

T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI

SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM DEĞERLERİ KAPSAMINDA
YEREL HALKIN GOLF TURİZMİ ALGISI: ANTALYA BELEK
ÖRNEĞİ

Hanife GÜNDÜZ

1230201597

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Yrd. Doç. Dr. Gonca MANAP DAVRAS

ISPARTA 2017

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI

Öğrencinin Adı Soyadı	Henife GÜNDÜZ	
Anabilim Dalı	İşletme	
Tez Başlığı	Sürdürülebilir Gelişim Kapsamında yerel halkın Golf Turizmi Algs. : Antalya Belek Örneği	
Yeni Tez Başlığı ¹ (Eğer değişmesi önerildi ise)	Sürdürülebilir Turizm Değerleri Kapsamında yerel halkın Golf Turizmi Algs. : Antalya Belek Örneği	
<p>Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği hükümleri uyarınca yapılan Yüksek Lisans Tez Savunma Sınavında Jürimiz 13.../14.../17... tarihinde toplanmış ve yukarıda adı geçen öğrencinin Yüksek Lisans tezi için;</p> <p>☒ OY BİRLİĞİ ☐ OY ÇOKLUĞU²</p> <p>ile aşağıdaki kararı almıştır.</p> <p>☒ Yapılan savunma sınavı sonucunda aday başarılı bulunmuş ve tez KABUL edilmiştir. ☐ Yapılan savunma sınavı sonucunda tezin DÜZELTİLMESİ³ kararlaştırılmıştır. ☐ Yapılan savunma sınavı sonucunda aday başarısız bulunmuş ve tezinin REDDEDİLMESİ⁴ kararlaştırılmıştır.</p>		
TEZ SINAV JÜRİSİ	Adı Soyadı/Üniversitesi	İmza
Danışman	Yrd. Doç. Dr. Gonca UANAP DAVRAS Süleyman Demirel Üniversitesi	
Jüri Üyesi	Yrd. Doç. Dr. Murad Alpaslan KASNAK Akdeniz Üniversitesi	
Jüri Üyesi	Yrd. Doç. Dr. Ahmet SONGUR Süleyman Demirel Üniversitesi	
Jüri Üyesi		
Jüri Üyesi		

¹ Tez başlığının DEĞİŞTİRİLMESİ ÖNERİLDİ ise yeni tez başlığı ilgili alana yazılacaktır. Değişme yoksa çizgi (-) konacaktır.

² OY ÇOKLUĞU ile alınan karar için muhalefet gerekçesi raporu eklenmelidir.

³ DÜZELTME kararı için gerekçeli jüri raporu eklenmeli ve raporu tüm üyeler imzalamalıdır.

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM-ÖĞRETİM VE SINAV YÖNETMELİĞİ Madde 28-(4) Tezi hakkında DÜZELTME kararı verilen öğrenci sınav tarihinden itibaren en geç üç ay içinde gereğini yaparak tezini aynı jüri önünde yeniden savunur.

⁴ Tezi REDDEDİLEN öğrenciler için gerekçeli jüri raporu eklenmeli ve raporu tüm üyeler imzalamalıdır. Tezi reddedilen öğrenci, yeni tez konusu belirler.

T.C.

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Sürdürülebilir Turizm Değerleri Kapsamında Yerel Halkın Golf Turizmi Algısı: Antalya Belek Örneği” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadar ki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Bibliyografya’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim.

Hanife GÜNDÜZ
13/04/2017

Hanife Gündüz

GÜNDÜZ Hanife, *Sürdürülebilir Turizm Değerleri Kapsamında Yerel Halkın Golf Turizmi Algısı: Antalya Belek Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Isparta, 2017

ÖZET

Turizm amaçlı yapılan faaliyetler doğrudan ya da dolaylı olarak çevreyi etkilemektedir. Turizm faaliyetlerinin ilk ortaya çıktığı yıllarda çevre sorunlarına ve doğal kaynak kullanımına dikkat edilmeden en yüksek kar elde edilmeye çalışılmıştır. Ancak yıllar geçtikçe turizm kaynaklı çevre kirliliğinin artması, kontrolsüz yapılaşma, altyapı problemleri kaynakların ve çevrenin büyük ölçüde zarar görmesine neden olmuştur. Çevre sorunlarının önüne geçmek ve sorunları en aza indirmek için sürdürülebilir turizm kavramı ortaya çıkmıştır. Sürdürülebilir turizm; bugünkü turizm faaliyetlerinin olduğu gibi gelecek kuşaklara taşınmasıdır.

Çevreyi etkileyen ve çevreden etkilenen turizm türlerinden biri de golf turizmidir. Golf turizmini; golf sporu yapan ya da golf ile pasif olarak ilgilenen (izleyici vb.) bireylerin yaşadıkları yerden başka bir yere golf amacıyla seyahat etmeleri olarak tanımlayabiliriz. 1850'lerden sonra uluslararası golf turnuvalarının başlaması ve gelişmesiyle birlikte katılımcıların ve izleyicilerin konaklama ve seyahat ihtiyaçları ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda tüm dünyada ve Türkiye'de golf turizmi gelişmiştir.

Golf turizminin uygulanabilirliğinde ve gelişiminde çevre önemli bir faktördür. Golf turizmi çevreden beslenirken aynı zamanda çevreyi de etkilemektedir. Golf turizminin sürdürülebilir gelişime etkisi farklı çevrelerce farklı yorumlanabilmektedir. Golf turizm işletmecileri golf turizminin diğer turizm çeşitlerine göre daha sürdürülebilir olduğunu savunmakla birlikte çevreciler buna karşı çıkmaktadır. Bu tartışmanın en önemli paydaşı aynı zamanda yerel halktır. Yerel halkın tutumu ve davranışı sürdürülebilirliği uzun vadede sağlayacaktır. Bu nedenle çalışmamızda yerel halkın golf turizmi ile ilgili algısının ortaya konması amaçlanmaktadır. Ülkemizin en önemli golf destinasyonu olan Antalya'nın Belek Bölgesi seçilmiş ve bölgedeki yerel halka anket uygulanmıştır. Yapılan anketle sürdürülebilir gelişim kapsamında yerel halkın golf turizmi algısı ölçülmeye çalışılmıştır. Anket verilerinin yorumlanmasında güvenilirlik analizi, faktör analizi, korelasyon analizi, T testi, varyans analizi ve basit doğrusal regresyon analizinden yararlanılmıştır. Bu analizlerin veri sonuçlarının elde edilmesinde SPSS 17.0 paket programı kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Turizm, Golf Turizmi, Belek Bölgesi

GÜNDÜZ Hanife, *The Local People's Perception of Golf Tourism in The Context of Sustainable Tourism Values: Instance of Antalya Belek*, Master's Thesis, Isparta, 2017

ABSTRACT

Tourism activities affect the environment directly or indirectly. In the first years of tourism people tried to get high benefits regardless the environmental problems or usage of natural resources. However; over the years, increase in pollution originating from tourism, unrestrained structuring and substructure problems had a harmful effect on the environment and resources. In order to minimize and prevent environmental problems, the concept of sustainable tourism came forth. Sustainable tourism means; passing on today's tourism activities to next generation.

Golf tourism is a type of tourism which affects the environment and is affected by it. We can define golf tourism as travelling of golfers who are engaged in golf or who are passively in it (audience etc.) in order to play in different places. With the onset and development of international golf tournaments since the the 1850s, the need for travel and accommodation for participants and audiences has emerged. Within this scope, golf tourism has developed in Turkey and all over the world.

The environment is an important factor in the feasibility and development of golf tourism. Golf tourism affects the environment while being fed by it. The effect of golf tourism to the sustainable development can be interpreted differently by several communities. Golf tourism establishments argue that golf tourism is more sustainable than other types of tourism while environmentalists oppose this. One of the most important stakeholder of this discussion is also the local population. The attitude and behavior of the local people will provide sustainability in the long run. For this reason it is aimed to reveal the perception of local people about golf tourism in our work. Therefore Belek region of Antalya, the most important golf destination of our country, was selected and a questionnaire was applied to the local people in the region. With this questionnaire, it is aimed to measure local people's perception of golf tourism. Reliability analysis, factor analysis, correlation analysis, T test, variance analysis and simple linear regression analysis were used in interpreting the questionnaire data. The SPSS 17.0 package program was used to obtain the data results of these analyses.

Key Words: Sustainable Tourism, Golf Tourism, Belek Region

İÇİNDEKİLER

TEZ SAVUMA SINAV TUTANAĞI	i
YEMİN METNİ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLOLAR.....	ix
ŞEKİLLER	xi
KISALTMALAR	xii
ÖNSÖZ.....	xiii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM

1.1. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMI	3
1.2. SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM KAVRAMI	5
1.2.1. Sürdürülebilir Turizm ve Çevre.....	7
1.2.2. Sürdürülebilir Turizm Planlaması	10
1.3. SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM YÖNETİMİ	10
1.3.1. Su Kullanımı.....	11
1.3.2. Enerji Kullanım	12
1.3.3. Geri Dönüşüm ve Atıkların Azaltımı	13
1.3.4. Hassas Doğa.	14
1.4. SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM UYGULAMAMLARI.....	14
1.4.1. Dünyadaki Sürdürülebilir Turizm Uygulamaları	14
1.4.1.1. Avrupa Birliği Sürdürülebilir Turizm Uygulamaları	15
1.4.1.2. Mavi Bayrak.....	16
1.4.1.3. Seyahat ve Turizm İçin Gündem 21 Projesi	16
1.4.1.4. Avrupa Birliği Eko-Yönetim ve Tetkik Programı (EMAS ECO- Management and Audit Shme).....	17
1.4.1.5. İSO 14001 Çevre Yönetim Sistemi.....	17
1.4.1.6. İSO 9001 Kalite Yönetim Sistemi.....	18
1.4.2. Türkiye’deki Sürdürülebilir Turizm Uygulamaları	19
1.4.2.1. Yerel Gündem 21 Projesi	19

1.4.2.2. Türkiye’de Mavi Bayrak Uygulaması.....	20
1.4.2.3. Kültür ve Turizm Bakanlığı Sürdürülebilir Turizm Uygulamaları..	20
1.4.2.3.1. Yeşil Yıldız.....	21
1.4.2.3.2. Çevre Etki Değerlendirmesi (ÇED).....	23
1.4.2.3.3. Akdeniz-Ege Turizm Altyapısı Kıyı Yönetim Projesi (ATAK).....	25
1.5. SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZMİN PAYDAŞLARI.....	26
1.5.1. Yerel Yönetimler	26
1.5.2. Turizm İşletmeleri	28
1.5.3. Yerel Halk	29

İKİNCİ BÖLÜM

GOLF TURİZMİ

2.1. GOLF TURİZMİNİN TARİHİ GELİŞİMİ.....	34
2.1.1. Dünyada Gelişimi	34
2.1.2. Türkiye’de Gelişimi.....	37
2.2. GOLF TURİZMİNİN ÇEVRE ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ	40
2.2.1. Golf Turizminin Çevre Üzerindeki Olumlu Etkileri	41
2.2.2. Golf Turizminin Çevre Üzerindeki Olumsuz Etkileri	42
2.2.3. Golf Sahalarının Tasarımı ve Bakımı Aşamasında Çevresel Sorunlar.....	44
2.3. GOLF TURİZMİNİN EKONOMİK ETKİLERİ.....	46

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BELEK BÖLGESİ

3.1. BELEK BÖLGESİNİN ÇEVRESEL ÖZELLİKLERİ.....	50
3.1.1. Belek Bölgesinin Coğrafi Konumu	50
3.1.2. Belek Bölgesinin Toprak Yapısı- Flora ve Fauna Çeşitleri.....	51
3.1.3. Belek Bölgesinin İklimi.....	52
3.1.4. Belek Bölgesinin Jeomorfolojik ve Hidrolojik Yapısı	53
3.2. BELEK BÖLGESİNİN TURİZM POTANSİYELİ.....	54
3.3. BELEK BÖLGESİNDE GOLF TURİZMİ.....	59
3.4. BELEK BÖLGESİ GOLF TESİSLERİ	65
3.4.1. National Golf Club	65
3.4.2. Robinson Golf Club.....	66

3.4.3. Tat Golf	66
3.4.4. Gloria Golf Club.....	67
3.4.5. Antalya Golf Club	67
3.4.6. Cornelia Golf Club	68
3.4.7. Kaya Palazzo Golf Club	68
3.4.8. Sueno Golf Club	69
3.4.9. Carya Golf Club	69
3.4.10. The Montgomerie Maxx Royal Golf Club	60

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

METODOLOJİ

4.1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ	71
4.2. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ.....	71
4.3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	72
4.3.1. Ölçeğin Hazırlanması	72
4.3.2. Araştırmanın Evreni Örnekleme ve Sınırlılıkları.....	73
4.3.3. Verilerin Toplanması.....	75
4.3.4. Verilerin Analizi.....	75
4.4. ARAŞTIRMANIN BULGULARI	75
4.4.1. Araştırmaya Ait Tanımlayıcı İstatistikler	75
4.4.1.1. Yerel Halkın Demografik Özelliklerine Yönelik İstatistikler	76
4.4.1.2. Yerel Halkın Golf Turizmi Algıları	77
4.4.2. Araştırmaya Ait Yorumlayıcı İstatistikler	78
4.4.2.1. Güvenilirlik Analizi	78
4.4.2.2. Faktör Analizi.....	79
4.4.2.3. Hipotez Testleri	82
4.4.2.3.1. Yerel Halkın Golf Turizmi Algıları ile Demografik Özelliklerine Yönelik Hipotez Testleri.....	82
4.4.2.3.2. Yerel Halkın Golf Turizmi Algılarına Etki Eden Faktör Boyutları İle Kişisel Özelliklerine Yönelik Hipotez Testleri	85
4.4.2.3.3. Yerel Halkın Golf Turizmi Algıları İle Faktör Boyutları Arasındaki İlişkilere Yönelik Hipotez Testleri	94
SONUÇ	99

KAYNAKÇA 104

EKLER;

EK 1: Anket Formu 111

EK 2: Yeşil Yıldız Başvuru Dilekçesi..... 114

EK 3: Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisleri İçin Sınıflandırma Formu..... 117

ÖZ GEÇMİŞ: 128

TABLOLAR

Tablo 1.1: Türkiye Genelinde Mavi Bayraklı Plaj, Marina ve Yat Sayıları 2015	20
Tablo 1.2: Turizmin Yerel Halka Fayda ve Zararları.....	30
Tablo 2.1: 2015 Yılı Dünya Golf Ödülleri	36
Tablo 2.2: IAGTO Ödülleri 2016 Yılı Kazananları	37
Tablo 2.3: Kültür ve Turizm Bakanlığı İşletme Belgeli Golf Tesisleri	38
Tablo 2.4: Türkiye Golf Turizm Swot Analizi.....	39
Tablo 2.5: Dünya Golf Ödülleri Türkiye 2014-2015	40
Tablo 2.6: Golf Sahalarının Çevresel Boyutları ve Etkileri	44
Tablo 2.7: Golf Sporunun Doğrudan ya da Dolaylı Olarak Etkilediği Sektörler.....	47
Tablo 2.8: Türkiye Geneli Golf Sahası Yatırım Maliyeti	49
Tablo 2.9: Resort Tipi Golf Sahası 5 Yıllık Gelir-Gider Tablosu.....	49
Tablo 3.1: 2011-2015 Yılı Belek Bölgesi Ziyaretçi Sayısı	58
Tablo 3.2: 2015 Yılı Milliyetlere Göre Belek Bölgesi Ziyaretçi Sayısı	59
Tablo 3.3: 1997-2014 Aylık Ortalama ve 2015 Yılı Aylık Ortalama Oda Doluluk Oranları	59
Tablo 3.4: Yıllara Göre Golf Turisti ve Tesisi Sayısı	62
Tablo 3.5: 2015 Yılı Milliyetlere Göre Golf Turisti Sayısı	64
Tablo 4.1: Yerel Halkın Demografik Özelliklerine Yönelik İstatiksel Veriler.....	76
Tablo 4.2: Yerel Halkın Golf Turizmi Algılarının Ortalamaları.....	77
Tablo 4.3: Yerel Halkın Golf Turizmi Algılarına Etki Eden Faktör Boyutları.....	80
Tablo 4.4: Yerel Halkın Golf Turizmi Algıları İle Cinsiyetleri Arasındaki Farklılaşma Analizi Verileri.....	82
Tablo 4.5: Yerel Halkın Golf Turizmi Algıları İle Medeni Durumları Arasındaki Farklılaşma Analizi Verileri.....	82
Tablo 4.6: Yerel Halkın Golf Turizmi Algıları İle Yaşları Arasındaki Farklılaşma Analizi Verileri.....	83
Tablo 4.7: Yerel Halkın Golf Turizmi Algıları İle Eğitim Düzeyleri Arasındaki Farklılaşma Analizi Verileri.....	84
Tablo 4.8: Yerel Halkın Golf Turizmi Algıları İle Meslekleri Arasındaki Farklılaşma Analizi Verileri.....	84
Tablo 4.9: Yerel Halkın Golf Turizmi Algıları İle Bölgede İkamet Etme Yılları Arasındaki Farklılaşma Analizi Verileri	85
Tablo 4.10: Yerel Halkın Golf Turizmi Algılarına Etki Eden Faktör Boyutları İle Cinsiyetleri Arasındaki Farklılaşma Analizi Verileri	86
Tablo 4.11: Yerel Halkın Golf Turizmi Algılarına Etki Eden Faktör Boyutları İle Medeni Durumları Arasındaki Farklılaşma Analizi Verileri	87
Tablo 4.12: Yerel Halkın Golf Turizmi Algılarına Etki Eden Faktör Boyutları İle Yaşları Arasındaki Farklılaşma Analizi Verileri.....	88
Tablo 4.13: Yerel Halkın Golf Turizmi Algılarına Etki Eden Faktör Boyutları İle Eğitim Düzeyleri Arasındaki Farklılaşma Analizi Verileri	90
Tablo 4.14: Yerel Halkın Golf Turizmi Algılarına Etki Eden Faktör Boyutları İle Meslek Grupları Arasındaki Farklılaşma Analizi Verileri.....	91
Tablo 4.15: Yerel Halkın Golf Turizmi Algılarına Etki Eden Faktör Boyutları İle İkamet Yılları Arasındaki Farklılaşma Analizi Verileri.....	93
Tablo 4.16: Yerel Halkın Golf Turizmi Algıları İle Faktör Boyutları Arasındaki Korelasyon Analizi Verileri	94

Tablo 4.17: Yerel Halkın Golf Turizminin Olumsuz Etkilerine Yönelik Düşüncelerinin Golf Turizmi Algılarına Etkileri	95
Tablo 4.18: Yerel Halkın Sürdürülebilir Turizm Uygulamalarına Yönelik Düşüncelerinin Golf Turizmi Algılarına Etkileri	96
Tablo 4.19: Yerel Halkın Golf Turizmi İle Etkileşim Düzeylerinin Golf Turizmi Algılarına Etkileri.....	96
Tablo 4.20: Yerel Halkın Golf Turizminin Olumlu Etkilerine Yönelik Düşüncelerinin Sürdürülebilir Golf Turizmi Algılarına Etkileri.....	97
Tablo 4.21: Yerel Halkın Golf Turizminin Ekonomik Etkilerine Yönelik Düşüncelerinin Golf Turizmi Algılarına Etkileri.....	97

ŞEKİLLER

Şekil 1.1: ÇED İzni ve Lisansı Alabilmek İçin İzlenmesi Gereken Yol	25
Şekil 2.1: Golf Sahaları Tasarım Üçgeni	45
Şekil 2.2: Golf-Olimpiyat Oyunlarının Ekonomik Katkılarının Karşılaştırılması	48
Şekil 3.1: 2016 Yılı Belek Aylık Ortalama Sıcaklık	52
Şekil 3.2: Resmî Gazete Belek Turizm Alanı Sınırları.....	54
Şekil 3.3: 1990 Belek Turizm Merkezi Sınırları	55
Şekil 3.4: 1991 Yılı Belek Turizm Merkezi Sınırları	55
Şekil 3.5: 1997 Yılı Belek Turizm Merkezi Sınırları	56
Şekil 3.6: 2006 Yılı Belek Turizm Merkezi Sınırları	57
Şekil 3.7: Belek Turizm Merkezi Golf Tesisleri	61
Şekil 3.8: 1995-2015 Belek Turizm Merkezi Arz-Talep Gelişim Grafiği.....	63

KISALTMALAR

BIGGA	: British & International Golf Greenkeepers Association
BETUYAB	: Belek Turizm Yatırımcıları Birliği
BM	: Birleşmiş Milletler
ÇED	: Çevresel Etki Değerlendirmesi
ÇYS	: Çevre Yönetim Sistemi
DCPI	: İletişim ve Enformasyon Birimi
DEIC	: Çevre Hukuku ve Sözleşmeleri Birimi
DEPI	: Çevre Politikasının Uygulanması Birimi
DEWA	: Erken Uyarı ve Değerlendirme Birimi
DGEF	: Küresel Çevre Fonu Eşgüdüm Birimi
DRC	: Bölgesel İş birliği Birimi
DTIE	: Teknoloji Sanayi ve Ekonomi Birimi
EGA	: Avrupa Golf Federasyonu
EMA	: Avrupa, Orta Doğu ve Afrika
GFB	: Geçici Faaliyet Belgesi
G 20	: Group of 20 (20 Maliye Bakanı ve Merkez Bankası Başkanı Grubu)
IAGTO	: Uluslararası Golf Tur Operatörleri Birliği
IGA	: İngiliz Golf Federasyonu
IGF	: Uluslararası Golf Federasyonu
ISO	: International Organization for Standardization
KPMG	: Klynved Peat Marwick Goerdeler Uluslararası Bağımsız Denetim ve Araştırma Şirketi
OGM	: Orman Genel Müdürlüğü
PGA	: Profesyonel Golfçüler Birliği
SRI	: Stanford Araştırma Enstitüsü
TEMA	: Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı
TGF	: Türkiye Golf Federasyonu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
TÜRSAB	: Türkiye Seyahat Acentaları Birliği
TTYD	: Türkiye Turizm Yatırımcıları Derneği
UNDP	: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
UNEP	: Birleşmiş Milletler Çevre Programı
UNWTO	: Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü
USD	: Amerikan Doları
USGA	: Amerika Birleşik Devletleri Golf Birliği
WCED	: Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu
WTO	: Dünya Ticaret Örgütü
WTTC	: Dünya Seyahat ve Turizm Konseyi

ÖNSÖZ

“Sürdürülebilir Turizm Değerleri Kapsamında Yerel Halkın Golf Turizmi Algısı: Antalya Belek Örneği” isimli tez çalışması yerel halkın golf turizminin sürdürülebilir turizm değerlerine etkilerine yönelik düşüncelerini ve golf turizmine yönelik algılarını ölçmek amacıyla geliştirilmiştir.

Çalışma dört ana bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın birinci bölümde sürdürülebilir turizm kavramına, ikinci bölümde golf turizmine, üçüncü bölümde Belek Bölgesi'nin genel özelliklerine, turizm ve golf turizmi potansiyeline, dördüncü bölümünde ise araştırmanın uygulanma teknikleri, analiz sonuçlarının çözümlenmesi ve değerlendirilmesine yer verilmiştir.

Tez çalışmamın her aşamasında bana vakit ayıran, görüşlerini ve önerilerini benimle paylaşan, bilimsel anlamda gelişmemi sağlayan, değerli danışmanım Yrd. Doç. Dr. Gonca MANAP DAVRAS'a,

Anketlerinin uygulanmasında Belek Bölgesi'ndeki yerel halka ulaşmam ve cevapların toplanması konularında bana yardım eden Halil ÖZEN'e ve çalışmama katılarak değerli vakitlerini bana ayıran yerel halka,

Yüksek lisans öğrenimim boyunca beni her zaman destekleyen ve yalnız bırakmayan sevgili eşim Mesut GÜNDÜZ'e, aileme ve varlığı ile hayatıma anlam katan oğlum Yunus Emre'ye, sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Hanife GÜNDÜZ
Isparta, 2017

GİRİŞ

Sürdürülebilir turizm: doğal, tarihi, kültürel, sosyal ve estetik değerlerin korunup geliştirilmesini ve geleceğe taşınabilmesini ifade etmektedir. Turizmin gelişiminde en önemli faktör korumacılık yaklaşımıdır ve sürdürülebilir turizmin gelişimi doğal alanların korunması, yenilenmesi ve ekolojik dengenin sağlanması ile mümkün olabilecektir (Çalışkan, 2011: 32).

McCull ve Moisey (2008) sürdürülebilir turizmi: “İşletme politika ve kararlarında çevresel ve kültürel etkilere duyarlı aynı zamanda yerel halkın bu konudaki kararlarına saygı duyan bir turizm çeşidi” olarak tanımlamışlardır. Ülkenin ekonomisine ulusal ve uluslararası alanda büyük katkı sağlayan turizm, kültürel ve sosyal kalkınmanın geliştirilmesine yardımcı olan önemli sektörlerden biridir. Turizm faaliyetleri; ülkelerin özgün değerlerini kullanırken aynı zamanda istihdam sağlar, bölgelerarası gelişimi dengeler, yatırım alternatifleri oluşturur, kırsal alanların gelişimine katkı sağlar. Olumlu etkilerinin yanı sıra turizm faaliyetleri düzgün planlanmadığı zaman doğal ve kültürel hayatı bozmakta ve çevre kirliliğine neden olabilmektedir. Sürdürülebilir turizm kavramı tüm bu boyutların önüne geçmeyi amaçlamaktadır (Kuter- Ünal, 2009: 146).

Sürdürülebilir turizmin en önemli paydaşlarından biri yerel halktır. Yerel kalkın konuyu anlaması, özümsemesi, uygulaması ve sürdürmesi gerekmektedir. Bir bölgede turizm faaliyetleri gerçekleştirilirken plansız hareket edilirse yerel halk tarafından toplumsal bir tepki oluşur (İzgi, 2007: 47).

Bir bölge turizme yöneldiğinde o bölgedeki yerel halkın yaşam kalitesi radikal değişikliklere uğrar. Bu değişiklikler yerel halk tarafından daha çok olumsuz şekilde algılanır. Çünkü turizmle birlikte bölge kalabalıklaşır, trafik yoğunlaşır, doğal kaynaklarda bozulma meydana gelebilir, suç oranları artabilir. Bunların yanı sıra turizm yerel halkın aile ilişkileri ve geleneksel yaşam şekillerinde de değişiklikler yaratabilir. Yerel halkın ekonomik geçim kaynaklarına, ekolojik dengeye, yaşam alanlarına, vb. unsurlara zarar verebilir. Turizmle birlikte dışarıdan alınan göç ve ziyaretçiler bölgenin taşıma kapasitesini aşmasına neden olabilir. Ancak turizm yerel halkı sadece olumsuz anlamda etkilemez. Yeni iş olanakları yaratır, unutulmaya yüz tutmuş eski bölgelerin canlanmasına katkı sağlar, sosyal yaşamı geliştirebilir. Yerel halk ve ziyaretçiler arasındaki ilişki kültürler arası etkileşim sağladığı gibi kültürler arası yozlaşmaya da

sebepe olabilmektedir (Ambroz, 2008: 66). Tüm bu nedenlerden dolayı yerel halk sürdürülebilir turizmin en önemli paydaşlarından biridir.

Sürdürülebilir gelişme kapsamında golf turizmi ise çok fazla tartışmaya neden olmaktadır. Bunun nedeni golf turizminin yapılabilmesi için geniş ve açık saha alanlarına gerek duyulmasıdır. (Çakıcı, 2002: 34). Golf turizmi kapsadığı alan, kullandığı doğal kaynaklar ve enerjiler bakımından diğer turizm alanlarına oranla daha çok çevreye muhtaçtır. Varlığını sürdürebilmek için muhtaç olduğu kaynaklarını geleceğe taşıması gereklidir. Bu nedenle golf turizmi yatırımcıları ve sağlayıcıları golf turizminin sürdürülebilir gelişmeye önemli katkı sağladığını düşünmektedirler. Ancak buna karşılık çevre örgütleri golf turizminin geniş alanlara yayılmasından dolayı çok fazla çevresel tahribata neden olduğunu düşünmektedirler. Ayrıca golf turizminin doğal kaynak kullanımı, enerji tüketimi, golf sahalarının bakımı ve tesislerin temizliği için kimyasal kullanımları vb. nedenlerden dolayı sürdürülebilir gelişmeye olan katkıları tartışılmaktadır.

Tüm bu tartışmalardan yola çıkarak turizmde sürdürülebilir gelişme kapsamında yerel halk tarafından golf turizmini değerlendirmeyi amaçlayan bu çalışmada ilk olarak literatür taraması yapılmıştır. Literatür taramasından sonra yerel halkın golf turizmi algılarını belirlemek amacı ile anket düzenlenmiştir. Düzenlenen ankete Ek 1’de yer verilmiştir. Antalya Belek Bölgesi Türkiye’nin golf turizm merkezi olması nedeni ile çalışma evreni olarak tercih edilmiştir. Anket verilerinin yorumlanmasında güvenilirlik analizi, faktör analizi, anova testi, t testi, korelasyon analizi, basit doğrusal regresyon ve çoklu regresyon analizlerinden yararlanılmıştır. Bu analizlerin veri sonuçlarının elde edilmesinde SPSS 17.0 paket programı kullanılmıştır.

Çalışmanın birinci bölümünde sürdürülebilir turizm kavramına, ikinci bölümünde golf turizmine, üçüncü bölümünde ise Belek Bölgesinin genel özelliklerine ve golf turizmi potansiyeline yer verilmiştir. Araştırmanın dördüncü bölümünde ise yapılan istatistiksel analizlerin sonuçlarına yer verilmiştir.

1. SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM

1.1. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMI

1950'lerden önce insanlarda doğayı istedikleri gibi kendi yararlarına kullanabilecekleri görüşü hâkimdi ve insanlar çevrenin sınırsız kaynaklarının olduğuna inanıyorlardı. 1965'e gelindiğinde bu yaygın görüş değişmeye başlamış ve sürdürülebilirlik kavramının ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır (Barrow, 2006: 79). 1972 yılında Stockholm'de Birleşmiş Milletler (BM) tarafından ilk defa uluslararası düzeyde yapılan zirve ile çevre sorunları ortaya konmuştur (Aytuğ, 2014: 2-3).

Sürdürülebilirlik kavramı; doğal kaynakların bozulması ya da yok olması sonucunda ülkelerin ekonomik ve sosyal gelişmelerinin kötüleşmesinden duyulan endişenin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Söz konusu sorunların küresel boyutta olması, tüm ülkelerin sorunlarına yönelik ortak politikalar geliştirmenin gerekliliğini ön plana çıkarmıştır (Akıncı- Akıncı M, 2010: 194). Bu nedenle BM kararıyla 1983 yılında Norveç Başkanı Gro Harlem Brundtland tarafından “Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu (WCED)” kurulmuştur (Tıraş, 2012: 63). Bu komisyonun kurulmasından sonra, BM Çevre Programı (UNEP: United Nation Environment Program) ve WCED tarafından hazırlanan “Ortak Geleceğimiz” adlı raporu 1987 yılında yayınlanmıştır. Raporun yayınlanmasının ardından çevre, sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkınma kavramları küresel düzeyde önem kazanmaya başlamıştır (Koçaslan, 2010: 53).

Sürdürülebilirlik kavramının uluslararası düzeyde aktif bir politika haline gelebilmesi için ilki 3-4 Haziran 1992 yılında 178 ülkenin devlet veya hükümet başkanlarının katılımı ile Brezilya'nın Rio Kentinde, ikincisi 13-19 Mart New York'ta olmak üzere “Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı” adı altında iki konferans düzenlenmiştir. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın katkısıyla gerçekleştirilen konferansta sivil toplum örgütleri, yerel yönetimler, ulusal sürdürülebilirlik geliştirme kurulları, bilimsel araştırma kuruluşları, özel sektör temsilcileri, finansal kuruluşlar ve eğitim grupları temsilcileri katılmıştır. Bu konferansta sürdürülebilirlik kavramını hayata geçirecek amaçlar şu şekildedir (Bozdoğan, 2005: 1023):

- Sürdürülebilirlik kavramının hayata geçirilmesinde önem taşıyan konuları belirlemek,

- Sürdürülebilirlik kavramını geliştirecek formel ve enformel yönetim ve işletme stratejilerinin kurulabilmesi için ortaklıklar sağlamak, gerekli girişimleri yapmak ve fikirler geliştirmek,
- Sürdürülebilirlik kavramını her düzeyde uygulamaya koymak için çok yönlü iş birliği çabalarını desteklemek.
- Sürdürülebilirlik kavramının ulusal alanda yürütülmesi hususunda fikirler sunmak,
- Yerel ve ulusal sürdürülebilirliği ekonomik küreselleşmenin olumsuz sonuçlarına karşı desteklemek,
- Sivil toplumun örgütlenmesini sağlamak, yönetim sistemlerinin sürdürülebilirlik kavramına göre yeniden düzenlenmek ve ekonomik girişimlere yönelik yapısal reformlar yapmaktır.

2002 yılında Johannesburg'da BM Çevre ve Kalkınma Konferansı, "Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi" adı ile düzenlenmiştir (<http://www.mfa.gov.tr/birlesmis-milletler-cevre-programi.tr.mfa> , Erişim: 16.01.16). Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesinde iki temel uluslararası belge kabul edilmiştir. Bu belgeler; "Eylem Planı" ve "Johannesburg Bildirgesi"dir. Johannesburg Konferansı'nda alınan kararları şu biçimde özetleyebiliriz (Bozdoğan, 2005: 1025):

- Ülkeler ulusal sürdürülebilir turizm stratejileri geliştirmelidir. Bu stratejilerin uygulanmasına ise 2005 yılı içerisinde başlanmalıdır,
- Kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları tarafından kurumsal sorumluluk projeleri geliştirilmeli ve çevresel duyarlılık arttırılmalıdır.
- Yoksulluğun önüne geçmek için Dünya Dayanışma Fonu kurulmalı ve açlık sınırında olan bölgelerde nüfusun azaltılması için çalışmalar yapılmalıdır.
- Enerji sunumunda tek bir kaynağa bağlı kalmak yerine enerji kaynakları çeşitlendirilmelidir.
- Enerji kullanımı uluslararası düzeyde daha adil olmalıdır.
- Biyolojik çeşitlilik korunmalı ve biyolojik türlerdeki azalmaların eşik sayısının altına düşmesi engellenmelidir.

UNEP günümüzde "Sürdürülebilir Kalkınma" ile ilgili faaliyetlerini yedi birimi aracılığı ile gerçekleştirmektedir. Bu birimler şunlardır (<http://www.mfa.gov.tr/birlesmis-milletler-cevre-programi.tr.mfa> , Erişim: 16.01.16):

1. Erken Uyarı ve Değerlendirme Birimi (DEWA)
2. Çevre Hukuku ve Sözleşmeleri Birimi (DELCO)
3. Teknoloji, Sanayi ve Ekonomi Birimi (DTIE)
4. Bölgesel İş birliği Birimi (DRC)
5. Çevre Politikasının Uygulanması Birimi (DEPI)
6. İletişim ve Enformasyon Birimi (DCPI)
7. Küresel Çevre Fonu Eşgüdüm Birimi (DGEF)

2012 yılında BM öncülüğünde “Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı” düzenlenmiştir. Konferansta sürdürülebilir gelişme ve yoksulluğun azaltılması çerçevesinde yeşil ekonomi ve sürdürülebilir gelişmenin çerçevesi tartışılmıştır. Zirvede “İstedığımız Gelecek” adlı 283 maddelik sonuç bildirgesi kabul edilmiştir (Turan- Güler, 2013: 954). “İstedığımız Gelecek” adlı sonuç bildirgesinde 2015 yılı sonrasına kadar geçerli olacak ortak vizyon belirlenmiştir (İstedığımız Gelecek, 2012:11-12).

25-27 Eylül 2015’te New York’ta BM Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi düzenlenmiştir. Bu zirvede 2030 yılına kadar geçerli sürdürülebilir kalkınma hedefleri 193 ülkenin imzası ile belirlenmiştir (<http://unesco.org.tr/dokumanlar/duyurular/skh.pdf>, Erişim: 25.02.17).

1.2. SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM KAVRAMI

Ekonominin ve çevrenin iç içe olduğu bir sistemde bugünün ve gelecek nesillerin refahını birlikte düşünerek mevcut ve olası üretim ve tüketim şekillerinin çevreyle bütünleşmesini sağlamak esas hedef olmalıdır. Son yıllarda, dünya genelinde turizmde yaşanan olumsuz gelişmelerin önlenmesi, dengeli ve sağlıklı bir turizm için bazı yaklaşımların ortaya çıktığı görülmektedir. Bu yaklaşımlar içerisinde “Sürdürülebilir Turizm” kavramı ön plana çıkmaktadır (Eser, 2011: 30).

Sürdürülebilir turizm, turizm olayını oluşturan varlıkların ve etkenlerin nicelik ve niteliklerini kaybetmeden sürekliliklerinin sağlanmasıdır. Turizm hareketlerinin artması; ekolojik, jeolojik ve estetik problemlerin de ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Gerekli önlemler alınmazsa turizmde sürdürülebilirlik olanakları ortadan kalkabilir (Gündüz, 2004: 60-62). Turizm dünyada en hızlı büyüyen sektörler arasında yer almakta, doğal ve kültürel kaynaklara bağımlı olarak gelişimini sürdürmektedir. Dolayısıyla, bu kaynakların zarar gördüğü bir ortamda turizmden bahsedilemez. Bu nedenle turizm açısından sürdürülebilirlik kavramı büyük önem taşımaktadır. Turizmde

sürdürülebilir gelişmenin sağlanabilmesi için turistik bölgelerin doğal, kültürel, tarihi, kaynaklarının, temel ekolojik süreçlerinin ve biyolojik çeşitliliklerinin zarar görmemesi ve devamının sağlanabilmesi çok önemlidir (Demir-Çevirgen, 2006: 99).

McColl ve Moisey (2008)'e göre sürdürülebilir turizm; turizm sektörünün uzun zaman çerçevesinde nasıl korunacağı sorusuna cevap aramaktadır. Bu süreçte işletmelerin kendilerini uzun süre koruyacakları bir yönetim anlayışı oluşturulmalı ve bu sürece büyük ve küçük tüm işletmeler dâhil olmalıdır. İşletmeler ziyaretçilere en iyi hizmeti vermelidir. Ayrıca işletmelerin varlıklarının korunmasının yanı sıra ekonomik fırsatlar geliştirilmeli, doğal ve kültürel mirasın korunmalı ve yaşam kalitesinin devamlılığı sağlanmalıdır.

Sürdürülebilir turizm destinasyonu WTO tarafından şu şekilde tanımlanmıştır: *“Turizm destinasyonunun daha yeni keşfedilmiş destinasyonlarla rekabet edebilmesi için yeni müşterileri tekrar gelenler kadar cezbedebilmesi, kültürel mirası koruması ve çevre ile uyumlu olması gerekir.”* WTO sürdürülebilir turizmi ise şu şekilde tanımlamıştır; *“Turistlerin ve yerel halkın gereksinimlerinin gelecek kuşakların gereksinimlerinden ödün verilmeden karşılanmasıdır”* (WTO, 1998: 21-36).

Kahraman ve Türkay (2004)'e göre ise sürdürülebilir turizm, çevre değerlerinin, toplum ve kültürün, gelişen turizmin kurbanı değil, bu gelişmelerden faydalananlar tarafından yürütülen bir üretim biçimidir. Tüm bu tanımlardan hareketle sürdürülebilir turizmin amaçlarını şu şekilde sıralayabiliriz (Özak- Gümüş, 2009: 54-55):

- Turizmin ekonomiye ve çevreye olan etkileri ile ilgili bilinci artırmak,
- Turizmin ve bölgenin kalkınmasını sağlamak
- Turistik bölgede yaşayan toplumun yaşam kalitesini desteklemek,
- Bölgeyi ziyaret edenlere yüksek kalite hizmet sağlamak,
- Bu amaçlarla birlikte çevrenin kalitesini sürdürülebilmek, arttırmak ve geleceğe taşıyabilmektir.

Turizmin ülkelerin sürdürülebilir gelişmesine katkıda bulunabilmesi için içermesi gereken özellikler şunlardır (Kahraman- Türkay, 2004: 155-156):

- İnsanların sağlıklı ve verimli yaşamlarını doğayla uyumlu bir şekilde desteklemelidir.
- Yeryüzü ekosisteminin korunmasına ve desteklenmesine katkıda bulunmalıdır.

- Üretim ve tüketimde model olan sürdürülebilir örnekler üzerine kurulmalıdır.
- Seyahat ve turizm barış, koruma ve çevresel koruma birbirine bağlantılı olmalıdır.

- Çevre koruma turizmin ayrılmaz bir parçası olarak değerlendirilmelidir.
- Turistler ve yerel halk sürdürülebilir kalkınma hakkında bilgilendirilmelidir.
- Yerli halkın kimliği ve kültürleri korunmalı ve tanıtılmalıdır.
- Çevresel konuda ulusal ve uluslararası kanunlar ve kurallar benimsenmelidir.

Turizmde sürdürülebilirlikten bahsedebilmek için üç boyut üzerinde durulmalıdır (Castellani, 2010: 29-30):

- **Ekolojik Boyut:** Bu boyutta turistler için çekiciliği oluşturan doğal kaynakların çevresel kalitesinin uzun süre koruması amaçlanır. Çevreye zarar veren turistik faaliyetlerin yerine çevreyi koruyan faaliyetler benimsenmeye çalışılır. Ekolojik dengeyi bozan anlık ekonomik başarılar geride bırakılarak yerlerine uzun vadede kaynakların kullanılabilmesi için ekonomik başarıların arkasından koşmak hedeflenmektedir.

- **Sosyo-Kültürel Boyut:** Bu boyutta sosyal ve kültürel değerlerin korunması amaçlanır. Özellikle sanatsal değerleri yüksek olan destinasyonlar, geleneklerin ve yerel değerlerin korunduğu destinasyonlar turizm açısından önemlidir. Bu boyutla sosyal ve kültürel değerlere zarar verilmeden gelir ve istihdamın sağlanmasının yanı sıra geleneksel faaliyetlerin devamlılığının sağlanması da ön planda olmalıdır.

- **Ekonomik Boyut:** Çevresel boyut dikkate alınmadan yapılan turizmin ekonomik getirisi daha fazladır. Ancak ekonomik getirinin yüksek olması turizm için başarı gibi görünse de çevreyi dikkate almayan bir ekonomik başarı vizyon planlaması için yanıltıcıdır. Sürdürülebilir turizmde ekonomik boyut, turizm faaliyetlerinin geleceğe taşınarak uzun vadede ekonomik getiriyi amaçlamaktadır.

1.2.1. Sürdürülebilir Turizm ve Çevre

Turizmdeki en önemli doğal kaynak çevredir. Doğal kaynakların tükenbilir olduğunun farkına varılmasının ardından turizmde arzı ve talebi oluşturanlar, kamu organları çevreye karşı sorumluluk almalarının gerektiğini anlamışlardır. Turizm ve çevre arasında dört temel ilişki bulunmaktadır (İçöz, 2007: 6):

- Pazarlanabilir turizm çekim kaynağı ya da turistik ürün olarak doğal çevre,

- Turizm işletmelerinin çevresel etkileri azaltacak ya da en alt düzeye indirecek şekilde yönetilmesi
- Turizmde çevrenin korunmasının doğrudan ya da dolaylı ekonomik katkıları veya diğer maddi katkıları,
- Turistik tüketicilerin çevreye karşı tutumları ve turistik hizmet sağlayıcılar tarafından çevre konusunda eğitilmeleri. Turizm faaliyetleri içinde yer alan tüm tarafların (ürünler ve pazarlar, işletmeler, kamu kuruluşları, turistik tüketicilerin) çevre ile ilişkisi bulunmaktadır.

Turizmin çevre üzerinde bozulmalara neden olması kendi varlığını da tehlikeye atması anlamına gelmektedir. Turizm çevresel değerleri geliştirmesi ve zenginleşmesi ile kendi sürdürülebilirliğini sağlama yolunda önemli bir adım atmış olur. Her sektörde olduğu gibi turizm sektöründe de iyi yönetilmediği takdirde çevre üzerinde olumsuz etkiler ve tahribatlar artmaktadır (Güneş, 2011: 45). Turizmin çevre üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerini şu şekilde sıralayabiliriz (Lickoris-Jenkins, 1997: 88-89):

a. Turizmin çevre üzerindeki olumlu etkileri

- Doğal alanların korunmasına katkı sağlaması,
- Tarihi, kültürel ve arkeolojik yerlerin korunmasına katkı sağlaması,
- Çevre kalitesinin yükseltilmesine katkı sağlaması,
- Çevrenin değerini arttırması,
- Alt yapının iyileştirilmesi ve geliştirilmesi.
- Turizm olaylarının içerisinde belli önem derecelerine sahip olan alt unsurların doğal çevre üzerinde belli oranlarda etkileri olmaktadır.

b. Turizmin çevre üzerindeki olumsuz etkileri:

- Su kirliliğinin ortaya çıkması,
- Hava kirliliğinin ortaya çıkması,
- Gürültü kirliliğinin ortaya çıkması,
- Kalabalığın artması bununla birlikte izdiham oluşması,
- Sahaların kullanım problemleri,
- Ekolojik dengenin bozulması,
- Çevresel tehditler,
- Tarihi, kültürel ve arkeolojik alanlara verilen zararlar,
- Uygun olmayan metotlarla atıkların yok edilmesi.

Turizmin temel öğelerinden biri olan ulaşım hizmetlerinin sağlanmasında ulaşım araçlarının hemen her çeşidinde kullanılan enerji, fosil yakıtlardan elde edilen ve işlenen enerjidir. Bu enerji kullanımı çevre üzerinde kirlilik yaratmakta ve küresel ısınmaya neden olmaktadır. Ulaşım araçları çevreye sadece kullandıkları yakıtlarla değil aynı zamanda onların kullanım alanları olarak yapılan yerlerde çevre tahribatlarına da neden olmaktadır (Kahraman-Türkay, 2004: 47). Uluslararası turizmde ulaşımın %43'ü havayolu, %42'si karayolu, %15'i ise demiryolu ve denizyolu ile sağlanmaktadır. Araştırmacılar yolcu uçaklarının küresel iklim değişikliğine oldukça fazla olumsuz etkiye neden olduğunu ortaya koymuştur (Mansty, 2001: 29).

Turizmin sürdürülebilir olması için, turizm bölgesinin taşıma kapasitesi, ekosistemlerinin kaldırabileceği limitler belirlenmeli, bölge bu çerçevede yönetilmeli, biyo-çeşitliliğin korunması sağlanmalıdır. Turizmin çok hızlı gelişmesi çevreye zarar verirken, doğal kaynakların tükenmesi ile birlikte turizmin en önemli varlığı ortadan kalmakta ve bölgenin çekiciliğini azaltmaktadır (Seyhan-Yılmaz, 2010: 53).

Turizmin çevre ile ilişkisinde çevresel planlama, taşıma kapasitesi, çevresel etki değerlendirmesi ve çevre mevzuatı dikkate alınarak düzenlemeler yapılmalıdır. Çevresel bozulmanın önlenmesinde en önemli etki turizm bölgelerinde turizmin sınırlandırılması olacaktır. Sınırlandırmadan kasıt turizm bölgesinin ne büyüklükte bir turizm faaliyetini kaldırılabilirliğinin önceden hesaplanarak ortaya konmasıdır (Kahraman-Türkay, 2004: 49-52). Turizm gelişiminin sınırlandırılması, destinasyonun doğal kaynaklarının ve kültürel mirasının sömürülmesinin önlenmesi için en önemli yöntemdir. Böylece aşırı kullanımdan doğan baskı ortadan kalkmış olmaktadır (Gee, 1997: 36).

Çevresel tahribatı önlemek için bir destinasyonun taşıma kapasitesinin belirlenmesi gerekir. Taşıma kapasitesi; doğal kaynaklara negatif etki yapmadan, ziyaretçi tatminini düşürmeden ve yöre toplumunun ekonomisi ve kültürü üzerinde istenmeyen etkiye neden olmadan bir destinasyondan maksimum fayda sağlamaktır (https://www.academia.edu/26161610/Ta%C5%9F%C4%B1ma_Kapasitesi, Erişim: 19.02.17). Ekolojik taşıma kapasitesi, bölgenin ekolojik değerlerinde bozulma olmadan bölgede barındırabileceği en çok turist sayısını; sosyal taşıma kapasitesi ise bölge halkının bölgeye gelen turistlere karşı hoşgörü sınırını tanımlamaktadır (Akış, 1999: 37). Bir destinasyonun taşıma kapasitesinin belirlenmesi oldukça zordur. Alt yapı kapasitesi, ulaşım kapasitesi, su arzı ve atık su kapasitesi, verilerde taşıma kapasitesinin

belirlenmesine yardımcı olacaktır. Böylece çevresel bozulmaya neden olan etmenler ortadan kalkacaktır (Kahraman-Türkay, 2004: 53).

1.2.2. Sürdürülebilir Turizm Planlaması

Her alanda olduğu gibi turizmde de doğal kaynakların tükenebilir olduğunun farkına varılması sürdürülebilir turizm planlamasını gerekli kılmıştır. Turizmde sürdürülebilirliği sağlayabilmek için turizm yöneticilerinin ve planlayıcılarının turizmin sadece sayısal talep boyutunu değil; doğal, çevresel ve kültürel boyutunu da yerel halk ve turistlerin beklentilerini ve davranış biçimlerini de anlamaya çalışan bir anlayış ortaya koymaları gerekmektedir (Altanlar-Kesim, 2011: 1). Sürdürülebilir planlama yaparken turizm yöneticilerinin dikkate alması gereken anahtar kelimeler şunlardır (Kahraman-Türkay, 2012: 146-147):

- Merkezi planlama düzenleyicilerin geliştirilmesi ve kanun koyma özelliğinden dolayı hükümetlerin güçlü etkisini göz önünde bulundurmalarıdır.
- Hükümetlerin ve uluslararası organizasyonların düzenleyici denetleyici görevleri yerel toplumlar tarafından da izlenmektedir ve yerel topluluklar politika oluşturma sürecine katılmaktadır. Eğer yerel çevrenin zararına bir planlama söz konusu olursa turizm yöneticileri ve yerel toplumlar arasında bir savaş ortaya çıkar.
- Sürdürülebilir kalkınma ve turizmin gelişimi için sosyal sorumluluk yönünde kamuoyu oluşturmalarıdır. Ayrıca arazi, su gibi az bulunur kaynakları duyarlı bir şekilde kullandıklarını kanıtlamalı, çalışmalarında ve işletmecilik ilkelerinde sürdürülebilirlik ilkesini dikkate almalıdırlar.
- Çevreye dost iş stratejileri başlangıçta tam olarak tanımlanmalı ve turizm işletmesi bünyesindeki tüm birimlere bu stratejiler benimsetilmelidir.
- Çevreye dost uygulamaların ve sürdürülebilir kalkınma için sergilenen tüm çabaların ekonomik ve parasal gerçekleri tüm sektör içerisinde iyi anlaşılmalı ve ayrıntılı bir şekilde her birime iletilmelidir.

1.3. SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM YÖNETİMİ

Sürdürülebilir turizm yönetiminde ürün veya hizmetin uzun vadede sürekli yükselen bir kalite anlayışı ile tüketiciye sunulması büyük önem arz eder. Ancak sürdürülebilir turizm yönetimi uzun ve maliyetli bir süreci içermektedir (Egemen vd., 2012: 13).

Sürdürülebilir turizm yönetimi için işletmelerin alması gereken birtakım tedbirler vardır. Dikkat edilmesi gereken tedbirler “su kullanımı, enerji kullanımı, geri dönüşüm ve atık yönetimi, hassas doğa” gibi başlıklar altında toplanmaktadır (Cooper- vd., 2008: 128).

1.3.1. Su Kullanımı

Turizm işletmelerinde su olmaksızın hizmet sunmak ve üretmek neredeyse imkânsızdır. Turizm işletmeleri hem sınırlı su kaynakları üzerinde baskıya neden olmakta hem de bu su kaynaklarının farklı amaçlarla da kullanımlarını arttırmaktadırlar. İşletmenin kullandığı su tüketiminin yanı sıra işletmelerde konaklayanlar da yüksek miktarda su tüketirler. Su tüketiminin çoğu içme suyu, duş, banyo, bahçe sulama, yüzme havuzları, çamaşırhaneler, spor etkinlikleri, golf sahaları vb. alanlarda olmaktadır (Güneş, 2011: 47). Bu nedenlerden dolayı önemli turizm destinasyonlarının çoğu su sıkıntısı çeker. Turizm sektöründe su verimliliğini arttırmak için alınacak önlemleri şu şekilde sıralayabiliriz (Kahraman-Türkay, 2004: 123):

- Banyolarda duş ve tuvaletlerde özel tasarımlarla su kullanım miktarını kısıtlayacak önlemler almak,
- Restoranlarda müşteri istemedikçe su servis etmemek, su servis bardaklarını küçültmek,
- İçeriğinde fosfat bulundurmayan veya düşük düzeyde bulunduran deterjanlar kullanmak, böylece suların dönüştürülerek değişik amaçlarla tekrar kullanılmasını sağlamak,
- Petrolden yapılan boyalar yerine lateks boyalar kullanmak,
- Çevre düzenlemede daha az suya ihtiyaç duyan bitkiler kullanarak fazla su tüketimini önlemek,
- Çevre yolların temizliğini yıkayarak yapmak yerine süpürerek yapmak,
- Daha az su kullanan bulaşık yıkama makinaları ve çamaşır makinaları kullanarak su tasarrufu sağlamak,
- Atık suları bahçe sulama ve açık tuvaletlerde kullanmak,
- Müşterilerin yatak takımlarını ve havlularını her gün değiştirmek yerine iki günde bir değiştirmek,
- Deterjan yerine suda kolay çözünen sabun ve sabun tozu kullanmak.

1.3.2. Enerji Kullanımı

Yenilenemeyen enerji kaynaklarının kullanımı konusunda artan bilinç sayesinde turizm sektöründe enerji tasarrufu ve alternatif enerji kaynaklarının kullanımı oldukça önemli bir konu haline gelmiştir (Güneş, 2011: 48).

Turizm sektöründe ısıtma, soğutma, aydınlatma, yemek pişirme ve her çeşit ekipmanı çalıştırmak için enerji kaynaklarına gerek vardır. Turizm işletmelerin maliyetlerinin önemli bir bölümünü enerji oluşturmakta ve bu maliyetler işletmelerin karını önemli ölçüde etkilemektedir. İşletmelerin çevreci ve tasarruflu enerjiye yönelmeleri ekstra maliyetleri arttırmaktadır (Seyhan-Yılmaz, 2010: 63). Enerji verimini arttırmak için örnek olabilecek faaliyetler şunlardır (Kahraman-Türkay, 2004: 122-123):

- Isıtma, soğutma, aydınlatmayı otomatik olarak düzenleyen kontrol sistemleri,
- Isı kaybına yol açmamasının yanında doğal soğutmada yapabilecek olan pencerelerin gün ışığından maksimum düzeyde faydalanılacak şekilde dizayn edilmesi,
- Normal ampul yerine daha pahalı olmasına rağmen enerji tasarruflu floresan lambaların tercih edilmesi,
- Enerji izolasyonuna gerek duyulan alanların yok edilmesi,
- Yüksek enerji verimine sahip makinaların kullanılması,
- Gereksiz ekipman kullanımının azaltılması, çoklu kullanıma uygun ekipman kullanmak,
- Gereksiz lambaların kapatılması,
- Ekipmanlarının verimliliğini arttırmak için düzenli olarak bakımlarının yapılması,
- Çamaşır ve bulaşık makinalarını dolmadan çalıştırmamak,
- Eskimiş ekipmanları enerji verimi yüksek ekipmanlarla değiştirmek,
- Kaloriferlerin otomatik olarak kapanması ve gündüz ısıyı azaltma,
- Isıyı yansıtan camlar ve pencerelerde çift cam kullanmak,
- Temizlik için kullanılan ürünlerin geri dönüşümlü olması,
- Misafirleri enerji tasarrufu konusunda bilgilendirici tabelalar kullanmak,
- Isıtmada güneş enerjisinden faydalanmak.

1.3.3. Geri Dönüşüm ve Atıkların Azaltılması

Atıkların azaltılması ve geri dönüşüm sürecinin turizm işletmelerinde uygulanması sürecini; atık oluşumunu engelleme, çıkan atık miktarını asgari düzeye indirme gibi amaçlara ulaşmak için turizm işletmesi personelinin bilinçlendirilmesi, parasal kaynakların, donanım ve atıkları değerlendirilebilecek firma ve kuruluşlar gibi dış çevre elemanlarının uyumlu, verimli ve etkin bir şekilde çalışması sağlayacak kararlar alınması, bu kararların uygulanması ve sonuçların değerlendirilmesinin toplamı olarak tanımlayabiliriz (Seyhan-Yılmaz, 2010: 61). Turizm işletmelerinde ortaya çıkan kâğıt, plastik, metal, cam, yiyecek atıkları, tehlikeli atıkların geri dönüşüme uygun olanların ayıklanması, çevreye en az zararı verecek şekilde yok edilmesi çevrenin korunması açısından büyük önem taşımaktadır (Güneş, 2011: 48). Turizm işletmelerinin atıklarını azaltımı, geri dönüşüm ve yeniden kullanım çerçevesinde uygulayabileceği faaliyetleri şöyle sıralayabiliriz (Kahraman- Türkay, 2004: 121-122):

- Kâğıt, cam, alüminyum, plastik atıklar için şirket bünyesinde geri-dönüşüm programları uygulamak,
- Yemek atıklarının geri dönüşümünün sağlanarak gübre olarak kullanılmasına olanak yaratmak,
- Peçete, kâğıt maddeler gibi geri dönüşümlü mal kullanımlarını satın almak ve geri dönüşüme sevk etmek,
- Paketlerin kolay taşınmasını sağlamak için mümkün olduğunca küçültmek,
- Çevredeki kimyasalların azaltılması için geri dönüşümünü sağlamak,
- Zararlı madde kullanımının azaltılması için bu maddelerin ikame malzemelerle değiştirilmesi,
- Yalnızca isteyen konuklar için gazete almak,
- Çöp öğütücüsü kullanmak,
- Banyoda kullanılan sabun ve şampuanların bitkisel olması ve kaplarının geri dönüşüme uygun olmasının sağlanması,
- Otel malzemelerinin gerekmedikçe dekorasyon amaçlı değiştirilmemesi, eğer değiştirilecekse değiştirilen malzemelerin geri kazanımının ve yeniden kullanımının sağlanması,
- İşletmeler arası haberleşmenin ve postaların e- posta yoluyla yapılması,

- Kayıtların kâğıt kullanımını azaltmak amacıyla bilgisayar ortamına taşınması,
- Zehirli madde içermeyen ve kokusuz temizlik malzemesi kullanmak.

1.3.4. Hassas Doğa

Turizm faaliyetleri doğanın varlığına bağlıdır bu nedenle doğaya en az zararı verecek turizm çeşitleri geliştirilmektedir (yeşil turizm, eko turizm, sürdürülebilir turizm, vb.).

Yeşil turizm, öncelikli konusu doğal kaynak kullanımı olan veya doğa içerisinde gerçekleştirilen ve çevresel açıdan yapıldığı bölgeye karşı sorumlu olan bir turizm çeşididir (Güneş, 2011: 48).

Eko-turizm; doğal ve kültürel çevreyi koruyarak gerçekleştirilen turizm faaliyeti olarak tanımlanır. WTO hassas doğayı korumak için eko- turizm faaliyetlerini ve çevre dostu yönetimleri teşvik etmektedir (Akpınar, Bulut, 2010: 1577).

Sürdürülebilir turizm ve hassas doğanın korunması için turizmcilerin yapmaları gerekenleri şu şekilde sıralayabiliriz (Kahraman, Türkay, 2004: 33-34):

- Biyolojik çeşitliliğin korunması sağlamak,
- Yerel halkın çıkarlarını ve refahını gözetmek,
- Yerel halkın ve turistlerin doğa konusunda bilinçlendirilmesini sağlamak,
- Destinasyonların taşıma kapasitelerine dikkat etmek,
- Geri dönüşü olmayan ürünleri mümkün olduğunca düşük tüketmek,
- Doğal çevreye verilen zararın en alt düzeye indirgenmesi,
- Koruma kapsamındaki alanlar için kaynak sağlanması,
- Hayvanların ve bitkilerin doğal yaşam alanlarının korunması.

1.4. SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM UYGULAMALARI

Sürdürülebilir turizm uygulamaları turizme yönelik dünya genelindeki ve yerel sürdürülebilirlik politikalarını ve uygulamalarını kapsamaktadır.

1.4.1. Dünyadaki Sürdürülebilir Turizm Uygulamaları

Dünyadaki sürdürülebilir turizm uygulamaları; Avrupa Birliği Sürdürülebilir Turizm Uygulamalarını, Mavi Bayrak Uygulamasını, Seyahat ve Turizm İçin Gündem

21 Projesini, Avrupa Birliği Eko-Yönetim ve Tetkik Programını, ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi ve ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemini kapsamaktadır.

1.4.1.1. Avrupa Birliği Sürdürülebilir Turizm Uygulamaları

Avrupa Birliği, BM'den sonra dünyada en etkili örgüttür. Dünyadaki turizm hareketlerinin %50'si AB ülkeleri tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle AB ülkeleri turizmin sürdürülebilir olması için bazı hedefler belirlemişlerdir (Emekli, 2005: 101):

- Turizmde bilginin dağıtımı ve paylaşımı için yeni teknolojiler kullanılmalıdır,
- Turizmde kaliteyi artırmak için mesleki eğitimler desteklenmeli ve geliştirilmelidir,
- Yeni turistik ürünler geliştirilmeli ve mevcut turistik ürünlerin kalitesi arttırılmalıdır,
- Turizmde sürdürülebilir kalkınma desteklenmeli ve yeni çevre koruma ilkeleri geliştirilmelidir.

2009 yılında Avrupa Komisyonu turizm alanında sürdürülebilirliği sağlamak amacıyla sürdürülebilir turizm eylem planı hazırlamıştır. Bu eylem planının başlıca hedefleri şunlardır (<http://www.turizmtrend.com/akademi/yayinlar/destinasyon-yonetim-orgutleri-degerlendirmesi-5064.html>, Erişim: 17.01.16):

- Ortak bir Avrupalı kimliği oluşturabilmek için farklı kültürlerin katkısının önemini vurgulanmalıdır,
- Ekonomik kalkınmanın sürdürülebilir olması amacıyla kültürel turizm faktörleri ön plana çıkarılmalıdır,
- Turizmde sürdürülebilirlik ve sorumluluk bilinci AB ülkeleri başta olmak üzere komşu ülkelerde de vurgulanmalı ve geliştirilmelidir,
- Avrupa ülkelerinin imajları güçlendirilerek kaliteli birer destinasyon oldukları vurgulanmalıdır,
- Turizm sektöründe yer alan tur operatörlerinin ve küçük ölçekli işletmelerin desteklenmeli yeni destinasyonların geliştirilmesini sağlamalıdır.

1.4.1.2. Mavi Bayrak

İlk olarak 1985 yılında uygulanan “Mavi Bayrak”, belirli kriterler dikkate alınarak kıyıların ve marinaların temiz çevre koşullarına uyumlu olmaları nedeniyle ödüllendirilmesine yönelik Avrupa Komisyonu (CE) tarafından desteklenen bir projedir (Kahraman-Türkay, 2004: 157). Mavi Bayrak üç ayrı kategoride verilmektedir. Bu kategoriler plajlar, marinalar ve yatlardır. Hepsi için ayrı ayrı şartnameler düzenlenmiştir (<http://www.blueflag.org/>, Erişim: 17.01.16). Konaklama işletmelerinin plajlarına mavi bayrak verilmektedir.

1.4.1.3. Seyahat ve Turizm İçin Gündem 21 Projesi

Tüm dünyada çevreye duyarlı yaklaşımın ekonomik faaliyetlerde esas alınmaya başlanmasından sonra turizmde de aynı yaklaşımın getirilebilmesi için bir çaba oluşmuştur. UNWTO (Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü) her yıl kendine üye ülkelerden birinin başkentine giderek “UNWTO Uluslararası Konferansı” vermektedir (<http://www.unwto.org/>, Erişim: 18.01.16). 1996 yılında WTTC (Dünya Seyahat ve Turizm Konseyi), UNWTO ve UNDP (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı) ortak hareket edebilecekleri bir program oluşturmuşlardır. “Seyahat ve Turizm İçin Gündem 21” (Sürdürülebilir gelişmeye doğru) projesi ortaya çıkmıştır. Her beş yılda yeniden düzenlenmekte beş yıllık hedefler halinde seminerler ve bölgesel toplantılar yapılmaktadır. Gündem 21 ulusal ve uluslararası eşitsizliklere, ekosistemlerdeki kötüleşmeye, giderek artan yoksulluk, açlık, hastalıklar ve cehalete dikkat çekmeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla, ekosistemlerin daha iyi korunması ve temel gereksinimlerin karşılanması, yaşam standartlarının iyileştirilebilmesi için küresel ortaklık kavramı gündeme getirmiştir (Emrealp, 2005: 16). Gündem 21’e göre turizmin sürdürülebilir gelişmelere katkıda bulunması için içermesi gereken özellikler şöyledir (Kahraman-Türkay, 2004: 155-157):

- Turizm, insanların sağlıklı yaşamalarını doğaya uyumlu bir şekilde desteklemelidir,
- Yeryüzü ekosisteminin korunmasına ve iyileştirilmesine katkıda bulunmalıdır,
- Sürdürülebilir turizm gelişiminin planlanması,
- Turizm organizasyonlarının ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel etki alanları saptanmalı,

- Özünde sürdürülebilirlik olan turizm ürünleri geliştirilmeli,
- Sürdürülebilir kalkınma için iş birliği geliştirilmeli,
- Toplumun tüm kesimlerinin katılımı sağlanmalı,
- Eğitim öğretim ve kamuoyu programları oluşturulmalı.

Seyahat ve turizm İçin Gündem 21 Belgesi, turizm işletmelerinin turizmin gelişimine ve sürdürülebilirliğine katkı sağlamaları için üzerlerine düşen görevleri, öncelikleri, ortaya koymaları gereken noktaları belirlemektedir (Kahraman-Türkay, 2004: 157).

1.4.1.4. Avrupa Birliği Eko-Yönetim ve Tetkik Programı EMAS (ECO Management and Audit Sheme)

Kendi çevresel performanslarını değerlendirmeye, yönetmeye ve geliştirmeye adanmış olan şirketler ve diğer kuruluşlar için tasarlanmış Avrupa Birliği'nin (AB) gönüllü programıdır (http://ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm , Erişim: 18.01.16). Ancak EMAS katılımcısı kuruluşlar; aldıkları çevresel önlemleri, hedefleri ve ilkeleri doğrultusunda bir çevre politikası belirlemeli; faaliyetlerini, ürünlerini ve hizmetlerini çevresel açıdan gözden geçirmeli, düzenli olarak çevre denetimleri yapmalı ve bir çevre yönetim sistemleri geliştirmelilerdir. Bu yükümlülükleri yerine getirmeyen kuruluşlar EMAS katılımcısı olamaz. Avrupa Birliği'ne üye devletler, üye olmak isteyen kurumların hazırladıkları çevresel bildirimleri onaylayan bağımsız denetçilerin yetiştirmeli ve bu bildirimleri kayıt altına alabilmek için bir sistem kurmakla yükümlüdürler (Çolak, 2010: 11).

1.4.1.5. ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi

1992 yılının haziran ayında Rio'da yapılan dünya zirvesinin ardından 1993 yılında ISO (Uluslararası Standartlar Organizasyonu) tarafından, uluslararası çevre yönetim standartlarını hazırlamak amacıyla, yaklaşık 50 farklı ülkeyi temsil eden teknik bir komite kurulmuştur. Bu komitenin uzun süren çalışmaları sonrasında, 1996 yılının eylül ayında "ISO 14001" Çevre Yönetim Sistemi Standardı yayınlanarak hayata geçirilmiştir. Çevre yönetim sisteminin bugünkü halini alıncaya kadar geçirdiği aşamalar şu şekilde özetlenebilir (http://www.aycertkalite.com/iso14001_tarihi.htm , Erişim 18.01.16):

- 1973 yılında çevreyi koruyucu tedbirleri uygulayabilmek amacıyla “Avrupa Birliği İlkeleri 1. Eylem Planı” yayınlanmıştır.
- 1992 yılında BS 7750 Standardı yayınlanmıştır.
- 1992 yılında Rio Zirvesi düzenlenmiş ve ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi Standardının hazırlanması kararı alınmıştır.
- 1993 yılında ISO tarafından 14000 Standartlarını geliştirebilmek amacı ile ISO/TS207. Çevresel Yönetim Teknik Komitesi kurulmuştur.
- 1994 yılında TS 9719 standardı (Çevre Yönetim Sistemleri- Genel Özellikler) belirlenmiştir.
- 1996 yılında ISO 14001 standardı yayınlanmıştır.
- 2004 yılında ISO 14001 güncel versiyonu yayınlanmıştır.

ÇYS’ nin kuruluşlarda geliştirilmesinin amacını şu şekilde sıralayabiliriz (<https://www.tse.org.tr/tr/icerikdetay/87/65/ts-en-iso-14001-cevre-yonetim-sistemi.aspxmi> , Erişim: 18.01.16):

- Ulusal ve uluslararası çevre mevzuatlarına uyumu arttırmak.
- Çevresel performansları üst düzeye çekmek.
- Çevresel üstünlüklerin pazarlama stratejisi haline getirmek.
- Uluslararası rekabette çevresel stratejileri avantajlı hale getirmek.
- Çevre dostu firmaların itibar ve pazar payını arttırmak.
- Maliyet kontrolünü geliştirerek masrafları azaltmak ve verimliliği arttırmak.
- Acil durumları (deprem, yangın, sel vb.) ve oluşabilecek kazaları göz önünde bulundurarak ileriye yönelik tedbirler almak.
- Çevre kirliliğine karşı önlemlerin kaynaktan başlayarak kontrol altına almak ve kirliliğin mümkün olduğunca en aza indirmek.
- Girdi malzemelerini ve enerji tasarrufunu sağlamak.
- İzin ve yetki belgelerini alınmayı kolaylaştırmak.
- ISO 14001’in global pazarda kabul edilmesini sağlamak.

1.4.1.6. ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi

ISO 9001 belgesi bir kuruluşun ürün veya hizmetlerinin uluslararası alanda kabul edilmiş bir yönetim sistemine uygun olarak sevk ve idare edilmesi anlayışının sonucunda ortaya koyduğu yönetim şeklinin ve kuruluşun ürün ve hizmet kalitesinin

sürekliliğini sağlanabileceği güvencesini belirler. ISO 9001 standardı, her 5 yılda bir ISO tarafından gözden geçirilerek uygulayıcıların görüşleri ve ihtiyaçlarına göre düzenlenerek yeniden yapılandırılarak yayınlanır.

Türk Standartları Enstitüsü neden ISO 9001 standartlarının uygulanması gerektiğini şu şekilde sıralamıştır (<https://www.tse.org.tr/tr/icerikdetay/2438/62/ts-en-iso-9001-kalite-yonetim-sistemi.aspx>, Erişim: 18.01.16):

- Kuruluşların kalite anlayışlarının gelişimini sağlamak.
- Şirketlerin kârının, verimliliğinin ve pazar paylarının artmasını sağlamak.
- Kuruluşların daha etkin yönetilmesini sağlamak.
- Kuruluşların maliyetlerinin azaltılmasını sağlamak.
- Kuruluşlarda çalışanların tatmin etmek.
- Kuruluş içi iletişimi iyileştirmek.
- Gerçekleştirilen bütün faaliyetlerin izlenmesini ve kontrolünü sağlamak.
- İadeleri azaltmak.
- Tüketici şikâyetlerini azaltmak ve müşteri memnuniyetinin artmasını sağlamak.
- Ulusal ve uluslararası alanda uygulanabilen bir yönetim sistemi anlayışı olduğu için bu sistemini uygulanmak.

1.4.2. Türkiye'deki Sürdürülebilir Turizm Uygulamaları

Yerel Gündem 21 projesi, Mavi Bayrak Uygulaması ve Kültür ve Turizm Bakanlığı Sürdürülebilir Turizm Uygulamaları kapsamaktadır.

1.4.2.1. Yerel Gündem 21 Projesi

Gündem 21 projesinin 28. Kısmı Yerel Gündem 21 kavramını ele almaktadır. Maddenin bu kısmında dünyadaki tüm ülkelerdeki yerel yönetimlerde kendi belde halkları ve işletmeleri ile gündem 21 hedeflerine ulaşılması amaçlanır. Türkiye'deki Yerel Gündem 21 uygulamaları, UNDP (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı)'nin desteğiyle 1997 yılının sonunda başlamıştır ve Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği-Doğu Akdeniz ve Ortadoğu Bölge Teşkilatı'nın koordinatörlüğünde yürütülen "Türkiye'de Yerel Gündem 21'lerin Teşviki ve Geliştirilmesi" projesi hayata geçirilmiştir. T.C. Bakanlar Kurulu tarafından başlatılan proje, iki yıllık bir uygulama döneminin sonunda 1999 yılının aralık ayında tamamlanmıştır (Emrealp, 2005: 30). Yerel

Gündem 21 Projesinin turizm çevresi ile ilgili iki ana hedefi vardır. Bu hedefler şöyledir (Kahraman-Türkay, 2004: 166):

- Toplumun sosyal ve ekonomik kalkınmasını sağlarken doğal ve tarihi çevrenin korunmasını ve kollanmasını sağlayan süreçleri bir araya getirmek.
- Çevreyi korunma ve kollanma işinde pek çok sosyal ve ekonomik konularda olduğu gibi toplumun farklı kesimlerinin, yerel yönetimlerin, sivil toplum kuruluşlarının, gönüllü kuruluşların aktif katılımlarını sağlamak ve planlanma, yönetilme, denetlenme süreçlerini kolaylaştırılmak ve engelleri kaldırılmak

1.4.2.2. Türkiye’de Mavi Bayrak Uygulaması

Mavi Bayrak Programı, ülkemizde ilk olarak Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın öncülüğünde 1993 yılında uygulanmaya başlanmıştır. Merkezi Kopenhag’da bulunan, Uluslararası Çevre Eğitim Vakfı (Fee) mavi bayrak programın uluslararası koordinasyonunu yönetmektedir. Bu kuruluş Mavi Bayrak Projesini uygulamak isteyen ülkelerin sivil toplum kuruluşları tarafından temsil edilmelerini istemektedir. Bundan dolayı ülkemizde Mavi Bayrak Projesi 1993 yılından beri, Türkiye Çevre Eğitim Vakfı tarafından yürütülmektedir (<http://www.mavibayrak.org.tr/>,) Erişim: 19.01.16). Ülkemizdeki mavi bayrak alan plajlar, yatlar ve marinaların illere göre dağılımını Tablo 1.1’de görebiliriz.

Tablo 1.1: Türkiye Genelinde Mavi Bayraklı Plaj, Marina ve Yat Sayıları 2015

Bölgeler	Plajlar	Marinalar	Yatlar
Antalya	200	3	3
Adana	1	0	0
Mersin	11	0	0
Muğla	95	7	7
Aydın	26	2	1
İzmir	45	1	0
Çanakkale	8	0	0
Balıkesir	29	1	3
Tekirdağ	2	0	0
Yalova	3	1	0
Kocaeli	2	0	0
Düzce	1	0	0
İstanbul	5	2	1
Hatay	1	0	0
Edirne	1	0	0
Kırlareli	1	0	0
Zonguldak	1	0	0
Samsun	1	0	0
Ordu	4	0	0

Kaynak: <http://www.mavibayrak.org.tr/>, Erişim:19.01.16, Haritalar, 2015 Mavi Bayrak Verileri

Ülkemizin 2015 yılı itibari ile 436 Mavi Bayraklı plajı, 22 Mavi Bayraklı marinası ve 14 Mavi Bayraklı yatı bulunmaktadır. Türkiye dünya genelinde de en çok mavi bayrak alan ikinci ülkedir. Birinci sırada ise 578 mavi bayraklı plajı ile İspanya yer almaktadır (<http://www.novitas.com.tr/?p=4353>, Erişim: 19.01.16).

1.4.2.3. Kültür ve Turizm Bakanlığı Sürdürülebilir Turizm Uygulamaları

Yeşil Yıldız, Çevre Etki Değerlendirmesi(ÇED) ve Akdeniz-Ege Turizm Altyapısı Kıyı Yönetim Projesi(ATAK) Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın sürdürülebilir turizm uygulamalarıdır.

1.4.2.3.1. Yeşil Yıldız

Sürdürülebilir turizm sağlanabilmesi amacı ile çevreyi korumak, çevre bilincini geliştirmek, turistik tesislerin çevreye olan olumlu katkılarını teşvik etmek ve özendirmek amacıyla, 1993 yılından beri talep eden ve aranılan nitelikleri taşıyan konaklama tesislerine, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Çevre Dostu Kuruluş Belgesi (Çam Simgesi) verilmektedir. Çevreyi korunmaya yönelik tedbirler ülkemizde giderek daha fazla önem kazanmaya başlamıştır. Çevreye duyarlı konaklama tesisleri için uygulanmakta olan sınıflandırma formu güncelleştirilmiş ve geliştirilmiştir. *“Turizm İşletmesi Belgeli Konaklama Tesislerine Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisi Belgesi Verilmesine Dair 2008/3 No’lu Tebliğ”* ekinde, 22.09.2008 tarih ve 27005 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir” (<http://www.ktbyatirimisletmeler.gov.tr/TR,11596/cevreye-duyarlilik-kampanyasi-yesil-yildiz.html>, Erişim: 19.01.16). Turizm işletmelerinin “Yeşil Yıldız” alabilmeleri için sahip olmaları gereken kriterler şunlardır (www.turofed.org.tr, Formlar, Yeşil Yıldız Formu, Erişim:19.01.16):

- İşletmenin çevre politikasına ve eylem planına sahip olması,
- Kurulmuş tesisin eylem planını yürütebilecek özel yetkili bir kişinin bulunması veya uygulamadan sorumlu bir kişi vasıtasıyla alanında uzman bir kişi veya uzman bir firmadan bu hizmetin sağlanması,
- Tesisin çevre bilincini arttırmak, çevresel tedbirleri ve eylem planlarını uygulayabilmek amacıyla personele eğitim vermesi,
- Tesisin çevreye karşı duyarlı ve sorumlu bir su atık planının var olması,

- Tesiste kullanılan tüm teçhizat, tesisat ve donanımların korunması, bakımlarının ve onarımlarının periyodik bir şekilde yapılması ve bunların gerçekleştirildiğini gösteren kayıtların tutulması,
- Tesisin, su tüketimini, soğutma ve ısıtma için kullandığı enerji tüketimini, elektrik ve genel enerji tüketimini rapor etmesi ve izlemesi, (Geceleme başına enerji tüketimi, kapalı alan m² başına aylık tüketim miktarı, üç aylık ve yıllık raporların hazırlanması ve saklanması vb.)
- Tesiste kullanılan kimyasalların (ağırlık veya hacim olarak) takip edilmesi ve verilerin raporlanması, (Geceleme başına veya kapalı alan m² başına tüketim miktarları, aylık, üç aylık ve yıllık raporların hazırlanması ve saklanması),
- Tesisin atık miktarının (ağırlık veya hacim olarak) gözetilmesi ve verilerin raporlanması (Geceleme veya kapalı alan m² başına veya başına tüketim, aylık, üç aylık ve yıllık raporların hazırlanması ve dosya halinde saklanması)

Yeşil Yıldız konusunda ilk adımı atan oteller Calista Luxury Resort ve BW The President Hotel oldu. Türkiye'de ilk yeşil yıldız alan otel Calista Luxury Resort'tür, İstanbul da ise ilk yeşil yıldız alan otel BW The President Hotel'dir. Bu yıldızı 2009 yılında almışlardır (http://www.normenerji.com.tr/menu_detay.asp?id=7812, Erişim:19.01.16). Yeşil yıldız alan otellerin yıldızları yeşil renkli olarak değiştirilmektedir. İşletmelerin yeşil yıldız alabilmeleri için EMAS, ISO 9001, ISO 14001, Mavi Bayrak vb. gibi uluslararası alanlarda kabul görmüş sertifika ya da belgelere sahip olması gerekir (<http://www.ktbyatirimisletmeler.gov.tr/TR.11596/cevreye-duyarlilik-kampanyasi-yesil-yildiz.html>, Erişim: 19.01.2016). Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisi Belgesi alabilmek için Turizm İşletmesi Belgesi sahibi olmak ve belirlenen kriterleri yerine getirmek gereklidir. Başvurunuzu EK 2'deki dilekçe ile yapabilirsiniz. Dilekçeye eklemeniz gereken evraklar ve işlemler şunlardır (<http://dengemusavirlik.com/turizm-yesil-yildiz-basvuru-sureci.htm>, Erişim: 19.01.16):

- Tesisin çevre politikasının ve eylem planının, belirlenen kriterlere uygun olarak yapıldığına dair tüm faaliyetlerini içeren rapor,
- Tesisin eylem planını uygulayan özel bir yetkili varsa, bu kişinin uzmanlık belgesinin ve tesiste çalıştığına dair belgenin bulunması veya bu hizmet uzman bir kişi veya firma tarafından sağlanıyorsa bu uzman veya firmaya ait belgelerin ve sözleşme örneğinin bulunması,

- Tesisin çevre bilincini artırmak, çevresel tedbirleri ve eylem planını uygulanmak amacıyla personele verdiği eğitime dair bilgi ve belgeler (Sertifikalar, eğitim programı, personele ilan edilen ve dağıtılan dokümanlar vb.),
- Tesisin atık su planının bulunması ve bu konuyla ilgili birim yazısı,
- Tesiste kullanılan tüm teçhizat, tesisat ve donanımların korunduğuna, bakımlarının ve onarımlarının periyodik şekilde yaptırıldığına dair belgeler ve bakım raporlarının bulunması,
- Tesisin, su tüketiminin, soğutma ve ısıtma enerjisi tüketim miktarlarının, genel enerji ve elektrik tüketimlerinin verilerinin izlendiğine ve toplandığına dair raporlar (geceleme veya kapalı alan m² başına enerji tüketimi, aylık, üç aylık ve yıllık raporlar),
- Tesiste kullanılan kimyasalların (ağırlık veya hacim olarak) takibinin yapılması ve verilerinin kaydedildiğine ilişkin raporlar (geceleme ve kapalı alan m² başına tüketim miktarı, aylık, üç aylık ve yıllık raporlar),
- Tesiste toplanan atık miktarlarının (ağırlık ve hacim olarak) takibine ve verilerinin kaydedildiğine ilişkin raporlar (geceleme ve kapalı alan m² başına tüketim miktarı, aylık, üç aylık ve yıllık raporlar),
- Tesisin çevreye duyarlılık olabilmek amacıyla ilgili kurum, kuruluş ve sivil toplum örgütleri ile yaptığı iş birliği ve koordinasyon çalışmalarını gösteren evrak.

Bunların dışında konaklama işletmelerinin Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından hazırlanan “Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisleri İçin Sınıflandırma Formu” vardır. Bu forma EK 3’de yer verilmiştir. Konaklama tesisi bu formda alanına ilişkin yer alan asgari puan koşulunu yerine getirdiğinde yeşil yıldız almaya hak kazanır (<http://www.ktbyatirimisletmeler.gov.tr/TR,11596/cevreye-duyarlilik-kampanyasi-yesil-yildiz.html>, Erişim: 19.01.2016).

1.4.2.3.2. Çevre Etki Değerlendirmesi (ÇED)

ÇED, gerçekleştirilmesi düşünülen bir projenin, çevre üzerine meydana getireceği olumlu ya da olumsuz etkileri önlemek en aza indirmek amacıyla önlemler almak, seçilen yer ve proje alternatiflerini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir karar verme sürecidir (<http://www.csb.gov.tr/gm/ced/index.php?Sayfa=sayfaicerik&IcId=673>, Erişim: 19.01.16). Turizm konaklama tesislerinin projelerinin değerlendirilmesi konusunda dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır (

<http://www.csb.gov.tr/db/ced/eduardosya/TURIZM-KONAKLAMA-19062014.pdf>, Erişim: 19.01.16):

- Turizm şletmelerinde çevresel etkileri azaltmak için ilk olarak yapılması gereken uygun yer seçimidir. Üst ölçekli ve alt ölçekli planlarda turizm tesisi alanının belirlenmesinde önemli faktörler: yöre halkının hassasiyetlerine karşı uygun, hastane, okul vb. hassas alanlara olan mesafesidir. Böylelikle tesisin vereceği çevresel tahribatlar azalmış olacaktır.

- Atık suların tahliyesi (Sızdırmaz fosseptik yapmak ve fosseptikte toplanan atık suları vidanjörlerle çekerek ilgili belediyeye vermek, kanalizasyona bağlantı yapabilme ihtimali varsa atık suları kanalizasyona bağlanmak, atık su arıtmak amacıyla tesisin proje geliştirmesi vb.),

- Katı atıklarının değerlendirilmesi (Evsel nitelikli olan katı atıkları belediyenin atık toplama alanlarına göndermek, ayrıştırmaya uygun olan ambalaj atıklarını türlerine göre ayrı ayrı toplamak, tehlikeli atıklar için lisanslı bir atık taşıma firması ile anlaşmak ve tehlikeli atıkların bertaraf tesisine gönderilmesini sağlamak.),

- Turizm şletmelerinin yeşil alanlarında özellikle içinde golf sahası bulunan şletmelerde su kaynaklarının kirlenmemesi için organik içerikli gübrelerin tercih edilmesi, özellikle su kaynaklarının bulunduğu yerlerdeki şletmelerin pestisit kullanmaması, yabancı otlarla kimyasallar yerine insan gücü ile mücadele edilmesi,

- Turizm amaçlı düzenlenen projelerin yeraltı ve yerüstü kaynaklarını üzerindeki etkileri, projenin uygulanacağı saha ve etki edeceği alanda oluşabilecek çığ, deprem, toprak kayması, sel ihtimallerinin değerlendirilmesi, projenin uygulanacağı alanın yakın çevresindeki orman, tarım, hassas ve koruma alanlarına çevresel ve sosyo-ekonomik etkilerinin değerlendirilmesi,

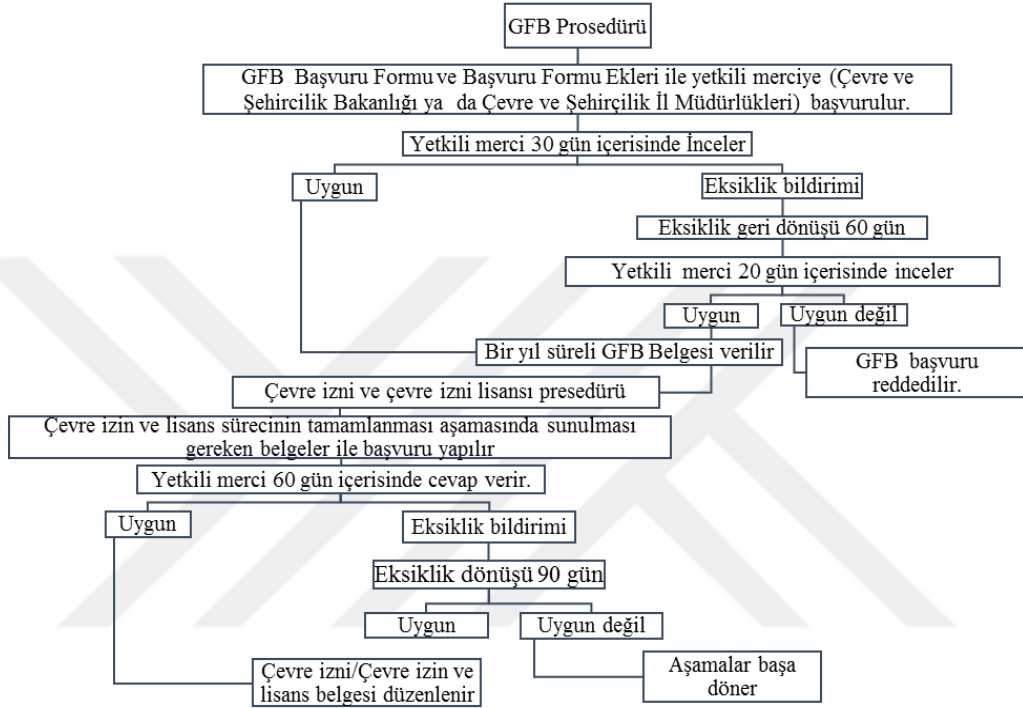
- Termal turizm tesislerinde termal kaynağın kullanım miktarı ve bu suyun bertaraf yöntemi,

- Golf turizmi projeleri için çim alanların çok fazla su kullanımına ihtiyacı olacağı göz önünde bulundurularak, kullanılması muhtemel olan su kaynağı ile ilgili konuların değerlendirme aşamasında sorgulanması ve gereken önlemlerin alınmasını sağlamak.

Turizm şletmeleri ve diğer şletmelerin ÇED izni ve lisansı almadan önce Geçici Faaliyet Belgesi(GFB) almış olmaları gerekir. GFB: şletmelerin çevre izin ve

lisansı almadan önce faaliyette bulunabilmeleri için sahip olmaları gereken belgedir. GFB'si olan işletme bir yıl içinde ÇED izin ve lisansını almalıdır (<http://www.csb.gov.tr/gm/ced/index.php?Sayfa=sayfaicerik&IcId=664>, Erişim 19.01.19). Turizm işletmelerinin proje aşamalarında ÇED izni ve lisansı alabilmeleri için izlemeleri gereken yol şemasına Şekil 1.1'de yer verilmiştir.

Şekil 1.1: ÇED İzni ve Lisansı Alabilmek İçin İzlenmesi Gereken Yol

Kaynak: <http://www.csb.gov.tr/gm/ced/index.php?Sayfa=sayfaicerik&IcId=664>, Erişim: 19.01.16

1.4.2.3.3. Akdeniz-Ege Turizm Altyapısı Kıyı Yönetim Projesi (ATAK)

1989 yılında ülkemiz ile Dünya Bankası arasında yapılan sözleşme gereğince, Dünya Bankası tarafından Japon Hükümeti'nden temin edilen 607,5 milyon Japon Yen'i tutarındaki (Hibe) kredi ile finanse edilen ATAK Projesinin 1998 yılında proje çalışmaları tamamlanmıştır. ATAK Projesi: Çanakkale-Balıkesir il sınırından Antalya-İçel il sınırına kadar uzanan kıyı kesimindeki (22.200 km.) 100'e yakın yerleşimin kümeleştirildiği 10'u yüksek ve 15'i ikincil öncelikli havzalarda çevre ve insan sağlığını koruma amaçlı altyapı (İçme suyu, kanalizasyon, atık su arıtma sistemleri, katı atık bertarafı, vb.) sistemlerinin geliştirilmesi ve yapılmasıdır (Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporu, 2008: 4).

ATAK projesi çerçevesinde yaptırılan altyapı çalışmalarının %40-50 si Dünya Bankası tarafından karşılanır. Geriye kalan %50-60 kısmını ise kaynakları kullanan öder kapsamında halk ve devletten (yerel yönetimlerin) sağlanması öngörülmüştür (Kahraman, Türkay, 2004:173). Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından 2015 yılı turizm alt yapı çalışmalarına ayrılan bütçeler şöyledir (<http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,50813/2015-yilinda-yapilmasi-planlanan-mali-yardimlar.html>, Erişim: 19.01.16):

- Akdeniz-Ege Turizm Altyapısı ve Kıyı Yönetimi (ATAK) Projesi: 38.000.000 TL.
- Hizmet Yapıları ve Alımları Projesi: 2.278.000 TL.
- Turizm Bölge Alan ve Merkezleri ile Turizm Potansiyeli Arz Eden Yörelerde Altyapı Uygulamaları: 73.000.000 TL.
- Turizm Amaçlı Altyapı Uygulamaları (GAP-DAP): 26.000.000 TL olmak üzere toplam 139.278.000 TL ödenek ayrılmıştır.

1.5. SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZMİN PAYDAŞLARI

Sürdürülebilir turizmin paydaşlarını üç alt başlık altında toplayabiliriz. Bunlar; yerel yönetimler, işletmeler ve yerel halktır.

1.5.1. Yerel Yönetimler

Yerel yönetimler; ulusal sınırlarda farklı büyüklüklerdeki toplumlarda yaşamını sürdüren insanların yerel ve ortak nitelikteki gereksinimlerini karşılamak amacıyla hukuka uygun olarak oluşturulmuş anayasal kuruluşlardır. Belediyeler, valilikler, kaymakamlıklar, muhtarlıklar, il özel idareleri vb. kuruluşlar yerel yönetimlerin bazılarıdır. (https://tr.wikipedia.org/wiki/Yerel_y%C3%B6netim , Erişim: 12.12.16)

Yerel yönetimler buldukları bölgenin alt-üst yapı faaliyetleri, çevresel sorunları takip ederken tarihi ve kültürel mirasları, biyolojik çeşitliliği de korumak ve geliştirmek, vb. durumlarından sorumludurlar. (<http://www.bizimkulis.com/yerel-yonetim-birimleri-ve-gorevleri-nelerdir.html>, Erişim: 12.12.16)

Yerel yönetimler görevlerinden dolayı bölgelerde yapılacak olan turizm faaliyetleri ile de yakından ilgilidirler. Yerel yönetimlerin yasalarla kendilerine verilmiş olan turizme yönelik bazı görev ve sorumlulukları vardır. Yerel yönetimler; turizm tesislerin alt yapı- üst yapı faaliyetleri, imar izinleri, bölgeye karşı olan çevresel

sorumlulukları, turizm faaliyetlerinin ekonomik getirileri, vergi denetimleri, vb. görevlerden sorumludurlar (Selvi-Şahin: 2012: 24).

Yerel yönetimlerin uyguladıkları politikalar ve uygulamalar turizm destinasyonlarındaki sürdürülebilir gelişmede oldukça etkilidir (Mercan- Özkök, 2013: 414). Sürdürülebilir turizmin sözde kalmaması, uygulanabilmesi ve denetlenebilmesi gerekmektedir. Özellikle turizm açısından gelişmekte olan bölgelerde sürdürülebilir turizm politikalarının ve planlarının hazırlanması ve uygulanabilmesi aşamalarında yerel yönetimler etkin rol oynamaktadırlar (Yasarata- v.d., 2009: 345).

Sürdürülebilir turizm kapsamında yerel yönetimler; yerel halk, bitki, hayvan varlığının ve turizm işletmelerinin dengeli ve sağlıklı bir biçimde varlıklarını devam ettirebilmeleri için doğal kaynakların değerlendirilmesi, üretimi, tüketimi aşamalarında ortaya çıkabilecek çevresel sorunları saptayabilmeli, önlem almalı, çözüm yolları geliştirmelidirler (Geray, 1998: 59).

Sürdürülebilir turizm anlayışının gelişmesi için yerel yönetimlere düşen görevleri şu şekilde sıralayabiliriz (Selvi-Şahin, 2012: 34-35);

- Alt yapı ve üst yapı çalışmalarına bölgenin sürdürülebilirliği açısından önem vermelidir,
- Doğal kaynakların korunması ve kullanılması arasındaki dengeyi gözeterek yatırım çalışmalarını desteklemek ve çevreye daha duyarlı imar planları geliştirmek,
- İçme ve kullanma suyunu yerel halk, işletmeler ve ziyaretçilere sağlıklı ve temiz bir şekilde sunmanın yanında tüm kullanıcıları israfi önleyici tedbirler almaya yönlendirmek ve bilinçlendirmek,
- Tabiat ve kültür varlıkları ile tarihî dokunun ve şehir tarihi bakımından önem taşıyan yerlerin ve işlevlerinin korunmasını sağlamak.
- Enerji kaynaklarının yerel halk ve turizm işletmelerine ulaşımını ve denetimini sağlamak ve enerji tasarrufu konularında hem halkı hem de işletmeleri bilinçlendirmek, teşvik etmek.
- Özellikle turizm işletmelerinin atıklarının toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri dönüşümü, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak. Yerel halkı da atık ayrıştırma konusunda teşvik edecek projeler geliştirmek ve uygulamak.

- Bölgenin tanıtımının yapılması, alternatif turizm çeşitlerinin geliştirilmesi, bölgenin ekonomik anlamda refaha ulaşmasının sağlanması amacıyla projeler geliştirmek ve uygulamak.
- Yerel yönetimler bölgede yapılacak olan turizm faaliyetlerinden yerel halkın pay almasını sağlamalı, halkın turizme etkin şekilde katılımı desteklenmeli ve teşvik etmelidir.
- Turizm faaliyetlerinin yerel halkın yaşam alanlarına ve ekonomik alanlarına zarar vermesini engellemelidir.
- Yerel yönetimler buldukları bölgenin flora ve fauna çeşitliliğinin korunmasına özen göstermelidir.
- Yerel yönetimler sürdürülebilir gelişme için hem yerel halkı hem de turizm işletmelerini teşvik eden projeler geliştirmeli ve uygulamalıdır.
- Yerel yönetimler bölgesel sürdürülebilir turizm stratejileri geliştirmelilerdir.
- Yerel yönetimler yerel halka, turizm sağlayıcılarına ve ziyaretçilere sürdürülebilirlik konusunda eğitim, seminer ve kurslar vermelilerdir.

1.5.2. Turizm İşletmeleri

Turizm işletmeleri varlıklarını devam ettirebilmek için doğal kaynaklar ve çevreye bağımlıdır. Bu nedenle turizm işletmelerinin sürdürülebilir bir yönetim anlayışına sahip olması sürdürülebilir turizm için olmazsa olmaz koşullardan biridir (Çavuş-Tanrısevdi, 2000: 153).

Turizm işletmelerinin sürdürülebilir olarak yönetilebilmesi için dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır (İzgi,2007: 47-45):

- İşletmeler bölgenin potansiyeline uygun olan arza göre şekillenmelidir. Bölgenin niteliklerine uygun kitlelere hitap edilmelidir.
- İşletmeler yerel halkın beklentilerine göre şekillenmelidir. Turizm işletmelerin kuruluş aşamasından itibaren yerel halkın yaşam alanlarına ve ekonomik alanlarına zarar vermemelidir. İşletmeler turizm ile ilgili çalışmalarından önce yerel halkın görüşlerine başvurmalıdır. Yerel halkın turizme etkin şekilde katılımını destekleyerek turizm gelirlerinden pay almaları sağlanmalıdır.
- Tek tip turizm çeşidine yönelmekten ziyade alternatif turizm faaliyetleri geliştirilerek işletmelerin on iki ay açık kalması sağlanmalıdır.

- İşletmeler temiz enerji kullanımına yönelmelidir. Güneş, rüzgâr, jeotermal ve biyomas (organik kökenli atıklardan elde edilen enerji), vb. enerji kaynakları kullanılmalıdır. Bu kaynaklar kullanılmıyorsa enerji tasarrufu sağlayan tedbirler alınmalıdır.
- Doğaya zarar veren değil doğa ile uyumlu yapılaşmalar tercih edilmelidir. Hızlı ve kontrolsüz yapıdan kaçınılmalıdır. İmar çalışmaları bölgenin flora ve fauna çeşitliliğine, tarım alanlarına, kültürel mirasına, doğasına, su ve enerji kaynaklarına, vb. unsurlarına zarar vermemelidir.
- Su kaynakları en etkin şekilde kullanılmalı, tasarruf sağlayan tedbirler alınmalı, atık su arıtma sistemleri geliştirilmelidir.
- Geri dönüşüm ve atık ayrıştırma işlemlerine önem verilmelidir.
- Kimyasal kullanımına dikkat edilmeli mümkün olduğunca organik ürünler tercih edilmelidir. Ayrıca kimyasal atıklar bu atıkları bertaraf eden kuruluşlara gönderilmelidir.
- İşletme personeli ve ziyaretçiler sürdürülebilirlik konusunda bilinçlendirilmelidir.
- Hava ve gürültü kirliliğini önleyici tedbirler alınmalıdır.
- Ulusal ve uluslararası sürdürülebilir turizm politikalarını takip etmeli ve uygulamalıdır.

1.5.3. Yerel Halk

Turizm faaliyetlerinden en çok etkilenen kesimlerden birisi de yerel halktır. Bir bölgede turizmin gelişmesi ekonomik, çevresel, toplumsal ve kültürel etkiler yaratırken, yerel halkın yaşam kalitesini de doğrudan etkilemektedir (İçöz-vd., 2002: 47). Bir bölgede turizm faaliyetleri gerçekleştirilirken plansız hareket edilirse yerel halk tarafından toplumsal bir tepki oluşur (İzgi, 2007: 47).

Turizm yerel halka sosyal ve ekonomik anlamda faydalar sağlamaktadır. Ancak bu faydalarından daha çok yerel halk turizmin çevreye verdiği olumsuz etkiler, sosyo-kültürel çevrenin değişmesi, ekolojik dengenin bozulması, bölgesel enflasyon, manevi yozlaşma, vb. unsurlardan dolayı turizme karşı negatif tepki göstermektedirler (İzgi, 2007: 51). Turizmin yerel halk açısından fayda- zarar tablosuna aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 1.2: Turizmin Yerel Halka Faydaları ve Zararları

Etken	Fayda	Zarar
Ekonomik	<ul style="list-style-type: none"> Turizm yerel halk için yeni bir gelir kaynağı oluşturur. Bölgenin vergi vb. gelir kaynaklarında artışa neden olur. Ekonomik refah seviyesi yükselmesine neden olur. Küçük ve orta büyüklü yerel işletmelerin gelişmesine katkıda bulunur. Yerel halk için yeni istihdam kaynağı oluşturur. Turizmle birlikte farklı endüstrilerde gelişir. Ve bölgede ekonomik çeşitlilik oluşur. 	<ul style="list-style-type: none"> Mevsimlik bir sektör olduğu için istihdam bakımından sorunlar ortaya çıkabilir. Yerel halk dışında girişimciler ve işletmeler bölgeden ekonomik fayda sağlar. Dışarıdan işçi alımı ile bölgeye göç yaşanır. Turizm gelirlerinin ne oranda nereye gittiğini belirlemek zorlaşır.
Kültürel	<ul style="list-style-type: none"> Yerel halkın kültürel değerlerinin tanıtılmasına katkı sağlar. Yerel halk ve ziyaretçiler arasında kültürel etkileşim ve değişim sağlar. 	<ul style="list-style-type: none"> Bölgenin kültürel değerlerini ticarileştirir bu da değerlerin yerel halk tarafından anlam ve öneminin azalmasına neden olur. Yerel halk tarafından kabul edilemeyecek bazı kültürel farklılıklar getirir
Toplumsal	<ul style="list-style-type: none"> Turizm bölgenin başka amaçla kullanılmayacak doğal kaynaklarının değerlendirilmesini sağlar. Yerel halkın bölgelerine olan bağımlılığını arttırır. 	<ul style="list-style-type: none"> Yerel halk kısıtlı olan doğal kaynaklarını ziyaretçilerle paylaşmak zorunda kalır. Yerel halk kendi yaşam şekline yabancı olan kişilere karşı hoşgörülü olmak zorunda kalır.
Çevresel	<ul style="list-style-type: none"> Yerel halk için önemli olan doğal, kültürel ve tarihi kaynakların korunmasını sağlar. 	<ul style="list-style-type: none"> Çevre kirliliğine yol açar. Ekolojik dengenin bozulmasına neden olur. Tarım alanlarına zarar görmesine neden olabilir. Tükenebilir doğal kaynakların kullanım ömrünün azalmasına neden olur.

Kaynak: Orhan İçöz, Turgut Var, İbrahim İlhan, “*Turizm Planlaması*”, (2002), Ankara, Turhan Kitap Evi, 47

Bir bölge turizme yöneldiğinde o bölgedeki yerel halkın yaşam kalitesi radikal değişikliklere uğrar. Bu değişiklikler yerel halk tarafından daha çok olumsuz şekilde algılanır. Çünkü turizmle birlikte bölge kalabalıklaşır, trafik yoğunlaşır, doğal kaynaklarda bozulma meydana gelebilir, suç oranları artabilir. Bunların yanı sıra turizm yerel halkın aile ilişkileri ve geleneksel yaşam şekillerinde değişiklikler yaratabilir. Yerel halkın ekonomik geçim kaynaklarına, ekolojik dengeye, yaşam alanlarına, vb. unsurlara zarar verebilir. Turizmle birlikte dışarıdan alınan göç ve ziyaretçiler bölgenin taşıma kapasitesini aşmasına neden olabilir. Turizm yerel halkı sadece olumsuz anlamda etkilemez. Turizm yeni iş olanakları yaratır, unutulmaya yüz tutmuş eski bölgelerin canlanmasına katkı sağlar, sosyal yaşamı geliştirebilir. Yerel halkın turizme karşı motivasyonunu en çok arttıran unsur iş fırsatlarıdır. Turizm ve yerel halk arasındaki en karmaşık problem ise turistler ve yerel halk arasındaki ilişkilidir. Bu ilişki kültürler

arası etkileşim sağladığı gibi kültürler arası yozlaşmaya da sebep olabilmektedir (Ambroz, 2008: 66).

Yerel halk ve turizm ilişkisi arasındaki ilk araştırmalar turizmin sosyokültürel etkileri üzerine 1970'lerde yapılmıştır. 1980'li ve 1990'lı yıllardan sonra ise yerel halk sürdürülebilir gelişmenin bir parçası olarak değerlendirilmiştir (Weaver-Lawton, 2007:4).

Yerel halkın turizme karşı tutumlarını etkileyen unsurlar; demografik özellikleri (yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim düzeyi, meslek, vb.), sosyo ekonomik durumları (gelir, etnik köken, ekonomik bağımlılıkları, vb), yerel halk ve turist arasındaki ilişkilidir (Draper- vd., 2011: 64). Yerel halkın turizme karşı negatif tutum geliştirmesi turizmin gelişmesini engeller. Bu nedenle yerel halkın turizme karşı pozitif tutum geliştirmesi sağlanmalıdır. Sürdürülebilir turizm yerel halkın turizme karşı pozitif tutum geliştirmesi için önemli bir araçtır. (Çetinkaya-Dedemen, 2012:5).

Turizmin hem olumlu hem olumsuz etkileri en çok yerel halk tarafından hissedilmektedir. Bu nedenle turizmin sürdürülebilir gelişmeden söz edebilmek için şu hususlara dikkat etmek gerekir (Aslan, 2008: 71- 79)

- Yerel halkın turizm ile ilgili kararlarda söz sahibi olması sağlanmalıdır.
- Turizmin planlanmasında yerel halkın isteklerine ve beklentilerine önem verilmelidir.
- Yerel halkın sosyo-ekonomik koşulları dikkate alınmalıdır.
- Yerel halkın yaşam kalitesi korunmalı ve iyileştirilmelidir.
- Yerel halk ve ziyaretçilerin birbiri ile iletişime geçmesi sağlanmalıdır.
- Yerel halkın kültürel ve tarihi kimliği korunmalıdır.
- Yerel halkın turizm gelirlerinden pay almaları sağlanmalıdır.
- Yerel halka sürdürülebilirlik bilinci kazandırılmak amacıyla eğitim verilmedir.
- Turizm yatırımlarında yerel yatırımcılara öncelik tanınmalı ve yerel yatırımcılar teşvik edilmelidir.
- Yerel halkın turizmde istihdamı sağlanmalı, istihdam sağlamak amacı ile yerel halka kurs, seminer, vb. eğitimler verilmelidir.

Turizmde sürdürülebilir gelişmenin yerel halk için sağladığı faydalar şunlardır (Karaman-Avcıkurt, 2011: 1-9)

- Yerel halk için yeni istihdam kaynağı, girişimcilik alanı, ekonomik iş fırsatları sağlamaktadır.
- Turizm dışındaki ekonomik alanların korunmasını sağlamaktadır.
- Yerel halkın ekonomik, kültürel ve sosyal refah seviyesinin yükselmesine katkı sağlamaktadır.
- Ekolojik dengenin korunmasını sağlamaktadır.
- Alt yapı ve üst yapıların gelişmesi ile yerel halkın kamusal hizmetlerden en iyi şekilde faydalanması sağlanmaktadır.
- Doğal, tarihi ve kültürel alanların korunarak gelecek nesillere taşınması sağlanmaktadır.
- Çevre kirliliğini mümkün olduğunca en aza indirgenmekte ve yerel halka daha sağlıklı bir yaşam alanı sağlamaktadır.
- Enerji ve su kaynaklarının tasarrufu sağlanmaktadır.
- Genç neslin göç etmesini engellemektedir.
- Yerel halk ve ziyaretçiler arasındaki hoşgörünün gelişmesini sağlamaktadır.

2. GOLF TURİZMİ

Golf; açık ve geniş çimenlerle kaplı bir alanda, küçük bir topu özel sopaları yardımı ile belli bir deliğe sokma amacıyla oynanan bir oyundur (Ergüven, 2008: 312). Golf, belirli standartlardaki topların, birbirlerinden farklı özelliklerdeki sopalar yardımı ile oyun sahası içerisindeki 9 veya 18 deliğe, en az sayı vuruşu yaparak sokmayı amaçlayan bir spordur. İdeal bir golf sahasında 18 delik vardır. 9 delikli sahalarda; golf sporuna yeni başlayan kişiler için düzenlenmiştir (Çankaya, 2011: 81). Golf sporunu diğer sopalar yardımıyla yapılan birçok spor dalından ayıran üç temel özellik vardır bu özellikler şunlardır (<http://www.diyadinnet.com/YararlıBilgiler-1358&Bilgi=golf>, Erişim: 19.01.16):

- Golf, çok geniş bir alan üzerinde farklı boyutlardaki sahalarda oynanır.
- Golf sporunun amacı, golf toplarının özel sopaları yardımı ile en az vuruş sayısı ile saha içerisinde bulunan deliklere sokmaktır.
- Golf oynarken rakibinizin sizin oyununuza müdahale etmesi söz konusu değildir, oyunu en iyi veya en kötü olarak tamamlamak tamimiyle size bağlıdır.

Golf, oynayanlara sakinlik ve özgürlük hissi verir, yüksek fiziksel bir kuvvet gerektirmez, her yaş grubundan insan oynayabilir ve rekabeti rakibe karşı değil sahaya ve kendine karşıdır bu nedenle dünyada birçok insan tarafından tercih edilir (Çuhadar, 2013:1621).

Golf sporunun dünyada hızla yayılması ve oynayanların farklı yerlerde de oyun deneyimi yaşama isteğinin ortaya çıkması ile golf sporu bir turizm faaliyeti haline gelmiştir.

Golf turizmi, golf oynamak amacıyla ya da golf organizasyonlarını izlemek amacıyla ile golf sporu imkânının verildiği destinasyonlara seyahat etmektir. Golf turistleri golf turizmi kapsamında üç kategoriye ayrılırlar. Bunlar (Hudson, 2010: 3):

- Golf oynamak amacıyla seyahat edenler,
- Tatil amaçla gittikleri yerde veya iş seyahatlerinde golf oynayanlar,
- Golf amacıyla düzenlenen turnuvaları vb. etkinlikleri izlemek amacıyla seyahat edenler.

2.1. GOLF TURİZMİNİN TARİHİ GELİŞİMİ

Golf sporunun tarihte ilk ne zaman oynandığına dair çeşitli tartışmalar vardır. Kimi uzmanlara göre golfun ilk defa Hollandalı aristokratlar tarafından oynandığını düşünmektedirler. Kimi uzmanlara göre ise yazılı kaynaklarda golf adlı bir oyunun İskoçya'da 1457 yılında oynandığı düşünülmektedir. Golf oyununun İskoçya kralının can sıkıntısını giderebilmek amacıyla 14. yüzyılda icat edildiği belirlenmiştir (Çetin, 2008: 18). 1457 yılında İskoç kralı 2. James tarafından golf oynamak savunmada önemli bir yer alan okçulukla karıştırıldığı gerekçesi ile yasaklanmıştır. Bu yasak bildirgesi golf ile ilgili ilk yazılı kaynak olarak kabul edilmektedir. Golfun gelişimi ise 16. yüzyılda İskoçya başpiskoposu olan St.Andrews'ın yasağı kaldırması ve ilk golf turnuvalarını başlatması ile olmuştur (Kasap-Faiz, 2008: 28). 1600'lü yılların ortasına kadar sadece Avrupa Ülkeleri'nde oynanan ve bu ülkelerde gelişimini devam ettiren golf, 1659'da Amerika kıtasına da sıçramıştır ve New York şehrinin Albany bölgesinde oynanmaya başlanmıştır 1744'te Edinburghlu golfçüler tarafından tarihteki ilk golf kulübü "The Honourable Company" adıyla kurulmuştur. Golf sporuna ait yazılı kurallar ise ilk olarak 1754 yılında yayınlanmıştır (BAKA, 2011:4). İngiltere'den sonra ilk golf kulüpleri Hindistan'da kurulmuştur. 1820 yılında Bangalore Kulübü, 1829 yılında Royal Calcutta Kulübü kurulmuştur. Daha sonra 1988-1890 yılları arasında Asya kıtasında Malaya'nın Taiping bölgesinde ve Tayland'ın Bangkok bölgesinde golf kulüpleri inşa edilmiştir. 1871 yılında Yeni Zellanda'da Royal Melbourne, 1873 yılında Royal Montreal Kanada'da ve 1885 yılında Güney Afrika'da Royal Cape Town golf kulüpleri açılmıştır (Hudson, 2009: 7). 1885 yılında Amerika'da ilk golf kulüpleri inşa edilmiştir ve golf Amerika'da hızla yayılmaya başlamıştır (Çetin, 2008: 19). 1896 yılında Amerika'da 80 adet olan golf sahası, 1900 yılına gelindiğinde 892 âdete ulaşmıştır. Japonyo'da ise ilk golf sahası 1901 yılında Kobe şehri yakınlarındaki Rokka Dağı'na inşa edilmiştir (Hudson, 2009: 7).

2.1.1. Dünyada Gelişimi

İlk golf kulüplerinin kurulmasından sonra golf hobi sporu olmaktan çıkıp bir yarış sporu haline dönüşmüştür. 1860'ta "Masters Tournament" adı altında ustalar turnuvası düzenlenmeye başlanmıştır bu turnuva günümüzde de devam etmektedir (Çetin, 2008: 18). Golf turnuvalarının başlaması ile birlikte oyuncuların ve izleyicilerin

farklı yerlere seyahat etmeleri ve konaklama ihtiyaçlarının ortaya çıkması ile birlikte golf turizmine olan ihtiyaç ortaya çıkmıştır.

Golf sporu 1900 yılında ilk kez Paris olimpiyatları ile olimpik kimliği almıştır. 1915 Dünya Savaşı tüm spor ve turizm alanlarını etkilediği gibi golfu de olumsuz şekilde etkilemiştir. 1916 yılında dünya golfunun çizgisini belirleyen “Profesyonel Golfçüler Birliği (PGA)” kurulmuştur (<https://www.igfgolf.org/about-golf/history/> , Erişim: 20.01.16). 1947’de Golf World Dergisi yayın hayatına başlamıştır. Bu durum golfun medyadaki yerini sağlamlaştırmış ve daha büyük kitlelere ulaşmasını sağlamıştır. Bu tarihten sonra golf turnuvaların sayısı ve düzenlenen ülke sayısı gittikçe artar (https://en.wikipedia.org/wiki/Golf_World, Erişim: 20.01.16).

1997 yılında “Uluslararası Golf Tur Operatörleri Birliği” (IAGTO) kurulmuştur. IAGTO günümüzde 95 ülkede 2047 iş ortağı üyeliği vardır. (Golf kulüpleri, otelleri, tatil köyleri, tur operatörleri, hava yolu şirketleri, medya kanalları vb.) Ayrıca 60 ülkede 606 uzman tur operatörü üyesi bulunmaktadır (<http://www.iagto.com/>, Erişim: 20.01.2016).

2003 yılında Dünya Amatör Golf Federasyonu “Uluslararası Golf Federasyonu (IGF)” olur (<http://www.igfgolf.org/about-golf/history/>, Erişim: 20.01.16). IGF golf oynayan 60 milyondan fazla kişiyi temsil eden 139 ülkeden 144 federasyonun birleşiminden oluşmaktadır (<http://www.igfgolf.org/about-igf/nationalmembers/>, Erişim: 20.06.16). IGF ’nin turizm açısından önemi ise dünya genelinde yapılan turnuvaların organizasyonları yapıyor olmasıdır.

Profesyonel erkek golfçüler için dünya genelindeki şampiyonaların sıralaması şu şekildedir: “PGA Turu, Avrupa Turu, Japonya Golf Turu, PGA Avustralya Turu, Güneş Turu ve Asya Turudur”. Profesyonel bayan golfçüler için ise şu şekildedir: “Dünya Bayanlar Golf Birliği Şampiyonası, Bayanlar Avrupa Turu, Japonya Turu, Kore Turu, Avustralya Turu’dur” (<http://www.igfgolf.org/about-golf/rankings/>, Erişim: 20.01.16).

Günümüzde dünya genelinde Amerika’da 17,672, İngiltere’de 2,752, Japonya’da 2,442, Kanada’da 2,300, Avustralya’da 1,500, Almanya’da 684, Fransa’da 559, Çin’de 500, İsveç’te 480, Güney Afrika’da 450, diğer ülkelerde 5,773 olmak üzere toplamda 35,112 golf sahası bulunmaktadır (<https://en.wikipedia.org/wiki/Golf>, Erişim:20.01.16).

Dünyada yaklaşık 61,1 milyon golf oyuncusu vardır. Golf oyuncularının yaklaşık 37,1 milyonu Amerika Birleşik Devletleri’nde, 6,9 milyonu, Avrupa’da, 13,6 milyonu Asya’da, 1,7 milyonu Güneydoğu Asya Adaları’nda ve 500.000’ni de Güney

Afrika'dadır (BAKA, 2011: 6). Ayrıca yılda 600.000.000'a yakın kişi golf turnuvalarını takip etmektedir. Golf izleyicisinin yıllık ortalama artışı %15-20 civarındadır (Çetin, 2008: 11).

IAGTO verilerine göre 2012 yılında 1,6 milyon kişi golf amaçlı tatile çıkmıştır. Bu rakam 2011 yılında 1,5 milyondur. Golf turizmi IAGTO verilerine göre bir yılda %9'luk bir artış göstermiştir (IAGTO, 2013: 7).

Golf turizminde mükemmelliği ödüllendirmek için 2014 yılından itibaren dünya golf ödülleri verilmeye başlanmıştır. Ödüller ülkelerin en iyi golf sahalarına, golf otellerine ve tur operatörlerine verilmektedir. Ayrıca dünyanın en iyileri de belirlenmektedir. 2015 yılı kazananlarına Tablo 2,1'de yer verilmiştir (<http://worldgolfawards.com/winners/2015>, Erişim: 20.01.16).

Tablo 2.1: 2015 Yılı Dünya Golf Ödülleri

Dünya	
En İyi Destinasyon	Portekiz
En İyi Golf Sahası	St Andrews Links- Old Course (İskoçya)
En İyi Yeni Golf Sahası	The Bluffs Ho Tram Strip (Vietnam)
En İyi Golf Oteli	St. Regis Saadiyat Island Resort (Abu Dhabi)
En İyi Golf Tur Operatörü	Haversham & Baker Golfing Expeditions
Asya	
En İyi Destinasyon	Malezya
En İyi Golf Sahası	The Els Club Teluk Datai (Malezya)
En İyi Golf Oteli	Hilton Namhae Golf and Spa Resort (Güney Kore)
En İyi Golf Tur Operatörü	Liberty Golf Services
Afrika	
En İyi Destinasyon	Fas
En İyi Golf Sahası	Gary Player Country Club (Güney Afrika)
En İyi Golf Oteli	Legend Golf & Safari Resort (Güney Afrika)
En İyi Golf Tur Operatörü	Platinum Golf
Amerika	
En İyi Golf Sahası	Elite Golf Experiences
En İyi Golf Oteli	Hilton Santa Fe Buffalo Thunder (New Mexico)
En İyi Golf Tur Operatörü	Haversham & Baker Golfing Expeditions
Avrupa	
Destinasyon	Portekiz
En İyi Golf Sahası	St Andrews Links- Old Course (İskoçya)
En İyi Golf Oteli	The Celtic Manor Resort (Wales)
En İyi Golf Tur Operatörü	Golf Vacations UK
Avustralya	
En İyi Golf Sahası	The National Golf Club- Moonah Course
En İyi Golf Oteli	Bonville Golf Resort
En İyi Golf Tur Operatörü	Go Golfing Travel Events Worldwide Travel

Kaynak: <http://worldgolfawards.com/winners/2015>, Erişim: 20.01.16

16 yıldır verilen IAGTO golf turizm ödülleri 8 Ekim 2015’de İspanya düzenlenmiştir. IAGTO ödül töreni kazananları 2016 yılı için aşağıda Tablo 2.2’de listelenmiştir.

Tablo 2.2: IAGTO Ödülleri 2016 Yılı Kazanları

En İyi Destinasyonlar	
Yılın Keşfedilmemiş Destinasyonu	Tanzanya
Afrika & Körfez Ülkeleri	Mauritius
Asya & Avusturalya	Vietnam
Avrupa	Lisboa Golf Coast
Latin Amerika ve Karayipler	Dominik Cumhuriyeti
Kuzey Amerika	Hilton Head Island
En İyi Golf Otelleri	
Avrupa	Royal Óbidos Spa & Golf Resort
Kuzey Amerika	Arnold Palmer’s Bay Hill Club & Lodge
Dünyanın Geri Kalanı	Banyan The Resort Hua Hin
Sürdürülebilirlik Ödülleri	
Amerika	Pga National Resort & Spa, Florida, USA
Avrupa	La Galana Golf Course, İspanya
Asya	Mission Hills Haikou, Çin

Kaynak: <http://www.iagto.com/awards/index>, Erişim:21.01.16

2.1.2. Türkiye’de Gelişimi

Türkiye’de ilk golf kulübü olan Constantinople Golf Club 1895 yılında Okmeydanı’nda kurulmuştur. Günümüzde Maslak’ta İstanbul Golf Kulübü adı ile faaliyetini sürdürmeye devam eden golf kulübünün ardından 1905 yılında İzmir’de İzmir-Bornova Golf Kulübü, 1911 yılında Bebek Golf Kulübü ve 1949 yılında Ankara Golf Kulübü kurulmuştur. Bu golf kulüpleri sırasıyla 1923’te Bebek Golf Kulübü, 1970’te İzmir-Bornova Golf Kulübü ve Ankara Golf Kulübü 1980’de farklı nedenlerle kapatılmışlardır (BAKA, 2011: 7).

Ülkemizde golfün atağa geçmesi ise Antalya Belek Bölgesinin turizm alanı ilan edilmesi ile olmuştur. 1990 yılından bu zamana Belek’teki golf sahaları gelişmeye ve yeni sahaların yapımı devam etmektedir (<http://www.tgf.org.tr/page.asp?id=10&lang=1>, Erişim: 21.01.16). 1994’te Türkiye’deki profesyonel ilk golf sahası olan Klassis Golf and Country Club daha sonrada Belek’in ilk golf sahası olan National Golf Kulübü açılmıştır. (BAKA,2011: 7). Türkiye Golf Federasyonu (TGF) 12.02.1996 tarihinde spor bakanlığına bağlı olarak kurulmuştur. TGF 09.09.2005’te özerklik statüsüne kavuşmuştur (<http://www.tgf.org.tr/page.asp?id=10&lang=1>, Erişim: 21.01.16).

Ülkemizde Kültür ve Turizm Bakanlığından onaylı ve işletme belgeli faaliyet gösteren 15 adet golf tesisi vardır. (<http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,10162/nerelerde-golf-oyunayabilirsiniz.html>, Erişim: 21.01.16). Bu tesislere açıldıkları yıllara ve buldukları yerlere Tablo 2.3'te yer verilmiştir.

Tablo 2.3: Kültür ve Turizm Bakanlığı İşletme Belgeli Golf Tesisleri

Golf Tesis Adı	Golf Tesisi Yeri	Kuruluş Yılı
Kemer Golf Country Club	İstanbul/Eyüp	1992
Klassis Golf & Counrty	İstanbul/Silivri	1994
National Golf Club	Antalya/Belek	1994
Robinson Club Nobilis Golf Otel	Antalya/Belek	1994
Tat Golf	Antalya/Belek	1994
Gloria Golf Resort	Antalya/Belek	1997
Antalya Golf Club Kempinski Hotel The Dome	Antalya/Belek	2002
Gloria Elegance Resort	Antalya/Belek	2005
Cornelia Diamond Golf Resort & Spa	Antalya/Belek	2006
Riu Kaya Belek	Antalya/Belek	2007
Sueno Hotels Golf Belek	Antalya/Belek	2007
Lykia World & Links Golf Antalya	Manavgat/Antalya	2008
Maxx Royal Belek	Antalya/Belek	2008
Carya Golf Otel	Antalya/Belek	2008
Hilton Dalaman Golf Resort & Spa	Dalaman/Muğla	2009

Kaynak: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,10162/nerelerde-golf-oyunayabilirsiniz.html>, Erişim:21.01.16

2008 yılında IAGTO (Uluslararası Golf Tur Operatörleri Birliği) Belek'e "Avrupa'da Yılın En İyi Golf Bölgesi" ödülü verilmiştir. 2012'de Turkish Airlines World Finals Turnuva'sı Antalya Belek'te düzenlenmiş ve turnuvaya Tiger Woods, Hunter Mahan, Charl Schwartzel, Lee Westwood, Justin Rose, Matt Kuchar, Webb Simpson ve Rory McIlroy gibi dünyaca ünlü golf oyuncularını katılmıştır. 2013'te ise Belek Bölgesinde Turkish Airlines Open turnuvası düzenlenmiştir. Turnuvaya Tiger Woods, Henric Stenson ve Justin Rose gibi ünlü golfçüler katılmıştır (<http://visitbelek.com/tr/hotels/golf>, Erişim: 22.01.17). IAGTO tarafından 2013 yılında yayınlanan golf turizm raporuna göre Türkiye 2012 yılında en çok tercih edilen turizm destinasyonları arasında İspanya, Portekiz ve İrlanda'nın ardından 4.sırada yer almıştır. (IAGTO, 2013: 11). 2015 yılında KPMG tarafından yapılan araştırmaya göre ise Türkiye uluslararası en iyi 10 destinasyon arasında İspanya, Portekiz, İrlanda ve İskoçya'nın ardından 5.sırada yer almaktadır (KPMG Golf Advisory Practice in EMA, 2015: 7). Tüm bu gelişmeler Türkiye'nin golf turizminde tanınan destinasyonlardan olmasını sağlamıştır

Türkiye Turizm Yatırımcıları Derneği (TTYD) tarafından 2010 yılında yapılan ülkemizin golf turizmi swot analizine Tablo 2,4'te yer verilmiştir (Golf Turizm Raporu, 2010: 9).

Tablo 2.4: Türkiye Golf Turizmi Swot Analizi

<p>Güçlü Yönleri</p> <ul style="list-style-type: none"> *Yüksek kalitede golf sahaları ve konaklama tesisleri *Konaklama ve golf sahalarına verilen ücretlerin uygun olması *Farklı özellikteki golf sahaların aynı bölgede yer alması (Belek Bölgesi gibi) *Rakip ülkelere oranla daha yeni ve nitelikli tesislerin varlığı *Avrupa ülkelerine konum olarak yakın olması *Özellikle Antalya'da kış ayında da golf oynanabilecek iklim koşulu *Golf oyunu, konaklama, seyahat dahil paket turların olması * Doğal ve tarihi zenginlikler *Golf sahalarının konum olarak denize yakın olması *Güvenilir ortam *Alternatif turizm olanakları * Ulaşım olanakları (golf alanların hava alanı ve şehir merkezine yakın olması) 	<p>Zayıf Yönleri</p> <ul style="list-style-type: none"> *Golf tesislerinin bulunduğu bölgelere tarifeli veya doğrudan uçuşların yeterli sayıda olmaması *Konaklama ve golf tesisleri dışında eğlence, alışveriş, restoran, vb. imkânların kısıtlı olması *Belek bölgesi dışında golf işletmelerinin sayısal olarak yetersiz olması *Kümelenmeye gidilmeden münferit golf sahalarının yapımının planlanması *Ülkemizin "ucuz tatil ülkesi" imajı çizmesi *Golf turizminin yeterince ürün olarak tanıtımının yapılmaması * Ülkemizin konumu nedeni ile coğrafi ve siyasi olarak hassas bir bölge olması *Turizmin paydaşları olan yerel yönetim, yerel halk, işletmeler arasındaki ilişkilerin yeterince gelişmemiş olması ve paydaşlar arasındaki güven eksikliği,
<p>Fırsatları</p> <ul style="list-style-type: none"> *Golf turizminin dünyada hızlı bir şekilde büyümesi *Türkiye'nin iklim ve arazi şartlarının golf oyunu için her açıdan uygun olması *Marina / yatçılık ve kurvaziyer gibi turizm çeşitlerinin Doğu Akdeniz Bölgesine doğru kaymaya başlaması. *Ülkemizin doğal ve kültürel zenginliği, iklim koşulları, vb. nedenlerden dolayı golf turizminin yanında ziyaretçilere alternatif seçenekler sunabilmesi, *Ulaşım kolaylığı 	<p>Tehditler</p> <ul style="list-style-type: none"> *Ülkemizin coğrafi konum açısından hassas bir bölgede bulunması (Ülkemizin coğrafi konumu nedeni komşu ülkelerimizde yaşanan savaşlardan ve siyasi istikrarsızlıklardan olumsuz etkilenme,) *Ülkemizin imajının dünya kamuoyunda tam anlamıyla oturmamış olması (Dış basın kuruluşlarında Türkiye'deki terör eylemleri, insan hakları, demokrasi vb. konularda çıkan haberler ve yayınların ortaya çıkardığı imaj sorunları) *Çeşitli önyargılar neticesinde açılan turizm tahsisleri iptal davalarının yetkili kurumlar tarafından kabul edilmesi. *Ülkemizin ekonomik yapısının kırılgan olması, * Mısır, Tunus ve Hırvatistan'ın da golf turizmine yatırım yapmaları ve golf turizmini daha çok önem vermeye başlamaları * AB üyesi olan rakip ülkelerin birliğin finansal gücünden yararlanarak rekabet seviyesini yükseltmesi * Golf turizmi nedeni ile yerel halkın yaşam maliyetlerinin artması

Kaynak: Türkiye Turizm Yatırımcıları Derneği (TTYD) Golf Turizm Raporu, 2010: 9

Golf turizminde mükemmelliği yakalamak için düzenlenen "Golf Turizm Ödüllerini" 2014 ve 2015 yıllarında Türkiye'de kazanan golf sahaları, otelleri ve tur operatörlerinin bilgilerine Tablo 2,5'te yer verilmiştir

(<http://worldgolfawards.com/winners/2014>, <http://worldgolfawards.com/winners/2015>, Erişim: 21.01.16).

Tablo 2.5: Dünya Golf Ödülleri Türkiye 2014-2015

Türkiye	2014	2015
En İyi Golf Sahası	Cornelia Golf Club- Faldo Course	Cornelia Golf Club- Faldo Course
En İyi Golf Oteli	Cornelia De Luxe Resort	Cornelia De Luxe Resort
En İyi Seyahat Acentesi (Gelen Turist)	Xenia Travel	Noyan Golf Travel
En İyi Seyahat Acentesi (Giden Turist)	Kesit Travel Golf Holidays	Professional Golf Travel

Kaynak: <http://worldgolfawards.com/winners/2014>, <http://worldgolfawards.com/winners/2015>, Erişim: 21.01.16

KPMG'nin (Klynved Peat Marwick Goerdeler Uluslararası Bağımsız Denetim ve Araştırma Şirketi) golf turizm birimi tarafından yapılan 38 ülkenin 110 golf tur operatörünün katılımı ile gerçekleştirilen bir araştırmada (Golf Seyahat Trendleri 2013) Türkiye; İspanya, Portekiz ve İskoçya'nın ardından dünyanın en gözde dördüncü golf destinasyonu seçilmiştir (KPMG, 2013: 3).

2.2. GOLF TURİZMİNİN ÇEVRE ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Golf turizminin yapılabilmesi için geniş ve açık saha alanlarına gerek duyulduğundan golf turizmi ve çevre arasında yakın bir ilişki vardır (Çakıcı, 2002: 34).

Golf turizminin olmazsa olmazı golf sahalarıdır ve çevre üzerindeki en büyük etkiye sahip olan alanlardır. Bir golf sahası için ortalama 750.000 m² veya 75 hektarlık araziye ihtiyaç vardır. Yani her golf sahası için, 750m genişliğinde 1000m uzunluğunda kısaca 1 km'ye yakın bir arazi gereklidir (Çevre ve Golf Konferansı, 2006: 5).

Golf turizm endüstrisi özellikle Avrupa ve Amerika'da 20 yıl öncesine göre daha çevreci ve sürdürülebilirdir. Günümüzde gelişmekte olan golf destinasyonlarının kontrolsüz genişlemesi yasal, sosyal ve çevresel düzenlemeler ile büyük ölçüde engellenmiştir (Hudson, 2003:193).

Günümüzde ekolojik açıdan en duyarlı golf sahaları ve işletmeleri ön plana çıkmaktadır. İngiltere'de BIGGA (British & International Golf Greenkeepers Association) adı altında çevreci golf sahalarına teşvik amacı ile ödül verilmektedir (Güntan,2009: 56). Golf turizminde mükemmelliği yakalamak için golf turizm destinasyonlarına, işletmelerine ve tur şirketlerine "Dünya Golf Turizm Ödülleri" verilmektedir (<http://worldgolfawards.com>, Erişim:21.01.16). IAGTO tarafından dünya genelinde en iyi turizm destinasyonu, en iyi golf oteli ve sürdürülebilirlik ödülleri verilmektedir

(<http://iagto.com/adwards/index>, Erişim: 21.01.16). Ülkemizde ise sürdürülebilirlik bağlamında turizm işletmelerine “Yeşil Yıldız” verilmektedir (<http://www.ktyatirimisletmeler.gov.tr/TR,11596/cevreye-duyarlilik-kampanyasi-yesil-yildiz.html>, Erişim: 21.01.16).

2.2.1. Golf Turizminin Çevre Üzerindeki Olumlu Etkileri

Golf turizmi ve tesislerinin her ne kadar ekolojiye zarar verdiği düşünülse de doğal golf alanları ve sürdürülebilir tesisler tam tersine doğal alanların ve vahşi yaşam popülasyonunun geleceğe taşınmasını sağlamaktadır (Terman, 1997: 183).

USGA (Amerika Birleşik Devletleri Golf Birliği) 1990 yılından beri golf ve çevre üzerinde yapılan ön yargılı üniversite araştırmalarına karşı golfün çevre üzerindeki olumlu etkilerini “Golf Sahalarının İnsanlara ve Vahşi Yaşama Faydaları” başlığı altında 10 madde belirleyerek yayınlamıştır. Bu maddeler şöyledir (USGA, 2007: 1):

- Golf sahaları yaban hayatı için iyi yaşam alanları hazırlar, golf sahalarının yaklaşık %70’lik alanını oyunun dâhil olmadığı doğal çimler, ağaçlar ve çalılık bölgeler oluşturur. Bu alanların fairway ve greenlerle birleşmesi ile golf sahaları yaban hayatı için çekici hale gelir.
- Golf sahaları üst toprak tabakasını su ve rüzgâr erozyonundan korur, üst toprak tabakası yenilemeyen bir kaynaktır. Su ve rüzgârla birlikte sürüklenerek kaybolurlar. Golf sahalarında kullanılan çim toprağın üst kısmını sarar rüzgârın ve suyun etkisini yavaşlatır. Yapılan araştırmalarda çim yüzeylerin tarım alanlarına göre toprağı tutmada 20 kat daha hızlı olduğu tespit edilmiştir.
- Golf sahaları fiziksel çevrenin estetik kalitesini arttırır, çim alanlar hava sıcaklığının daha az hissedilmesini sağlamanın yanı sıra estetik ve güzel bir görünüm sağlarlar.
- Çim alanlar yağmur suyunu tutarlar, yağmur suyu yer altı suları için önemli bir kaynaktır. Çimler yağmur suyunu tutarak toprağı verirler. Çim bitkisi gelişirken toprak altında nemi tutan kabarcıklar oluşur ve bu kabarcıklara solucan gibi canlılar yerleşir ve kabarcıkları genişletirler. Tüm bu olaylar sonucunda çim alanların tuttuğı yağmur suları toprağın alt tabakalarına ulaşır.

- Golf sporu ve çim alanlar stresi azaltır, yapılan çalışmalar sonucunda golf sporu oynayan kişilerin daha az stresli olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca 18 delikli bir golf sahasında oyunu tamamlayan kişi 6 km yol yürümüş olur.
- Çim yüzeyler hava sıcaklığını azaltıcı ve hava kalitesini iyileştirici özelliğe sahiptirler, çim alanların hava sıcaklığını düşük hissedilmesini sağlamanın yanı sıra fotosentez yoluyla havadaki karbondioksiti emerler ve yaprakları yardımıyla havadaki kötü gazları ve partikülleri tutarlar.
- Çim yüzeyler kentsel alanlarda kirli yüzey sularını tutarak temizlerler, kentsel alanlarda su çeşitli nedenlerden dolayı kirlenir. Çim alanlar kirli suyu içinde bulunan mikroorganizmalar yardımıyla temizler.
- Yoğun bakımlı çim yüzeyler alerjik hastalıklara neden olan polenlerin ve yabancı otların azalmasını sağlar. Çim alanlar düzenli biçildiği takdirde polen veren çiçekleri çok nadir olur. Ayrıca düzenli çim biçimi sivrisinek oluşumunu engeller.
- Çim bitkisi zarar görmüş alanları onarır. Kullanılmayan atık depolama alanları ve eski maden işletme yerlerinin golf arazisi olarak değerlendirilmesi ile çim yüzeyler kaybolan toprak tabakasının ıslahını sağlar ve büyüdükçe toprağa organik yönden katkıda bulunurlar.
- Golf ekonomiye katkı sağlar. Golf geniş kitlelere hitap eden bir spor ve rekreasyon olduğu için ülkeler için ekonomik getirisi yüksektir.

2.2.2. Golf Turizminin Çevre Üzerindeki Olumsuz Etkileri

Golf turizminin çevre üzerindeki olumsuz etkileri aşağıda sıralanmıştır:

- Turizm tesisinin ve golf sahasının inşası sırasında nitelikli alan kullanımı (Doğal yaşam alanı, tarım arazisi, vb.), (Balcı- Koçak, 2014: 49),
- Golf sahalarının ilaçlanmasında kullanılan kimyasal ilaçların üretim ve kullanım aşamasında çevreye verdiği zararlar (Balcı- Gedikli, 2011: 142),
- Doğal bitki örtüsünün tahrip edilmesi, kaybı ve ağaç kesilmesi (http://www.golfkulubu.com/turkey_golf_ve_cevre_sf2-26.html, Erişim: 21.01.16),
- Dikkatsiz ve plansız uygulamalar, kullanılan kimyasallar ve gübreleme işlemleri toprak ve su kirliliğine neden olur (Çakıcı, 2002: 29). Golf sahalarının bakımı için kullanılan kimyasalların (tarım ilacı, nitrojen ve fosfor gübresi, vb.) su kaynaklarına karıştığı tespit edilmiştir. Bir golf sahası için kullanılan kimyasal gübre ve ilaçların tarım arazilerinde

kullanılanların yıllık miktarlarından altı kat daha fazla olduğu tespit edilmiştir (http://www.golfkulubu.com/turkey_golf_ve_cevre_sf2-26.html, Erişim: 21.06.16).

- Golf tesislerinin sulanmasında yüksek miktarda su tüketiminin olması, TTYD' nin 2010 yılı "Golf Turizm Raporuna" göre golf sahaları bir yılda İstanbul ilinde 125-175 bin m³, Belek Bölgesinde 175-230 bin m³ su tüketmektedir. Bu rapora göre ülkemizdeki tüm golf sahalarının bir yıllık su tüketim miktarı 4 milyon m³ yakındır. Ülkemizdeki golf sahalarının sulanması aşamasında sadece şebeke suyunun yanı sıra yağmur ve toplanmış dere/çay suları ile arıtılan atık sular da kullanılır (Golf Turizm Raporu, 2010: 7).

- Habitatın rahatsız edilmesi, (Balcı- Koçak, 2014: 49),
- Golf turizm işletmeleri buldukları alanların emlak değerlerini yükseltir bu da konut ve ticari amaçlı alımları arttırarak doğal kaynakların tahribine yol açacak çevresel baskıları arttırır (Çakıcı, 2002: 29),
- Kimyevi maddelere temas etmekten ve uygulamadan kaynaklı sağlık riskleri oluşur (http://www.golfkulubu.com/turkey_golf_ve_cevre_sf2-26.html, Erişim: 21.01.16),
- Zemin bakım araçlarının kullanılmasından dolayı kaynaklanan gürültü kirliliğidir (Balcı-Koçak, 2014: 49).

Golf turizmi yatırımı için en çok kullanılan alanlar ormanlardır. 15 Mayıs 2008'de Resmî Gazete' de yayınlanan ve yürürlüğe giren 26877 No' lu Turizm Teşvik Kanununa göre; turizm yatırımları için öncelikle hazine arazilerinin kullanılması zorunluluğu getirilmiştir fakat yeterli alan bulunmadığı zaman orman alanlarının tahsisi mümkündür. Turizm yatırımı amacıyla tahsis edilen ormanlık alanın üç katı kadar bölgenin ağaçlandırma bedelinin ve ağaçlandırılacak olan bölgenin üç yıllık bakım bedeli, yatırımcı tarafından OGM' nin hesabına ağaçlandırma ve bakım işlemlerinde kullanılmak şartı ile yatırılarak, gelir olarak kaydedilir. Kesilen ağaç sayısının iki katı kesildiği alana eğer bu mümkün değilse OGM' nin belirlediği bir alana 4 katının dikilmesi öngörülmüştür. Eğer bu koşullar sağlanmazsa işletme belgesi iptal edilir (Çoşkun, 2009: 231-233).

Golf turizminde çevreyi en çok etkileyen unsur golf sahalarıdır. Golf sahalarının çevresel yönleri ve etkilerine Tablo 2,6'da gösterilmiştir.

Tablo 2.6: Golf Sahalarının Çevresel Boyutları ve Etkileri

Aktiviteler	Çevresel Boyutları	Çevresel Etkileri
1. Çimin Yönetimi	Çimleri biçmek	Ekolojik dengenin zarar görmesi Organik atık oluşumu (çim biçmek, vb.) Örofikasyon
	Gübrenin Uygulanma aşaması	Ötrofikasyon Toprağın ve suyun kirliliği
	Böcek ilaçlama uygulamaları	Toprağın ve suyun kirliliği Zehirli atıkların ortaya çıkması İnsan ve diğer canlıların sağlıklarının tehdidi
	Toprağın korunması (Havalandırmak vb.)	Ekolojik dengenin bozulması Gürültü kirliliğinin ortaya çıkması
	Toprak Boşaltma	Hidrolojik bozulma
	Sulama ve pompalama	Su kaynağının tükenmesi Enerji kaynağının tükenmesi
	Kimyasalların depolaması	İnsan ve diğer canlıların sağlıklarının tehdidi Toprağın ve suyun kirlenmesi
2. Malzemelerin Bakımı	Malzeme Temizliği	Su kaynaklarının kirlenmesi ve tükenmesi Katı atıklardan kaynaklı kirlilik
	Makinelerin tamiri	Toprağın kirlenmesi Su kaynağının kirlenmesi
3. Golf Sahaların Yenilenmesi	Toprağın Taşınması	Ekosistemlerin zarar görmesi
4. Araç-Makine Kullanımı	Makineler (golf arabaları, traktör, çim biçme makinesi, vb.)	Su kaynaklarında kirlilik Yenilenemeyen ve yenilenebilen enerji kaynaklarının tükenmesi Toprağın kirlenmesi Zehirli atıkların ortaya çıkması
	Golf arabası (Yakıt ikmali)	Havanın kirlenmesi Yenilenemeyen enerji kaynakların tükenmesi Gürültü kirliliğinin ortaya çıkması
	Elektrikli golf arabası	Enerji kaynağının tükenmesi

Kaynak: Andreas Koch, (1998), *Development of Enviromental Performance Indicators for European Golf Club*, IIIIEE Master Thesis. M.S. Lund University, s: 15

2.2.3. Golf Sahalarının Tasarımı ve Bakımı Aşamasında Çevresel Sorunlar

Golf sahasının tasarım aşamasından itibaren doğaya en az zarar verecek olan ekolojik yaklaşımla planlaması, tesis ve bakım çalışmaları ile peyzaj tasarımında uygun yerler tercih edilmelidir (Güntan, 2009: 57). Golf sahalarının tasarım aşaması için çevrenin etrafını saran üç temel unsur vardır. Öncelikli olarak golf sahası olarak seçilecek alanının golf oynamaya elverişli olması gerekir. Planlanan golf sahası çevre ile uyum içinde zarif ve estetik bir görünüme sahip olmalıdır. Golf sahası için seçilen

alan golf sahasının bakımı için gerekli doğal kaynaklara yakın ya da kolay ulaşılabilir bir noktada olmalıdır ve bakım uygulamaları çevreye en az zararı verecek şekilde tasarlanmalıdır (Graves-Cornish, 2002: 3). Bu unsurların şemasına Şekil 2.1 de yer verilmiştir.

Şekil 2.1: Golf Sahaları Tasarım Üçgeni

Kaynak: Robert Muir Graves , Geoffrey Cornish, (2002) *Classic Golf Hole Design "Using the Greatest Holes as Inspiration for Modern Courses "*, Kanada: John Wiley & Sons, Inc., s: 3

Golf sahalarının çevreye daha az zarar vermeleri için dikkat edilmesi gereken unsurlar şunlardır (Günter, 2008: 39-47):

- **Alan kullanım kararının verilmesi:** Alan kullanım kararları verilirken ekolojinin dışında kültürel mirasa da dikkat edilmelidir. Alan kullanılmadan önce alanın büyüklüğü, morfolojik yönü ve gelişim yapısı dikkate alınmalıdır. Yatırımcı kullanacağı alanının korunması hususunda hangi kurumun ve kuruluşlardan izin alınacağını yatırımı yapmadan önce düşünmelidir.

- **Su kaynaklarının kullanılması ve korunması:** Su tüm canlıların yaşamını sürdürebilmeleri için en gerekli ihtiyaçtır. Su golf sahaları için de hayati önem taşıyan bir unsurdur. Her golf sahasının tükettiği su miktarı farklıdır. İyi bir su kullanımı için sahasın üzerinde kurulu olduğu alanın toprak tipinin, kullanılan çim bitkisinin türünün, terleme ve buharlaşma yoluyla ne kadar su tükettiği bilinmelidir. Ayrıca doğal kaynaklar üzerindeki baskıyı azaltmak için alternatif su kaynaklarının geliştirilmesi önemlidir. (Atıksu arıtma sistemleri vb. gibi) Suyun israfını önleyecek sistemler geliştirilmelidir.

- **Pestisit ve gübre kullanımı:** Golf işletmelerinde en çok kullanılan kimyasallar pestisit (zararlı böcekler ve bitkileri yok etmede kullanılan kimyasallar) ve gübrelerdir. Kimyasalların ve gübrelerin kullanımı su ve toprak kirliliğine neden olabileceği gibi insan sağlığı için de zararlıdır. Kimyasal maddeleri kullanmadan önce

toprak tipini, toprak nemini, kimyasal maddelerin toprağa bağlanma derecelerini ve suda çözünebilirlik oranlarını bilmek önemlidir. Kullanılacak pestisit miktarı çim türüne, iklim koşullarına ve bakım stratejilerine göre değişiklik gösterir.

- **Atık yönetimi:** İyi bir golf sahası yönetimi için yeşil alanın bakımı kadar neden olduğu atıkların da yönetilmesi gerekir. Golf sahalarından kaynaklı üç tür atık vardır. Bunlar organik atıklar, kimyasal atıklar ve evsel atıklar. Geri dönüşümü olan atıklar ayrılmalı, kimyasallar gibi zararlı atıklar ise çevreye en az zararı verecek şekilde bertaraf edilmelidir.

- **Biyolojik çeşitliliğin korunması:** Doğal yaşam döngüsünün devamlılığı açısından biyolojik çeşitlerin korunması önemlidir. Golf sahasının inşa edileceği alandaki ve çevresindeki canlılara zarar verebileceği endişesi yaygındır. Golf sahalarının planlama aşamalarında biyolojik çeşitliliğin korunmasına gerekli özen gösterildiği takdirde bu olumsuz düşüncenin önüne geçmek, hatta bu durum tam tersine çevirebilmek mümkündür.

Toplumlar ile arasında etkileşim sağlayabilen, hava, su, görüntü ve gürültü kirliliği yaratmayan golf sahaları sürdürülebilir golf sahalarıdır. Golf sahalarının sürdürülebilir olması için gerekli özellikler şunlardır (Kasap, Faiz, 2008: 99):

- Bulunduğu çevre ile uyumlu olmalıdır, biyolojik çeşitliliğin korunmasına ve geliştirilmesine katkıda bulunmalıdır.
- Bölgenin peyzajını korumalı ve daha güzel hale getirmelidir.
- Uygun alanlarda parçalanmış habitatları birleştirmelidir.
- Bölgenin doğal kaynaklarına (su, enerji, vb.) baskı yapmamalıdır.
- Toplumsal ve tarımsal alanların çevresel değerlerine karşı duyarlı olmalıdır.

2.3. GOLF TURİZMİNİN EKONOMİK ETKİLERİ

1920'li yıllardan beri Amerika Kıtasında ve sonrasında Avrupa Ülkelerinde hızla gelişen golf sporu yarattığı ekonominin büyüklüğüyle birlikte dolaylı olarak turizmi de etkileyerek golf turizmini büyük bir endüstriye dönüştürmüştür (Kasap-Faiz, 2008: 48). Golf sporu turizmi dolaylı olarak etkilese de golf turizmi golf ile ilgili tüm endüstrileri ekonomik olarak etkilemektedir (BAKA, 2011: 9). Golf sporunun ekonomik anlamda doğrudan ya da dolaylı olarak etkilediği sektörler Tablo 2,7'de yer verilmiştir

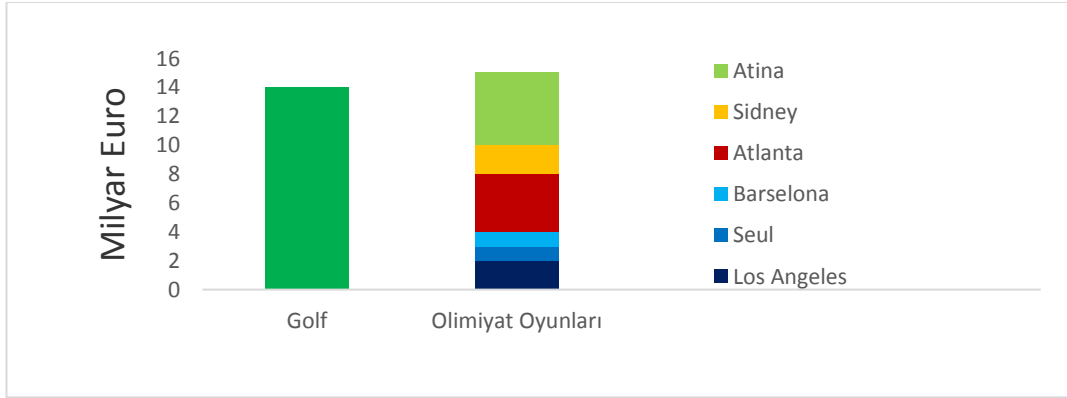
Tablo 2.7: Golf Sporunun Doğrudan ve Dolaylı Olarak Etkilediği Sektörler

Doğrudan İlişkili Sektörler
Golf Sahaları İçin Sermaye Yatırımları
Sulama Sistemlerinin Kurulması
Alan(Saha) Yenileme Çalışmaları
Altyapıların Yenilemesi
Yeni Altyapılar İçin Yatırımlar
Golf Ekipmanı ve Arabası Alımları
Yeni Golf Sahaları İnşaatları
Golf Tesislerinin Faaliyetleri
Golf Dersleri
Golf Kulübü Üyelik ve Oyunu Ücretleri
Golf Ekipmanlarının Kiralanması
Yiyecek- İçecek ve Konaklama Ücretleri
Golf Oyuncularının Harcamaları
Dayanaksız (Kısa Ömürlü) Tüketim Malları (Soft Goods)
Dayanıklı (Uzun Ömürlü) Tüketim Malları (Hard Goods)
Golf Kıyafetleri
Golf Sektörüne Yönelik Dergi/Mecmua Alımları
Medya, Turnuva ve Dernekler
Golf Turnuvaları
Golf İle İlgili Televizyon Yayınları
Golf Yardımlaşma Dernekleri
Golf Oyuncuları Sponsorlukları
Dolaylı İlişkili Sektörler
Turizm ve Eğlence Sektörü
Araç Kiralamak
Havayolu Ulaşımı
Eğlence Harcamaları
Yiyecek – İçecek gelirleri
Konaklama Ücretleri
Gayrimenkul Sektörü
Gayrimenkul Alım-Satım ve Kiralama Kazançları
İlgili Yeni Konut İnşaatları

Kaynak: SRI International, (2008) *The 2005 Golf Economy Report*, The World Golf Foundation GOLF 20/20, s:2

KPMG'nin (Klynved Peat Marwick Goerdeler Uluslararası Bağımsız Denetim ve Araştırma Şirketi) 2008 yılında yayınlamış olduğu golf ekonomi raporunda, golf endüstrisinin ve olimpiyat oyunlarının GSMH'ye sağladığı katma değerlerin kıyaslanması yapılmıştır. Aşağıda Şekil 2,2'de görüldüğü gibi EMA (Avrupa, Orta Doğu ve Afrika) bölgelerinin golf endüstrilerinin 2006 yılında sağladığı katma değer, Pekin Olimpiyatları öncesindeki son altı olimpiyat organizasyonun sağladığı katma değere çok yakın bir seviyededir (Golf Advisory Practice in EMA, 2008: 5).

Şekil 2.2: Golf-Olimpiyat Oyunlarının Ekonomik Katkılarının Karşılaştırılması

Kaynak: Golf Advisory Practice in EMA, “*The Golf Value of to Europe, Middle East and Africa: A Study on the Golf Economy*”, KMPG, 2008, s. 5

Golf turistlerinin yaptıkları turizm harcamalarının ortalamaları genel turistlerin ortalamalarından daha yüksektir (Kasap, Faiz, 2008: 40). EMA bölgesinde yapılan KMPG tarafından yayımlanan “Golf Seyahat Raporuna” göre bir golf turisti, hafta sonu için seyahat masrafları hariç konaklama ve oyuna en az 300 EURO ödemektedir. Genellikle ücretler destinasyonun konumuna göre 300- 600 EURO arasında değişiklik göstermektedir. 4 gece 7 günlük ücretler 600-900 EURO arasında bir haftanın üstündeki seyahatlerde 1000-1500 EURO arasında değişiklik göstermektedir. Lüks seyahatlerde ise bu fiyat 5000 EURO ve üzerine çıkmaktadır (Golf Advisory Practice in EMA, 2013: 5).

“IAGTO (Uluslararası Golf Tur Operatörleri Birliği) 2013 Golf Turizm Raporuna” göre 2012 yılı içerisinde 1,6 milyon turist golf amaçlı seyahat etmiştir. İAGTO’ya bağlı tur operatörlerinin Amerika Birleşik Devletleri için golf turizm geliri 1,5 milyar EURO (2 milyar USD) Avrupa için de 1,3 milyar EURO üzerindedir. Bu rakamlar sadece IGATO üyesi turizm şirketlerinin satış verilerine göre belirlenmiştir. IAGTO üyesi turizm şirketleri dünya genelinde %74,8 ve Avrupa genelinde %57’dir (IAGTO, 2013: 7).

PGA (Profesyonel Golfçüler Birliği) tarafından 2013 yılında yapılan araştırmaya göre Avrupa’daki golf turizm gelirleri 1,5 milyar EURO’ nun üzerindedir. Toplam golf gelirleri ise 15 milyar EURO’nun üzerindedir. Golf ekonomisinin %10’luk bir kısmını sadece turizm gelirleri oluşturmaktadır (PGA, 2013: 7). SRI International tarafından 2011’de yayınlanan “Golf Ekonomi Raporuna” göre USA golf gelirleri 68,2 milyar USD dünya genelindeki golf gelirleri ise 176,8 milyar USD’ dir. Golf 1,98 milyon kişiye iş imkânı sağlamaktadır ve golftan elde edilen toplam iş geliri 55,6 milyar USD’ dir (SRI International Golf Economy Report, 2011: 2).

Türkiye'deki golf sahalarının yatırım maliyetleri birçok etkene bağlı olarak değişmekle birlikte genel olarak maliyetlerine Tablo 2.8'de yer verilmiştir.

Tablo 2.8: Türkiye Geneli Golf Sahası Yatırım Maliyetleri

	Resort tipi sahalar	Kulüp sahaları	Kamuya Açık Sahalar
Antalya Bölgesi	4,000,000 USD	4,250,000 USD	-
Ege Bölgesi	4,250,000 USD	4,500,000 USD	-
Marmara Bölgesi	4,500,000 USD	5,000,000 USD	-
Türkiye Geneli	-	-	2,000,000- 3,000,000 USD

Kaynak: Golf Yatırımcı Kılavuzu, TGF Yayınları, 2004, s. 1

18 delikli bir golf sahasının işçilik, elektrik, makine bakım, sigorta, yakıt, amortisman, gübre, ilaç, vb. dahil bir yıllık bakım maliyeti, saha tiplerine göre yaklaşık olarak resort tipi sahalar için 400.000 USD, kulüp sahalar için 300.000 USD, kamuya açık sahalar için 225.000 USD'dir (Golf Yatırımcı Kılavuzu, 2004: 2). Resort şeklindeki golf sahalarının yatırım maliyetlerinin geri dönüşü ortalama 4-5 yıl sürer. Golf turizm işletmeleri başarılı bir yönetim anlayışı ile yaptıkları yatırımı kısa vadede geri alabilme imkânına sahiptir. Kamuya açık golf sahalarının yapılışındaki birincil amaç sosyal katkı sağlamak olduğu için yatırım geri dönüşü daha uzun vadede olacaktır. Ancak, akılcı bir yönetim anlayışı ile bu tür kamusal sahalar 7-10 yılda yatırımı geri alabilir (BAKA, 2011: 20). TGF (Türkiye Golf Federasyonu) tarafından düzenlenen golf yatırımcı kılavuzundan alınan bilgilere göre Antalya'da kurulacak olan bir golf sahasının 5 yıllık gelir- gider tablosu örnek olarak Tablo 2.9'da verilmiştir.

Tablo 2.9: Resort Tipi Golf Sahası 5 Yıllık Gelir-Gider Tablosu

Dönem	Gelir (Milyon USD)	Gider (Milyon USD)	Vergi Öncesi Kar (Milyon USD)
1. Dönem	3,14	1,25	1,89
2. Dönem	3,25	1,28	1,97
3. Dönem	3,36	1,30	2,06
4. Dönem	3,46	1,33	2,13
5. Dönem	3,53	1,35	2,18
Toplam	16,74	6,51	10,23

Kaynak: Golf Yatırımcı Kılavuzu, TGF Yayınları, 2004, 9

3. BELEK BÖLGESİ

3.1. BELEK BÖLGESİNİN ÇEVRESEL ÖZELLİKLERİ

Belek, Antalya'nın 40 km doğusunda başlayan ve 23 km kıyı şeridinde devam eden Serik İlçesi'ne bağlı bir beldedir (Çakıcı, 2002: 71). Bölge orman, çay, acısu, nehir, tarım alanları, kıyı kumulları, kışın sulak alan özelliği gösteren alanlar vb. gibi farklı özelliklerde habitatları barındırdığı için flora ve fauna çeşitliliği açısından oldukça zengindir (<http://www.strt.hacettepe.edu.tr/belek.htm>, Erişim: 22.01.16).

Belek Bölgesinin "Belek Özel Çevre Koruma Bölgesi" olma kararı 04.08.1989 tarihinde 14406 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile ilan edilmiştir (Tezel, Keskin, Turan, 2007: 2). Bakanlar Kurulu, ülke ve dünya çapında ekolojik değeri olan yerleri çevre kirliliğine ve bozulmalara karşı koruyabilmek, tabii değerlerinin gelecek nesillere de ulaşmasını sağlamak, bu çalışmalarına yönelik düzenleme yapmak amacıyla "Özel Çevre Koruma Bölgesi" olarak ilan eder. Bu yerlerde uygulanacak koruma planlarını, kullanma esaslarını ve plan ve projeleri kimin ve hangi bakanlığın yürüteceğine Bakanlar Kurulu karar verir (<http://duzceteknopark.com.tr/dosyalar/cevrekanunu.pdf>, Erişim: 22.06.16).

"Belek Özel Çevre Koruma Bölgesi" sınırları kıyı kumulların biçimlendirdiği 29 km kıyusal bir alan içinde yer almaktadır. Bölgenin özelliklerini taşıyan geniş orman ve kumul alanlar biyo-çeşitlilik açısından oldukça zengindir. Endemik bir balık türü olan *Aphanius anatoliae*, bölgeye has Serik Armud'u (*Pyrus serikensis*) ve deniz kaplumbağaları (*Caretta Caretta* ve *Chelonia mydas*) biyolojik çeşitlilik örneklerinin başındalardır (<http://www.csb.gov.tr/projeler/ockb/index.php?Sayfa=sayfa&Tur=webmenu&Id=7796>, Erişim: 22.01.16). Belek'te özel koruma bölgesi olarak ilan edilen alan 190 bin dönümdür. Bu alanın 23 bin dönümü muhafaza ormanı, 1500 dönümünü kum saha ve geriye kalan kısmını ise tarım ve iskân alanları oluşturmaktadır (Gündüz, 2007: 5).

3.1.1. Belek Bölgesinin Coğrafi Konumu

Belek, Akdeniz Bölgesi Antalya İlinin 40 km doğusunda 23 km sahil şeridini de içine alan Serik İlçesine bağlı bir beldedir (Çakıcı, 2002: 71). Belek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nin konumu ise şu şekildedir: Antalya ilinin, Serik ve Manavgat ilçelerinin sınırları içerisinde 5 köy ve 5 beldeden oluşmaktadır. Doğusunda Manavgat Belediyesi, batısında Serik Belediyesi bulunmaktadır. Belek yaklaşık olarak 5 km genişlikte 25 km

denize paralel uzunluktadır. Serik İlçesi İçerisinde yer alan bölümü Serik'in güneyindeki Karadayı köyünün kuzeybatısının Yansıyusuflar tepesinden başlar ve deniz kıyısına paralel bir şekilde Köprüçay'ına kadar uzanır. Manavgat ilçesindeki bölümü ise Köprüçay' dan başlar Evrenköy'e kadar uzanır. Sahil şeridindeki sınırları ise Acısu deresinin denize döküldüğü alan ile Kumköy arasında yer almaktadır (<http://www.csb.gov.tr/projeler/ockb/index.php?Sayfa=sayfa&Tur=webmenu&Id=7796> , Erişim: 22.01.16).

3.1.2. Belek Bölgesinin Toprak Yapısı-Flora ve Fauna Çeşitleri

Belek bölgesi genelinde azonal topraklar ve alüvyonlar bulunmaktadır. Toprak yapısı kumlu ve killi olduğu için tarıma elverişli alanlar çok fazladır. 6000 yıl önce oluşmuş olan kıyı lagünleri iklim değişikliği ve denizin çekilmesiyle birlikte toprakla dolmuş Belek ve Kum Köy bölgesindeki tarıma elverişli toprak alanları oluşturmuştur (Çakıcı, 2002: 71).

Belek orman, nehir, kıyı kumulları, tarım alanları, sulak alanlar vb. habitatlara sahiptir (Çakıcı, 2002: 73). Habitatların çeşitliliği Belek Bölgesi, flora ve fauna bakımından zengin doğal müze ve laboratuvar niteliğine taşımaktadır (<http://www.csb.gov.tr/gm/tabiat/index.php?Sayfa=sayfa&Tur=webmenu&Id=189>, Erişim: 22.01.16).

Belek Özel Çevre Koruma Bölgesi sınırları içerisinde deniz kaplumbağalarının üreme alanı Acısu deresi ağzından Sarısu deresine kadar uzanmaktadır ve yaklaşık 13.3 km'lik bir alandır. 2007 yılında "Çevre ve Şehircilik Bakanlığı" tarafından nesli tükenmekte olan deniz kaplumbağaları ile ilgili olan araştırma sonucunda Belek Bölgesi 888 yuva ile bir numaralı üreme alanı seçilmiştir. Km başına 66,8 yuva düşmektedir (<http://www.csb.gov.tr/projeler/ockb/index.php?Sayfa=sayfa&Tur=webmenu&Id=779>, Erişim: 22.01.16). Belek bölgesinde bulunan deniz kaplumbağaları *Caretta caretta* ve *Chelonia mydas*dır. Belek bölgesi Yunanistan'dan sonra en çok *Caretta caretta* yuvasına sahip alandır (<http://www.strt.hacettepe.edu.tr/yayinlar.htm#bBetuyap>, Erişim: 22.01.16).

2000-2002 yılları arasında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından Belek bölgesinde kuş türleri ile ilgili araştırma yapılmıştır. Araştırma sonucunda 213 farklı kuş türü gözlenmiştir. Bu kuş türlerinden 56 türü kış ziyaretçisi, 30 türü yaz ziyaretçisi, 60 türü transit göçer, 7 türü kış ziyaretçisi ve yerli, 3 türü yaz ziyaretçisi ve transit göçer, 2 türü hem yaz hem kış ziyaretçisi, 5 türü transit göçer ve yaz ziyaretçisi, 3 türü

transit göçer ve kış ziyaretçisi, 1 türü transit göçer ve yerli, 1 türü transit göçer, yaz ziyaretçisi ve yerlidir. Diğer 11 tür ise yeterince gözlemlenemediğinden hangi türe ait oldukları belli değildir. Belek Bölgesinde gözlenen kuş türlerinin bazıları şunlardır; küçük batağan, karabatak, küçük akbalıkcıl, büyük akbalıkcıl, sakarca, gri balıkcıl, angıt, saz delicesi, çamurcun, şahin, atmaca, kerkenez, kızıl şahin, gökdoğan, bozdoğan, küçük sumru, kızıl bacak, uzun kuyruklu baştankara kamış bülbülü, kızılgerdan, yalıçapkını,

vb.dir

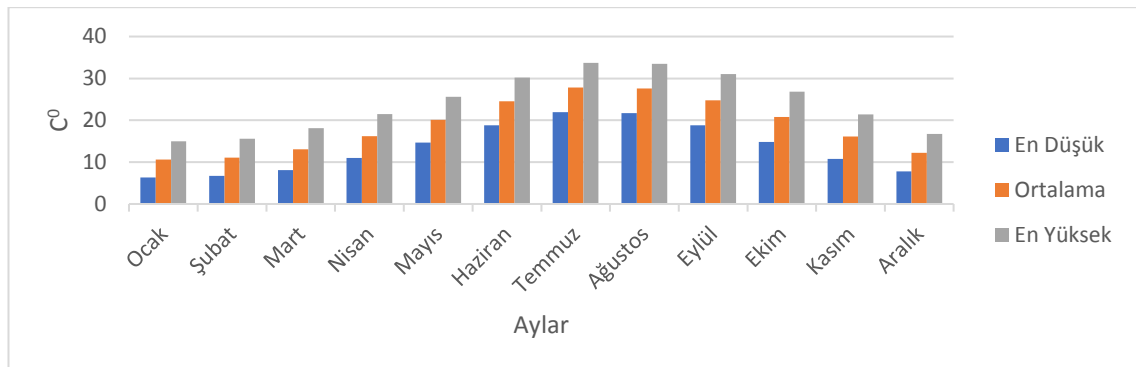
(<http://www.csb.gov.tr/projeler/ockb/index.php?Sayfa=sayfa&Tur=webmenu&Id=779>, Erişim: 22.01.16).

Belek bölgesinin flora bakımından en belirgin bitki örtüsü makilerdir. Belek bölgesinde ormanlar geniş alan kaplarlar. Özellikle Fıstık çamı (*Pinus pinea*), Okaliptus, Kızılcım (*Pinus buritita*) ve yerli türlerden mersin ve kocayemiş çalıların bulunduğu alanlar geniş yer kaplar (Çakıcı, 2002: 74).

3.1.3. Belek Bölgesinin İklimi

Belek bölgesi tipik Akdeniz iklimine sahiptir. Bu nedenle yazları sıcak ve kurak kışları ise yağışlı ve ılık geçer. Bölgenin ortalama yıllık sıcaklığı 18,2 °C'dir. Sıcaklığın en yüksek hissedildiği aylar temmuz ve ağustos iken ocak ayı en soğuk aydır. Bölgeye düşen yağış miktarı mevsimlere göre farklılık gösterir. En çok kış ve ilkbahar mevsiminde en az yaz mevsiminde yağış düşmektedir (Çakıcı, 2002: 71-72). Yıllık ortalama yağış miktarı 1041 mm' dir. Belek Bölgesinin 2016 yılına ait aylara göre ortalama sıcaklık verilerine Şekil 3.1'de yer verilmiştir.

Şekil 3.1: 2016 Yılı Belek Aylık Ortalama Sıcaklık

Kaynak: <http://tr.climate-data.org/location/754258/>, Erişim: 22.02.17

3.1.4. Belek Bölgesinin Jeomorfolojik ve Hidrolojik Yapısı

Belek bölgesindeki en genç jeolojik birimler alüvyon çökeltilerdir. Toros dağlarından gelen kum, çakıl ve kilden oluşan alüvyonlar Belek sahil şeridini oluşturmuşlardır. Bölgede lagün göllerde mevcuttur (Çakıcı, 2002: 70).

Acısu deresinin doğusunda, kuzeydoğusunda ve güneyinde yer alan tuzlu, alkali ve taban suyu yüksek ve bazen geçici göl haline gelen alanlarla daha doğusunda yer alan Kocagöl sulak alanı jeomorfolojik bir bütünlük oluşturmaktadır (<http://www.csb.gov.tr/projeler/ockb/index.php?Sayfa=sayfa&Tur=webmenu&Id=779>, Erişim: 22.01.16).

Belek sahili geniş kumullara sahiptir. Kumullar dört güçlü toprak setten oluşurlar. İki iç kumul fosilleşerek sabitleşmiştir. Güneyden gelen rüzgârlar kumulları karaya doğru biriktirip kumul tepelerini oluşturmuşlardır. İki sahil yamacı ise sabit değildir. Kıyı doğu-batı akımı etkisiyle dereler tortularını doğu- batı yönünde uzunlamasına kıyıya bırakırlar. Bu süreç kumsalları besleyerek denizden kaynaklı erozyonu engeller (Çakıcı, 2002: 71).

Belek bölgesinde taban suyu seviyesi çok yüksektir. Su geçirmez alt toprak tabakası nedeni ile infiltrasyon çok yavaştır. Belek bölgesi büyük akarsuyun Aksu ve Köprüçay'ın aşağı havzalarını içine almaktadır (Çakıcı, 2002: 72). Her iki çayın ana havzalarını Toros dağların eteklerindedir. Akarsuların ortak özelliği rejimlerinin düzensiz ve debilerinin mevsimlere göre değişiklik göstermesidir. Akdeniz ikliminin etkisinden dolayı yazları su seviyeleri azalır yağışların başlaması ile birlikte yükselir (<http://antalya.batiakdeniz.com/genelbilgi.php?gizlisayfaid=346>, Erişim: 22.01.16).

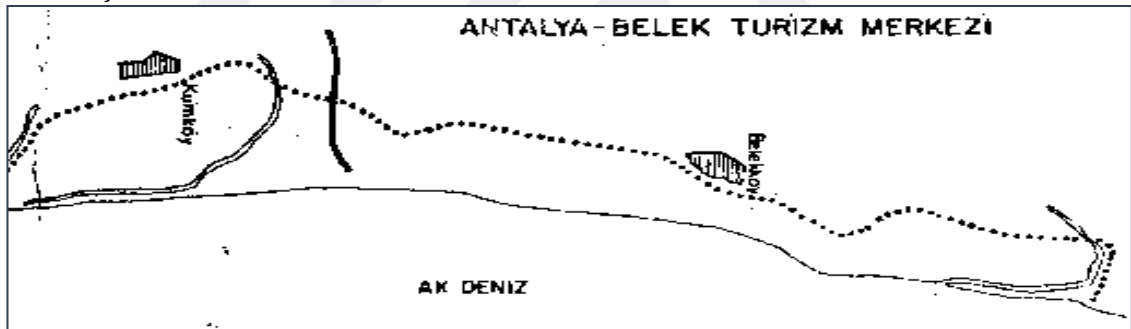
Aksu ve Köprüçay havzasının içinde kalan iki akarsu daha vardır. Bunlar Beşgöz Deresi ve Acısu'dur. Beşgöz Dersinin belirli bir kaynağı yoktur. Yaz aylarında yağış kesildiği için suyun kaynağını sulama kanallarından kaçan sular ile tarım arazilerinden sızan sular oluşturur. (Çakıcı, 2002: 72). Acısu Deresinin kaynağı Alacadağ'dır (<http://antalya.batiakdeniz.com/genelbilgi.php?gizlisayfaid=346>, Erişim: 22.01.16). Acısu'nun bulunduğu bölgede deniz suyu ve arazi seviyesinin aynı yükseklikte olmasından dolayı Acısu düzenli olarak denize boşalamamaktadır. Bu nedenle diğer akarsulardan farklı olarak Acısu'da devamlı olarak su bulunur (Çakıcı, 2002: 72).

3.2. BELEK BÖLGESİ TURİZM POTANSİYELİ

Belek Bölgesinin turizm merkezi olma kararı 1984 yılında Bakanlar Kurulu kararının 18.582 sayılı resmî gazetede yayımlanmasıyla yürürlüğe girmiştir (Kuvan, 2005: 70). Belek Turizm Merkezine yönelik ilk plan, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın hazırladığı ve Serik Belediye Başkanlığı'nın 1986 yılında onayladığı “Belek Turizm Merkezi 1/25.000 Ölçekli Nazım İmar Planı"dır”. 21.07.1986 yılında onaylanmış olan bu plan Belek Turizm Merkezi'ni batı ve doğu olarak iki bölgeye ayırmıştır (Tezcan, 2008: 54).

Belek Bölgesi'nin turizm merkezi olmasının ve 1986 yılında imar planının belirlenmesinden sonra 12.03.1982 yılında 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu yürürlüğe girmiştir. Bu kanuna ve “Kamu Arazilerinin Turizm Yatırımlarına Tahsisi Yönetmeliği'ne” dayanarak Serik Belediyesi Belek Bölgesi'ni 49 yıllığına kiralama yoluyla turizm yatırımlarına açmıştır (Çakıcı, 2002: 77). Resmî Gazete 'de Belek Turizm Merkezi olarak belirlenen alana Şekil 3,2'de yer verilmiştir.

Şekil 3.2: Resmî Gazete Belek Turizm Merkezi Sınırları

Kaynak: 21.11.1984 Tarih ve 18582 Sayılı Resmî Gazete, Sayfa: 18

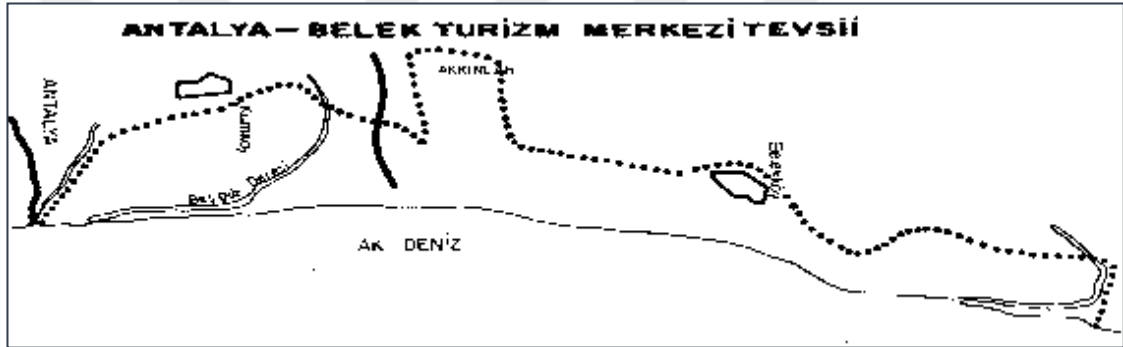
1984 yılı ilanında belirlenen sınırlar incelendiğinde deniz- kum – güneş üçlemesine hizmet amaçlı bir turizm çeşidi planlandığı gözlemlenmektedir. Belek köyü ve Kumköy sahil şeridinde yer alan turizm merkezin sınırları dışında tutulmuştur (Tezcan, 2008: 53).

1987 yılında Belek Turizm Merkezine yönelik ilk yatırımlar başlamıştır ve uygulamaya yönelik imar planları 1989'da onaylanarak “Çevre Düzeni Planı” gereğince bölgede turizm tesisi alanı olacak parsellerin yatak kapasitesi her bir parsel için maksimum 650 olarak belirlenmiştir. 23.07.1989 yılında onaylanan imar planıyla toplam yatak kapasitesi maksimum 14.950 olacak şekilde düzenlenmiştir (Tezcan: 2008: 55).

1989'da Belek Turizm Yatırımcıları Birliği (BETUYAB), Devlet-Özel Sektör iş birliği ile Belek Turizm Merkezi'ndeki alt yapı sorunlarının çözülmesi amacı ile ilk turizm yatırımcıları tarafından kurulmuştur. BETUYAB dinamik bir yapı oluşturabilmek ve yasaların birlik kurulması konusundaki yetersizlikleri nedeni ile limitet şirket şeklinde kurulmuştur. 1991 yılı itibariyle şirketin statüsü değişmiş ve T.C Turizm Bakanlığının bilgisi dâhilinde anonim şirkete dönüştürülmüştür (<http://visitbelek.com/tr/betuyab>, Erişim: 22.01.17).

1990 yılında turizm merkezinin sınırları genişletilmiştir. 05.03.1990 Tarih ve 20452 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Belek Turizm Merkezi Tevsii Föyü" ile alana Kadriye (Akınlar köyü) ve Belek köyü dâhil edilmiştir. 1990 Belek Turizm Merkezi sınırların Şekil 3.3'te yer verilmiştir (Tezcan, 2008: 56).

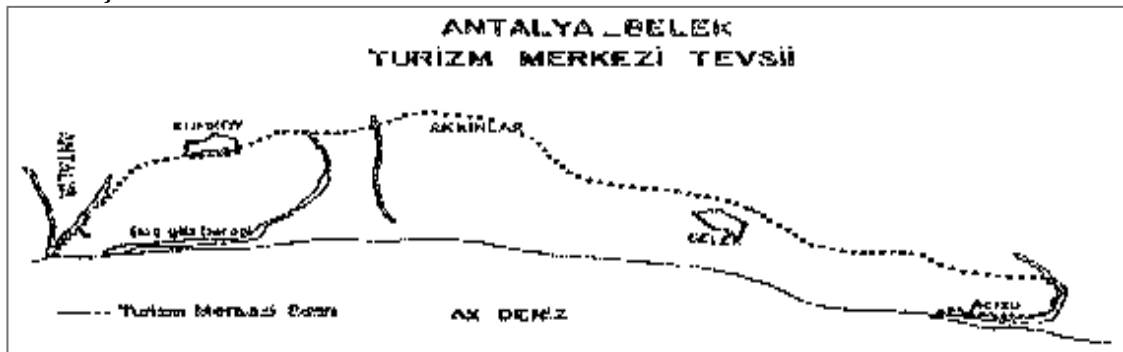
Şekil 3.3: 1990 Belek Turizm Merkezi Sınırları

Kaynak: 05.03.1990 Tarih ve 20452 Sayılı Resmî Gazete, Sayfa:6

Turizm merkezi sınırları 20.09.1991 yılında ikinci kez küçük bir revizyon yapılarak genişletilmiştir. Acısu turizm merkezi alanına dâhil edilmiştir (Camgöz, 2008: 68). 1991 yılı Belek Turizm Merkezi sınırlarına Şekil 3.4'de yer verilmiştir.

Şekil 3.4: 1991 Yılı Belek Turizm Merkezi Sınırları

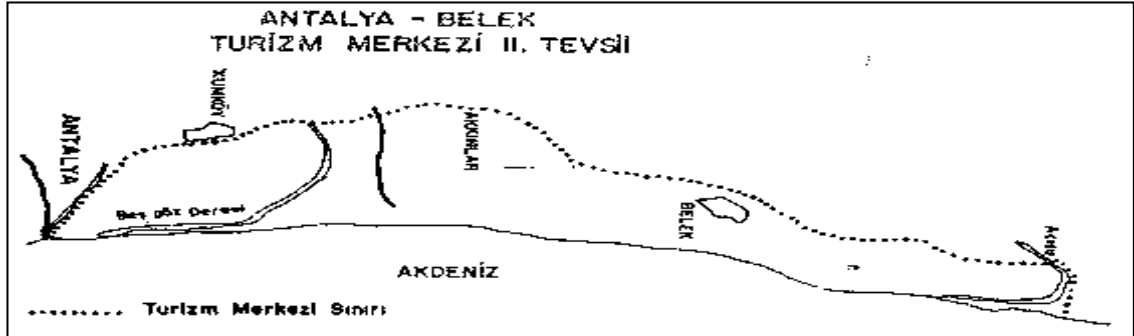

Kaynak: 20.08.1991 Tarih ve 20997 Sayılı Resmî Gazete, Sayfa: 4

Turizm merkezi sınırları 07.10.1997 tarihinde 23133 sayılı resmî gazetede yayımlanan kararla üçüncü kez revize edilmiş Kumköy yerleşmesi sınırına kadar

geniştirilmiştir (Camgöz, 2008: 68). 1997 yılı Belek Turizm Merkezi Sınırlarına Şekil 3,5'te yer verilmiştir.

Şekil 3.5: 1997 Yılı Belek Turizm Merkezi Sınırları

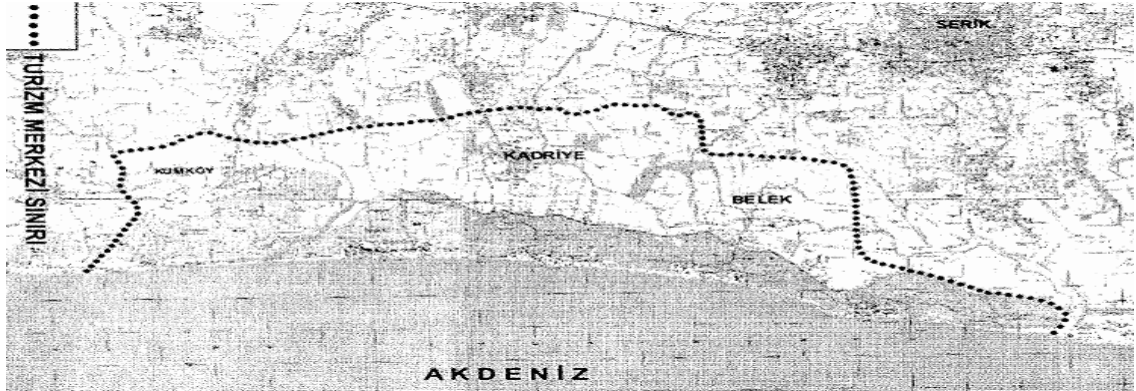
Kaynak: 07.10.1997 Tarih ve 23133 Sayılı Resmî Gazete, Sayfa: 9

Belek Turizm Merkezi'nin her bir tesis için yatak kapasitesinde 08.11.1996'da küçük bir revizyon yapılarak maksimum yatak kapasitesi 650'den 850'ye çıkarılmış ve toplam yatak kapasitesi 23.950 olarak düzenlenmiştir. Bu değişiklik yapılırken Bayındırlık ve İskân Bakanlığı tarafından 29.05.1990 yılında onaylanan "1/25.000 Ölçekli Doğu Antalya Çevre Düzeni Planı" kapsamına uyum hareket edilmiştir (Tezcan, 2008: 57).

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı tarafından "1/25.000 ölçekli Doğu Antalya Çevre Düzeni Planı Belek Revizyonu" 25.11.2002 tarihinde yayınlanmıştır (Serik İlçesi 1/25.000 Ölçekli Nazım İmar Planı, 2015: 12). Bu imar planına göre turizme tahsis edilecek alanlarda yatak kapasitesi turizm tesisleri için 1000 golf alanları için 420 olarak belirlenmiştir (Tezcan, 2008: 57). 2002 yılında yayınlanan bu plan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından 15.04.2014 tarihinde onaylanan "Antalya - Burdur - Isparta Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı" hükümlerine uymadığı gerekçesiyle iptal olmuştur (Serik İlçesi 1/25.000 Ölçekli Nazım İmar Planı, 2015: 12).

Belek Turizm Merkezi ile ilgili son düzenleme 08.12.2006 tarihinde 26730 sayılı Resmî Gazete 'de yayınlanmıştır. Bu düzenlemede Kumköy Belek Turizm Merkezi sınırlarına dâhil edilmiştir (Camgöz, 2008, 68). 2006 yılı Belek Turizm Merkezi sınırlarına Şekil 3,6'da yer verilmiştir.

Şekil 3.6: 2006 Yılı Belek Turizm Merkezi Sınırları

Kaynak: 08.12.2006 tarih ve 26730 sayılı Resmî Gazete, 20.11.2006 Tarihli ve 2006/11264 Sayılı Kararname Eki, Sayfa:8

Belek Turizm Merkezinin yakın çevresi doğa parkı, ulusal park, kültürel ve tarihi yerler, manzara güzellikleri ve ilgi çekici jeolojik oluşumlarla dikkat çeker (Kuvan, 2005: 71).

Belek Turizm Merkezi sınırları içerisinde yapılabilen turizm çeşitleri şunlardır (Serik İlçesi 1/25.000 Ölçekli Nazım İmar Planı, 2015: 82, <http://visitbelek.com/tr/belek>, Erişim: 22.01.17):

- **Kıyı Turizmi:** Deniz-kum-güneş üçlemesidir. 22 km'lik sahil şeridi nedeni ile kıyı turizmi için idealdir.

- **Spor Turizmi:** Belek bölgesi özellikle golf sporu için 15 golf sahası ve 10 golf tesisi ile spor turizmine hizmet etmektedir. Bölgenin iklimi ve 12 ay boyunca golf oynanabilir olması nedeni ile golf turizm merkezi olarak tercih edilmektedir. Bölge 46 standart 12 antrenman sahası ve otellerin sunduğu imkânlar nedeni ile yerli ve yabancı ünlü futbol takımları tarafından antrenman kamp alanı olarak tercih edilmektedir.

- **Kongre Turizmi:** Belek Turizm Merkezinde 500 kişilikten 3500 kişilik kapasiteye sahip ve hemen tercüme yapılabilen toplamda 204 adet kongre ve toplantı salonu bulunmaktadır. Teknolojik altyapı, lüks tesisler, mavi deniz, yeşil çam ormanları ve tarihi mekânlara yakınlık gibi özellikleri Belek kongre turizmi bakımından ideal bir destinasyondur. Belek bölgesi 15-16 Kasım 2015 tarihleri arasında G 20 (Group of 20) zirvesine ev sahipliği yapmıştır.

- **Eko-Turizm:** Bölgede flora ve fauna alanların zengin olması eko-turizm açısından potansiyel oluşturmaktadır. Eko-turizm açısından bakıldığında bölgede kuş gözlemciliği, av turizmi ve doğa turizmi türlerinin geliştirilebileceği önemli ekolojik

alanlar bulunmaktadır. Bu bölgedeki kumsallar alanlarda Caretta Caretta'ların (deniz kaplumbağalarının) I. derecede yumurtlama ve üreme alanıdır

- **İnanç Turizmi;** İnsanların dini amaçlarla gerçekleştirdikleri ve farklı inanç merkezlerini görmek maksadıyla yaptıkları turizm faaliyetleri inanç turizmi kapsamına girer. Bu kapsamda ilçede Belek mahallesinde bulunan Hoşgörü Bahçesi dünyanın dört bir köşesinden farklı din ve mezheplere bağlı konuklara dini hizmet vermektedir.

- **Kültür Turizmi:** Doğal ve tarihi kültürel varlıkları görmek, kültürel etkinlikleri, güncel sanat eserlerinin takibi, vb. turistik ürünlerin turistlerin hizmetine sunulduğu bir turizm anlayışıdır (www.kisa-bilgi.com/kultur-turizmi-nedir, Erişim: 22.01.16). Belek bölgesinin Antalya-Alanya yolu arasında olması nedeni ile her iki bölgenin kültürel değerlerine mesafe olarak yakındır. Antalya- Alanya arasındaki kültürel değerler: Antalya Müzesi, Kaleiçi, Hadrian Kapısı, Kesik Minare Camii, Hıdırlık Kulesi, Yivli Minare Külliyesi, Zicirkıran ve Nigâr Hatun Türbeleri, İskele Camii, Zeytin Taşı Mağarası, Damlataş Mağarası, Dim Mağarası, Aspendos, Side Antik Kenti, Pege, Sillyon Antik Kenti, Kurşunlu Şelalesi, Düden Şelalesi, Köprülü Kanyon Milli Parkı, Selge'dir.

Belek Turizm Merkezi içinde 36 adet 5 yıldızlı otel, 10 adet golf tesisi ve 1 adet 1.sınıf tatil köyü olmak üzere toplam 48 adet turizm tesisi bulunmaktadır. 48 tesisin toplam yatak kapasitesi 54000'dir (Serik İlçesi 1/25.000 Ölçekli Nazım İmar Planı, 2015: 40).

BETUYAB verilerine göre 2015 yılı içinde Belek turizm merkezini 1.461.841 kişi ziyaret etmiştir. Bu ziyaretçilerin %68'ini yabancı turistler %32'sini yerli turistler oluşturmaktadır. 2011-2015 yılları arasında gelen yerli ve yabancı ziyaretçi sayılarına Tablo 3,1'de yer verilmiştir.

Tablo 3.1: 2011-2015 Yılı Belek Bölgesi Ziyaretçi Sayıları

Yıl	2015		2014		2013		2012		2011	
Yabancı	997.818	68%	1.047.589	74%	1.048.671	75%	1.039.733	76%	1.121.464	78%
Yerli	463.023	32%	362.422	26%	349.239	25%	324.908	24%	320.171	22%
Top.	1.460.841	100%	1.410.011	100%	1.397.910	100%	1.364.641	100%	1.441.635	100%

Kaynak: <http://visitbelek.com/tr/istatistikler>, Erişim: 22.01.17

Belek Turizm merkezini ziyaret milliyetler arasında ilk iki sırada Rusya ve Almanya vardır. Almanya ve Rusya'nın ardından ilk 10 milliyet sırasıyla İngiltere, Kazakistan, Hollanda, Belçika, Ukrayna, Avusturya, İsviçre, Romanya, İran ve Fransa

vardır. 2015 yılı içinde Belek Turizm Merkezini ziyaret eden turistlerin milliyetlere göre dağılımı ve ziyaretçi sayılarına Tablo 3.2’de yer verilmiştir.

Tablo 3.2: 2015 Yılı Milliyetlere Göre Belek Bölgesi Ziyaretçi Sayısı

Sıra	Milliyet	Sayı	Yüzde	Sıra	Milliyet	Sayı	Yüzde
1	Almanya	249.916	%25	7	Ukrayna	29.036	%3
2	Rusya Fed.	246.761	%25	8	Avusturya	27.789	%3
3	İngiltere	82.499	%8	9	İsviçre	22.474	%2
4	Kazakistan	40.412	%4	10	İran	21.219	%2
5	Hollanda	29.798	%3	11	Romanya	22.199	%2
6	Belçika	29.233	%3	12	Fransa	16.161	%2
Diğer Milliyetler		235.028	%18				

Kaynak: <http://visitbelek.com/tr/istatistikler>, Erişim: 22.01.17

Belek Turizm Merkezi içerisinde yer alan konaklama tesislerinin 1997-2014 aylık oda doluluk oranları ortalamalarına ve 2015 yılı aylık oda doluluk oranlarına Tablo 3,3’te yer verilmiştir.

Tablo 3.3: 1997-2014 Aylık Ortalama ve 2015 Aylık Oda Doluluk Oranları

Aylar	1997-2014 Bölge Ortalaması (%)	2015(%)	Aylar	1997-2014 Bölge Ortalaması (%)	2015 (%)
Ocak	44	39	Temmuz	88	92
Şubat	49	50	Ağustos	93	96
Mart	55	47	Eylül	89	89
Nisan	56	56	Ekim	80	75
Mayıs	73	72	Kasım	60	46
Haziran	87	84	Aralık	36	32
Yıllık Ortalama	67	65			

Kaynak: <http://visitbelek.com/tr/istatistikler>, Erişim: 22.01.17

Tabloyu incelediğimizde 1997- 2014 yılları arasında en yoğun sezon haziran, temmuz, ağustos, eylül ve ekim ayları arasında en düşük sezonun ise; aralık, ocak ve şubat ayları arasında gerçekleşmiştir. 2015 yılı doluluk oranları da 17 yıllık genel ortalamaya yakın gerçekleşmiştir. Ancak düşük sezon bir ay öncesinden başlamış kasım ayında doluluk oranı %50’nin altına düşmüştür.

3.3. BELEK BÖLGESİNDE GOLF TURİZMİ

1984 yılında Belek Bölgesinin turizm merkezi ilan edilmesinin ardından 1986 yılında 1/25000 ölçekli imar planı yayınlanmış ve 1989 yılında bölgenin 49 yıllığına kiralama yolu ile imara açılımı Serik Belediyesi tarafından onaylanmıştır. Tüm bu gelişmelerin ardından bölgenin ilk golf turizmi yatırımlarının temelleri 1990 yılında atılmış ve ilk etapta 5 adet golf tesisi yapımı planlanmıştır (Tezcan, 2008: 57).

Belek Turizm Merkezindeki ilk golf tesisi olan National Golf Club 1994 yılında hizmete açılmıştır. (Kasap, Faiz, 2008: 41) 1995 yılında Türkiye Golf Federasyonu kurulmuştur. Federasyonun kurulmasının ardından golfün gelişmesi adına çalışmalar hızlanmıştır. TGF 'nin yaptığı çalışmalar ve golf turizmine yönelik teşvik yasalarının çıkarılması ile 2000'li yıllara gelindiğinde Belek Turizm Merkezi Türkiye'nin golf turizm merkezi haline gelmiştir (Golf Turizm Raporu, 2010: 3).

Belek Bölgesi yıllık 18,5 derece sıcaklık ortalaması ile yılın 12 ayı golf oynamaya elverişlidir. Aynı zamanda konumu itibari le Antalya Havaalanı'na yakın olması nedeni ile golf turizmcileri tarafından tercih edilen destinasyonlar arasında ilk sıralarda yer almaya başlamıştır. Belek'e 2008 yılında IAGTO tarafından Avrupa bölgesinin en iyi golf destinasyonu ödülü verilmiştir (<http://visitbelek.com/tr/hotels/golf>, Erişim: 25.01.17). 2009 yılında KMPG tarafından Türkiye'de golfa yönelik olarak yapılan araştırmaya göre Türkiye her 18 delikli golf sahası için 39 kişi istihdam etmektedir. Bu oran Belek bölgesinde ise 41 kişidir. Belek Bölgesi golf işletmeleri Avrupa'nın golf turizm devleri olan İspanya ve Portekiz'e oranla %20 daha fazla kişi istihdam etmektedir (KMPG, Golf Benchmark Survey, 2010: 12).

2010 yılında TTYD (Türkiye Turizm Yatırımcıları Derneği) tarafından hazırlanan golf turizm raporuna göre bir golf turisti normal bir turiste oranla ortalama 4 kat daha fazla harcama yapmıştır. Bu rapora göre 2010 yılında Belek Bölgesini 125.000 golf turisti ziyaret etmiş ve harcamaları diğer 500.000 turistin harcamasına eşdeğer olarak gerçekleşmiştir. 2010 yılında golften yaklaşık 350-400 milyon USD gelir elde edilmiştir. Bu oran toplam turizm gelirinin %1,8'dir. İspanya ve Portekiz'de ise golften elde edilen turizm geliri %10'dur. Bu da Türkiye'nin bu ülkelere oranla golf turizm gelirinde geride olduğunu göstermektedir (Golf Turizm Raporu, 2010: 4).

2012 yılında Belek'te Turkish Airlines World Finals Turnuva'sı, Tiger Woods, Hunter Mahan, Charl Schwartzel, Justin Rose, Matt Kuchar, Lee Westwood, Rory McIlroy ve Webb Simpson gibi dünyaca ünlü golf oyuncularının da katılımıyla gerçekleşmiştir.

2013 yılında ise Turkish Airlines Open golf turnuvası, Tiger Woods, Justin Rose ve Henric Stenson gibi ünü isimlerin katılımlarıyla gerçekleştirilmiştir. Bu turnuvalar Belek Turizm Merkezi'nin golf turizm merkezi olarak tanınmasında önemli katkılarda bulunmuştur (<http://visitbelek.com/tr/hotels/golf>, 25.01.17).

IAGTO tarafından 2013 yılında yayınlanan golf turizm raporuna göre Türkiye 2012 yılında en çok tercih edilen turizm destinasyonları arasında İspanya, Portekiz ve İrlanda'nın ardından 4.sırada yer almıştır (IAGTO, 2013: 11).

2015 yılında KPMG tarafından yapılan araştırmaya göre ise Türkiye uluslararası en iyi 10 destinasyon arasında İspanya, Portekiz, İrlanda ve İskoçya'nın ardından 5.sırada yer almaktadır (KPMG Golf Advisory Practice in EMA, 2015: 7).

Belek Turizm Merkezi'nde 10 golf tesisi ve 15 golf sahası bulunmaktadır. Belek Turizm Merkezi'nde bulunan golf tesislerinin konumlarına Şekil 3.7'de yer verilmiştir.

Şekil 3.7: Belek Turizm Merkezi Golf Tesisleri

Kaynak: <http://visitbelek.com/tr/hotels/golf>, Erişim: 25.01.17

Belek Turizm Merkezi golf tesisleri haritasına göre golf tesislerinin konumlarına, golf sahalarının delik sayılarına aşağıda yer verilmiştir. Ayrıca her tesisin toplam yatak kapasiteleri de sırasıyla belirtilmiştir (Tezcan, 2008: 60).

- Üç Kum Tepesi mevkiinde G1, G2, G3 ve G11 noktaları üzerinde 3 âdeti 520 ve 1 âdeti 1950 yatak kapasiteli 4 adet golf alanı bulunmaktadır. Golf sahalarının delik sayısı sırasıyla 27, 27, 36 ve 18'dir.
- Taşlıburun mevkiinde G9 ve G10 noktaları üzerinde, 1200 ve 520 yatak kapasiteleri olan 2 adet golf alanı bulunmaktadır. Golf sahalarının delik sayısı 36 ve 18 'dir.
- İskele mevkiinde G7 ve G8 noktaları üzerinde 2 adet 1200 yataklı golf alanı bulunmaktadır ve alanların saha delik sayıları 18 ve 27'dir.

- Acısu mevkiinde 2512 yataklı G5 ve 1200 yataklı G6'nın yanı sıra konaklamasız golf alanı olan G4'le birlikte 3 adet golf alanı bulunmaktadır. G4 ve G6 18 delikli G5 27 delikli golf sahalarıdır.

KPMG' nin yaptığı araştırmaya göre golf turistlerinin Belek Turizm Merkezini tercih etme nedenleri şunlardır (KPMG Golf Advisory Practice in EMA, 2015: 14):

- Antalya Havaalanı'na 30 km uzaklıkta olması,
- Golf sahalarının büyük kısmının arazilerinin sahil kıyısına bitişik olarak geliştirilmesi,
- Yılın 365 günü iklim koşulları nedeniyle golf oynamaya elverişli olması, diğer Avrupa ülkelerin kış sezonunda ve ilkbaharın başı ile sonbaharın son zamanlarında golf oynamamak için uygun iklim şartlarının olmaması,
- Geniş tatlı su kaynaklarının olması,
- Farklı özelliklere sahip golf sahalarının yan yana bulunmasıdır.

1995-2015 yılları arasında belek turizm merkezini golf amaçlı ziyaret eden turist sayılarına ve yıllara göre golf tesisi sayılarına Tablo 3,4'te yer verilmiştir

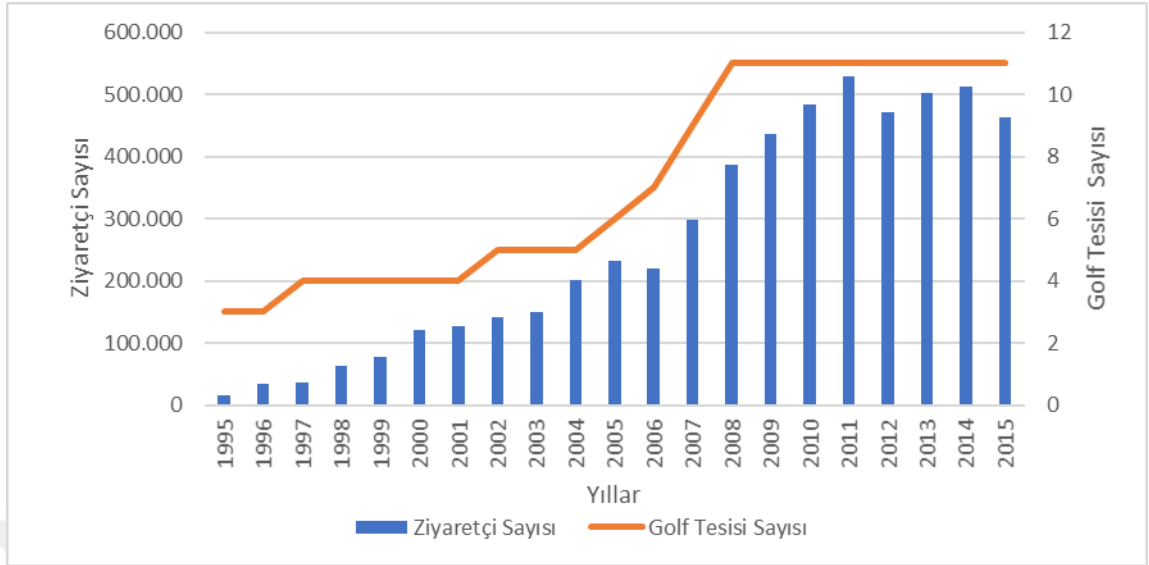
Tablo 3.4: Yıllara Göre Golf Turisti ve Tesisi Sayısı

Yıllar	Golf Tesisi Sayısı	Ziyaretçi Sayısı	Yıllar	Golf Tesisi Sayısı	Ziyaretçi Sayısı
1995	3	15.130	2006	6	220.123
1996	3	34.950	2007	6	297.342
1997	4	36.420	2008	8	386.649
1998	4	62.291	2009	9	435.448
1999	5	77.146	2010	9	483.537
2000	5	120.994	2011	10	529.283
2001	5	127.444	2012	10	470.426
2002	6	141.681	2013	10	501.684
2003	6	149.338	2014	11	513.216
2004	6	201.664	2015	11	463.045
2005	6	232.886			

Kaynak: <http://visitbelek.com/tr/istatistikler>, Erişim: 25.01.17

Tablodan hareketle Belek Turizm Merkezi'nde 1995- 2015 yılları arasında gelişen golf turizmi arz-talep grafiğine Şekil 3,8'de yer verilmiştir.

Şekil 3.8: 1995-2015 Belek Turizm Merkezi Golf Arz-Talep Gelişim Grafiği

Kaynak: <http://visitbelek.com/tr/istatistikler>, Erişim: 25.01.17

Golf turizmi faaliyetlerine 3 tesis ve sadece 15,134 ziyaretçi ile başlayan Belek Turizm Merkezi 2000 yıllarla birlikte sıçramaya geçmiştir. 2006 yılında talep küçük bir düşüş yaşamış bu yıldan 2012 yılına kadar artmaya devam etmiştir. 2011 yılında en iyi talep seviyesine ulaşmış 529,283 ziyaretçi ile yarım milyonun üstüne çıkmış 2012 yılında küçük bir düşüş yaşamış 2013-2014 yıllarında tekrar yarım milyon ziyaretçinin üstüne çıkmıştır. 2015 yılında ise golf turizm talebi 463.045 kişi olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılı itibari ile bölgede 11 tesisi bulunmaktadır. Bölge 20 yılda 5.500.697 golf turisti ağırlamıştır. Bu turistlerin 3.396.756'sı son 7 yılda gelmiştir. Belek bölgesini 2015 yılı içerisinde toplam 1.460.841 kişi ziyaret etmiştir. Bu verilere göre 2015 yılı içerisinde Belek Turizm Merkezini ziyaret eden her 3 turistten 1'i golf amaçlı ziyaret gerçekleştirmiştir (<http://visitbelek.com/tr/istatistikler>, Erişim: 25.01.17).

TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu) 2015 yılı verilerine göre Türkiye genelini ziyaret eden yerli ve yabancı turist sayısı toplamı 42.865.091 kişidir. Belek Turizm Merkezine gelen golf turisti sayısı bunun sadece %1.08'ini oluşturmaktadır. Türkiye'nin 2015 yılı turizm geliri ise 31.281.987.000 USD' dir. Belek Bölgesinin golf turizm payına göre turizm geliri ise yaklaşık olarak 337.845.000 USD'dir (<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=74&locale=tr>, Erişim: 25.01.16).

Belek Turizm Merkezi'ne 2015 yılı içerisinde gelen golf turistlerinin milliyetlerine göre dağılımında ilk iki sırayı Almanya ve İngiltere oluşturmaktadır. Golf

turistlerinin milliyetlere göre dağılımının ilk beş sırası ve yerli turistlerin sayısına Tablo 3,5'te yer verilmiştir.

Tablo 3.5: 2015 Yılı Milliyetlere Göre Golf Turisti Sayısı

Milliyeti	2015	
	Sayı	Oran %
Almanya	167.840	%37
İngiltere	128.494	%28
İsveç	28.579	%6
Fransa	22.060	%5
Finlandiya	18.687	%4
Diğer	89.308	%18
Türkiye	8.077	%2

Kaynak: <http://visitbelek.com/tr/istatistikler>, Erişim: 25.01.17.

Almanya'nın bölgenin golf turizmi payı %37 İngiltere'nin %28'dir. Yerli turistin golf turizmine katkısı ise %2dir. Belek bölgesinde 2015 yılında 261.761 kişi ile en büyük ikinci pazar payına sahip olan Rusya'nın golf turizmine katkısı ise 3806 kişi ile sadece %1'dir (<http://visitbelek.com/tr/istatistikler>, Erişim: 25.01.17).

Golf turizmi başta ekonomik ve çevresel olmak üzere Belek Bölgesinde önemli etkilere sahiptir. Golf turizminin bölgeye yaptığı katkıları şu şekilde sıralayabiliriz:

- Golf turizmi bölgede turizmin çeşitlendirilmesinde en temel etmenlerden birisidir.
- Bölgenin 12 ay golf oynamaya elverişli olması, kitle turizminin yarattığı mevsimsellik sorunun olumsuz ekonomik etkilerinin azalmasını sağlamıştır.
- Bölgede sağladığı istihdam ile genç nüfusun göçünü engelleyen etmenlerden birisidir.
- Golf turizminin gelişmesi ile birlikte Belek ve Kadriye yerleşmeleri köy statüsünden çıkıp belde olmuştur. Ancak bu bölgenin tarımsal alanlarını kaybetmesine ve kentselleşmeye gitmesine de neden olmuştur. Bu durum bölgede hem fayda hem de zarara neden olmuştur.
- Golf turistlerinin gelir seviyelerinin yüksek olması, kitle turizmi amacıyla gelen turistlerinden 4-5 kat fazla para harcamaları ve golf faaliyetlerinin yanında ziyaret ettikleri destinasyonlarda alışveriş, eğlence ve farklı aktivitelere yaptıkları harcamalardan dolayı bölge ekonomisine katkıları daha fazladır.
- 2008 yılında IAGTO tarafından yılın golf destinasyonu seçilmesi, 2012 Turkish Airlines World Finals Turnuva'sına ve 2013 yılında Turkish Airlines Open golf

turnuvasına ev sahipliği yapması ve dünyaca ünlü golfçüleri ağırlaması ile bölgenin tanıtımına önemli katkılarda bulunmuştur.

3.4.BELEK BÖLGESİ GOLF TESİSLERİ

Belek Bölgesi 10 adet golf tesisi ve 15 adet golf sahası ile hizmet vermektedir.

3.4.1. National Golf Club

Bölgenin ilk golf sahası olan National Golf Club nihai planlama iznini 1992 yılında almıştır. 1993 yılında inşaatına başlanan tesis 18 Kasım 1994 tarihinde açılmıştır (<http://nationalturkey.com/tr/national-hakkında/kulup-tarihi/>, Erişim:26.01.16).

18 delikli parkur alanı ile hizmete açılan tesis 1 Kasım 2015'ten beri 3 saha ve 27 delikle parkur hizmeti vermektedir (<http://www.regnumhotels.com/tr/golf/national-golf-club>, Erişim: 26.01.11). 27 delikli parkura sahip olan tesis Belek Turizm Merkezi Üç Kum Tepesi mevkiindedir (<http://visitbelek.com/tr/hotels/golf>, Erişim: 26.01.17).

National Golf Club, Türkiye'de PGA Avrupa rehberliğinde ve PGA'nın belirlediği standartlarda yapılan ilk golf parkurudur. Üyelerine ve belirli sayıdaki günlük oyunculara açıktır. Okalıptus ve çam ormanları arasında bulunan arkasında kar manzaralı Toros dağları ve doğal göllerin varlığı ile National Golf Club, golf oyuncularına farklı deneyimler sunmaktadır ve oyuncuların tüm yeteneklerini sınamaktadır (<http://nationalturkey.com/tr/national-hakkında/national-info/>, Erişim; 26.06.16).

Tesis 920 dönümlük bir arazi üzerine kurulmuştur (http://www.antalyadestination.com/page/belek_golf_sahalari_217, Erişim:26.01.16).

Ryder Cup oyuncusu olan David Feherty ile Seniors Tour oyuncusu olan David Jones'un ortaklaşa tasarladığı 18 deliğe sahip Championship Course, 1996 ve 1997 senelerinde "PGA European Turkish Seniors Open" turnuvasının iki kez ev sahipliğini üstlenmiştir. Birleşik Krallık Golf World Dergisi tarafından yayınlanan Avrupa'nın en iyi golf tesisleri sıralamasında 2000 yılında 42. sırada ve 2001 yılında ise 39. sırada yer almıştır. Almanya'nın Die Welt dergisi tarafından ise 2000 yılında Avrupa- Akdeniz sahillerinin en iyi 9 numaralı golf parkuru seçilmiştir ve 2002 yılında bir başka Almanya dergisi olan Germany's Golf Journal dergisinin okuyucuları tarafından en iyi 16. golf parkuru ardından 2003'te en iyi 14. golf parkuru derecelerini almıştır (<http://nationalturkey.com/tr/national-hakkında/national-info/>, Erişim; 26.01.16).

2008 yılında Türkiye’de düzenlenen ilk Avrupa Kadınlar Turu Profesyonel Turnuvasına, 2010-2011-2012 yıllarında The Turkish Airlines Ladies Open Turnuvalarına, 2013 yılında The Turkish Airlines Ladies Open ve The Turkish Amateur Open turnuvalarına, 2014 yılında The Turkish Airlines Ladies Open ve The Let Access Series turnuvalarına ev sahipliği yapmıştır (<http://nationalturkey.com/tr/national-hakkinda/kulup-tarihi/>, Erişim:26.01.16).

3.4.2. Robinson Golf Club

1994 yılında açılan tesisin golf sahası dünyaca ünlü golf oyuncusu İngiliz Dave Thomas tarafından tasarlanmıştır ve 1998 yılında hizmete girmiştir (<https://golfturkey.com/robinson-club-nobilis-golf-course>, Erişim 26.01.16). Tesis doğal çam ormanını da içerisine alan, 750 dönümlük bir arazi üzerinde yer almaktadır. Şampiyona tee’si 5103 metredir (http://www.antalyadestination.com/page/belek_golf_sahalari_217, Erişim: 26.01.16).

Robinson Golf Club Belek Turizm Merkezi Acısu mevkiinde 18 delikli parkur alanı ile hizmet vermektedir (<http://visitbelek.com/tr/hotels/golf>, Erişim:26.01.17). Soğuk mevsim çimi kullanılarak yapılmış olan green/teeler; diğer sahalara oranla eğilimli ve hareketli greenlere sahiptir. Fairway alanları geniş tutulmuştur, orman arazilerinin altları temizlenerek rough alan oluşturulmuştur. Ortalama yeşil alanı 600 m²dir. 72 parlık şampiyona golf sahası, içinde bulunan göller ve doğusundan akan Acısu Irmağı’ndan dolayı görüntüsü ön plana çıkan bir özelliğe sahiptir. En yüksek performansla oynama imkânı sağlayan şampiyona golf sahaları arasında yer almaktadır. Belek Bölgesindeki aydınlatma özelliği olan tek golf antrenman sahası bulunan tesis, oyunculara geceleri de golf oynama imkânı sağlamaktır. Tesis Golfers Dergisi tarafından 2000 yılında Avrupa’nın en iyi 9. sahası seçilmiştir. 2003 yılının mart ayında ise Golf Journal Dergisi tarafından dünyanın en iyi 7. sahası seçilmiştir (http://www.antalyadestination.com/page/belek_golf_sahalari_217, Erişim: 26.01.16).

3.4.3. Tat Golf

1994 yılında açılan tesis Belek Turizm Merkezi Üçkum Tepesi mevkiinde hizmet vermektedir (<https://www.crystalhotels.com.tr/otel.html?id=4>, Erişim: 26.01.16).

İngiltere’nin ünlü golf sahası mimarlarının tasarımı ile Belek Bölgesinin doğal görüntüsü ile uyumlu bir biçimde 130 hektarlık bir alanda kurulmuştur. Tesis özellikle

Avrupalı golf oyuncularının tercih ettiği standartlara uygun olarak tasarlanmıştır. Tat Golf Belek, golf oyuncularına 3 farklı seçenekli 9 delik şampiyona sahası düzenlemesiyle değişken 18 delikli oyun imkânı sağlamaktadır. Golf severlere 9, 18 veya 27 delikli güzel bir manzara eşliğinde sahanın uzunluğunu hissettirecek şekilde tasarlanmış golf yolları ile doğrudan plaj kenarına uzanacak şekilde tasarlanmıştır. 27 delikli, 2 pitch bunker, driving range ve 3 putting green'e sahip olan Tat Golf Belek, 1 Ekim 2010 tarihinde yenilenecek yeniden golf severlerin hizmetine açılmıştır (http://www.antalyadestination.com/page/belek_golf_sahalari_217, Erişim: 26.01.16).

3.4.4. Gloria Golf Club

Gloria Golf Club Gloria Old Club ve New Club olmak üzere iki tesis ve üç golf sahası ile hizmet vermektedir. Gloria Old Club 1997 tarihinde açılmıştır. Old Club sahası 772.000 m²lik bir alana sahip olan tesis toplam 57.000m²lik 7 adet gölet 600m²lik green alanı ile 18 delik ve 72 parlık bir parkurla hizmet vermektedir (<http://www.gloria.com.tr/tr/golf-club> , 26.01.16). Gloria New Club 2005 yılında hizmete açılmıştır. 2007 yılında European Seniors Tour Classic'in ardından 2012 yılında Dünya Amatör Takımlar Şampiyonası'nın ev sahipliğini üstlenmiştir. Club sahası 700.000 m²lik bir alan üzerinde 18 delikli ve 72 parlı bir parkur alanı ile hizmet vermektedir (<http://www.gloria.com.tr/tr/golf-club> , 26.01.16).

Gloria Verde Sahası ise 450.000 m²lik bir alan üzerinde 2 adet sabit su seviyeli göleti, 650m²'lik green alanı ile 9 delik ve 35 parlık parkur alanı ile golf severlere hizmet vermektedir (<http://www.gloria.com.tr/tr/golf-club> , 26.01.16). Gloria Golf Kulüpleri Belek Turizm Merkezi İleribaşı mevkiinde hizmet vermektedirler (<http://visitbelek.com/tr/hotels/golf>, Erişim: 26.01.17).

3.4.5. Antalya Golf Club

Antalya Golf Club Pasha ve Sultan olmak üzere iki golf sahasına sahiptir. Antalya Golf Kulübü'nün sahalarının projelerini, dünya çapında ünlü European Golf Design mimarları tasarlamıştır. Golf tutkunlarının oynarken keyif alacağı ancak bir o kadar da zorlanacakları oyun alanlarını bulunan tesislerin saha danışmanlığı dünyaca ünlü golf oyuncusu David Jones tarafından yapılmıştır (http://www.antalyadestination.com/tr/page/belek_golf_sahalari_217, Erişim: 27.01.16).

2002 yılında açılmış olan Pasha sahası, 550.000m²lik bir arazi üzerine kurulmuştur. Pasha 5731 m ve 72 parlık farklı kombinasyonları olan sahası ile vuruşları yüksek ya da düşük olan her türlü golf oyuncusunu zorlayacak niteliğe sahiptir. Yüksek şemsiyeye benzer çam ağaçları ve göller arasında kurulmuş olan Pasha Sahası, golfçülere maksimum oyun keyfi sunmaktadır (http://www.agc.com.tr/AGC-MENU/EN/3/THE_PASHA.aspx, Erişim: 27.01.16).

2003'te 775.000m²lik bir arazi üzerine kurulmuş olan PGA Sultan sahası, 71 parlık ve 6477m'lik uzunluğu ile golfçülerin en çok beğendikleri sahalardan birisidir. European Golf Design ve David Jones'ın ortaklaşa çalışmaları ile tasarlanmış olan saha, ormanlık alanı ile uyum yakalamayı başarmıştır. Kendine güvenen golfçülere yönelik tasarlanan PGA Sultan, bölgedeki zorluk derecesi yüksek sahalardan biridir (http://www.agc.com.tr/AGC-MENU/EN/2/PGA_SULTAN.aspx, Erişim: 27.01.16).

Antalya Golf Club Belek Turizm Merkezi Üçkum Tepesi mevkiinde yer almaktadır (<http://visitbelek.com/tr/hotels/golf>, Erişim: 27.01.17).

3.4.6. Cornelia Golf Club

Belek Turizm Merkezi İskele mevkiinde yer alan tesis ünlü golfçü Nick Faldo tarafından tasarlanmıştır. Tesis 2006 yılında hizmete açılmıştır (<https://www.corneliaresort.com/subpage.asp?hotel=cornelia-golf-club&hotelID=4&id=713&content=contact>).

Cornelia Golf Club Sahası 1.400.000 m²lik çam ormanları ve kum tepelerini içerisinde bulunduran bir arazi üzerine kurulmuştur. Sahanın farklı alanlarına yerleştirilmiş olan göletlerin var olduğu doğal bir ortamda 27 delikli, uluslararası normlara uygun, birbirine geçişli 72 parlık ve 6,373m'lik The King Course ,72 parlık ve 6,411m'lik The Queen Course, 72 parlık ve 6,324m'lik The Prince Course isimleri ile 9'ar delikli 3 farklı parkurdan oluşmuştur (http://www.antalyadestination.com/tr/page/belek_golf_sahalari_217, Erişim: 27.01.16).

Cornelia Golf Club golf turizminde mükemmelliği yakalamak için düzenlenen "Golf Turizm Ödüllerini" 2014 ve 2015 yıllarında Türkiye'deki golf sahaları içinde kazanan en iyi golf sahası olmuştur (<http://worldgolfawards.com/winners/2014>, <http://worldgolfawards.com/winners/2015>, Erişim: 27.01.16).

3.4.7. Kaya Palazzo Golf Club

Belek Turizm Merkezi'nin Üçkum Tepesi'nde bulunan Kaya Palazzo Golf Club, 650.000 m² çam orman içerisinde tematik mimarisi dikkat çekmektedir. Dünyaca ünlü

golf sahası tasarımcı David Jones'un çizgilerini taşımaktadır. 17 Kasım 2007 yılından beri golf severlere hizmet etmektedir. Kaya Eagles Golf Club'ünün sahası 18 delik, 71 parlık ve 6100m'lik bir alanda profesyonel golf oyun zevki sunmaktadır (<http://www.kayahotels.com/tr/oteller/kaya-palazzo-golf-club/saha-bilgileri>, Erişim: 27.01.16).

3.4.8. Sueno Golf Club

Belek Turizm Merkezi Taşlıburun mevkiinde yer alan Sueno Golf Club PGA Design Consulting denetiminde çam ağaçları ve göller arasında bölgenin doğal yapısıyla uyumlu 1472 dönümlük bir arazi üzerine kurulmuştur (<http://golfclub.sueno.com.tr/>, Erişim: 27.01.16).

Tesisin 36 delikli iki farklı parkurdan meydana gelen golf alanı, 18 delikli iki adet şampiyona sahasından oluşmaktadır. Pines sahası 72 parlık ve 6413m'lik uzunluğa sahiptir. 18 delik 69 par ve 5643 metre uzunluğundaki Dunes saha ise 2007 yılının Ekim ayında hizmete açılmıştır. 19 tane göl ve su engelini içinde bulunduran Sueno Golf Club sahaları, ortalama 700 m²lik green alana sahiptir ve 71 tanesi fairway bunker, 48 tanesi greenside bunker ve 9 tanesi waste bunker olmak üzere toplam 128 adet banker saha içinde yer almaktadır (http://www.antalyadestination.com/tr/page/belek_golf_sahalari_217, Erişim: 27.01.16).

3.4.9. Carya Golf Club

Belek Turizm Merkezi Taşlıburun mevkiinde yer alan Avustralya kökenli golfçü Peter Thomson ve uluslararası alanda golf sahaları tasarlayan Thomson Perret & Lomb Mimarlık'ın ortak çalışmaları sonucunda inşa edilmiştir. Ülkemizin Akdeniz Bölgesinde klasik Heatland tarzında inşa edilen ilk golf sahası olma özelliğini taşıyan Carya Golf Club 2008 yılında golf severlerin hizmetine açılmıştır (http://www.antalyadestination.com/tr/page/belek_golf_sahalari_217, Erişim: 27.01.16).

18 delikli, 72 parlık ve 6571m uzunluğa sahip olmakla birlikte bölgenin başlıca şampiyona golf sahaları arasında ilk sırada yer almaktadır. Avrupa kıtasının ilk tam aydınlatmalı golf sahası olma özelliğine sahip olan tesis, 18 çukurun tamamını aydınlatarak golfçülere gün ışığı kalitesinde geceleri de oyun oynama imkânı sağlamaktadır (<http://www.caryagolf.com/tr/parkur-floodlight/>, Erişim: 27.01.16).

Tesis, okaliptüs ve çam ağaçları, inişli-çıkışlı, zorluk derecesini yükselten kum tepeleri içerisindeki delikleriyle, golf oyuncularını zorlarken aynı zamanda zevkli bir

oyun fırsatı sunmaktadır. Tesis, golf sahasındaki fundaları kendine ait fidanlığında yetiştirmektedir (http://www.antalyadestination.com/tr/page/belek_golf_sahalari_217, Erişim: 27.01.16).

3.4.10. The Montgomerie Maxx Royal Golf Club

Belek Turizm Merkezi İskele mevkiinde 104.000 metrekarelik bir arazi üzerinde kum tepelerini ve karma çam ormanlarını içerisinde bulunduran tasarımı ile dikkat çekmektedir. Saha dünya çapında ünlü golf oyuncularından biri olan Colin Montgomerie tarafından tasarlanmıştır ve tasarımcısının adını taşımaktadır. 1 Eylül 2008 tarihinde faaliyete giren Montgomerie Maxx Royal golf sahası zorluk derecesi yüksek, kırılmalı ve sunduğu farklı stratejik alternatifli oyun alanları içinde barındırmaktadır. Sahanın tasarım ve yapım aşamasında bölgenin doğal kum zemini muhafaza edilmiştir ve karakteristik özellikleri geliştirilmiştir. Saha 18 delik, 72 par ve 6486m uzunlukta, ortalama green başına 600 m² alan özelliği ve 8 gölet ile deniz kenarındadır (<http://www.montgomeriemaxxroyal.com/Description>, Erişim: 27.01.16).

4. METODOLOJİ

4.1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Bu araştırmanın amacı sürdürülebilir turizmin ayrılmaz bir parçası olan yerel halkın golf turizminin sürdürülebilirliğine bakış açısını belirlemektir. Bu bağlamda yerel halkın demografik özellikleri ile golf turizminin olumlu ve olumsuz etkilerine, ekonomik katkılarına, golf turizmine yönelik sürdürülebilirlik uygulamalarına karşı tutumları arasındaki ilişkileri değerlendirmektir.

Kuşkusuz ki golf turizminin varlığını devam ettirebilmesi ve sürdürülebilir olması için yerel halkla bütünleşmeye ihtiyacı vardır. Bu nedenle golf turizmi hakkında yerel halkın görüşleri çok önemlidir. Golf turizmine yönelik çalışmalar yapılırken yerel halkın görüşleri alınması, yaşam alanlarının ve ekonomik faaliyetlerinin kısıtlanmaması (özellikle tarım ve hayvancılık, vb. ekonomik faaliyetler), golf turizmi faaliyetlerinden yerel halkında kazanç sağlaması ve bölgenin su ve enerji kaynakları ile ekolojik dengesinin korunması vb. durumlar yerel halk için büyük önem taşımaktadır.

4.2. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ

Yerel halkın sürdürülebilir golf turizmi algılarını belirlemek amacıyla geliştirilen ve test edilen hipotezler şunlardır:

Hipotez 1: Yerel halkın golf turizmi algıları ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 2: Yerel halkın golf turizmi algıları ile medeni durumları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 3: Yerel halkın golf turizmi algıları ile yaşları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 4: Yerel halkın golf turizmi algıları ile eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 5: Yerel halkın golf turizmi algıları ile meslekleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 6: Yerel halkın golf turizmi algıları ile bölgede ikamet etme yılları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 7: Yerel halkın golf turizmi algılarına etki eden faktör boyutları ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 8: Yerel halkın golf turizmi algılarına etki eden faktör boyutları ile medeni durumları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 9: Yerel halkın golf turizmi algılarına etki eden faktör boyutları ile yaşları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 10: Yerel halkın golf turizmi algılarına etki eden faktör boyutları ile eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 11: Yerel halkın golf turizmi algılarına etki eden faktör boyutları ile meslekleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 12: Yerel halkın golf turizmi algılarına etki eden faktör boyutları ile ikamet yılları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 13: Yerel halkın golf turizmi algıları ile golf turizminin olumsuz etkilerine yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Hipotez 14: Yerel halkın golf turizmi algıları ile sürdürülebilirlik uygulamalarına yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Hipotez 15: Yerel halkın golf turizmi algıları ile golf turizmi ile etkileşim düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Hipotez 16: Yerel halkın golf turizmi algıları ile golf turizminin olumlu etkilerine yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Hipotez 17: Yerel halkın golf turizmi algıları ile golf turizminin ekonomik etkileri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

4.3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

4.3.1. Ölçeğin Hazırlanması

Araştırmada ilk olarak yerel halk ve sürdürülebilir turizm ile ilgili benzer çalışmalar incelenmiştir. Yerel halkın sürdürülebilir turizm algılarının ve golf işletmeleri hakkındaki düşüncelerinin belirlenmesi amacı ile 27 maddeli tutum ölçeği geliştirilmiştir. Ölçek maddeleri oluşturulurken Güney Çetinkaya ve Osman Dememen'in "Golf Turizmine Yönelik Yerel Halkın Algılarının Belirlenmesi: Antalya/Belek Örneği" makalesi, Begüm Dilara Emiroğlu'nun "Kaz Dağı Yöresinde Yaşayan Yerel Halkın Kırsal Turizme Bakış Açısının Değerlendirilmesi: Ada Tepe ve Mehmetalan Köyleri Örneği" yüksek lisans tezi, Erol Duran'ın "Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Toplumsal ve Kültürel Kimliğin Korunması: Gökçeada Örneği" doktora

tezi ve Funda Varnacı Uzun ‘un “ İhlara Vadisi Kültürel Peyzaj Alanında Sürdürülebilir Turizm” doktora tezinin anketleri incelenmiştir. Her bir ifade oluşturulurken çalışmaların benzer yönleri dikkate alınmıştır. Tezlerin anket ifadeleri çalışmaya uygun olacak şekilde düzenlenerek yeni ifadeler oluşturulmuştur.

Geliştirilen tutum ölçeğinin geçerliliğini test etmek amacı ile 2015 yılı ocak ayında araştırmanın evreni olarak düşünülen Belek Bölgesinde ikamet eden 50 kişilik gruba pilot çalışma uygulanmıştır. Pilot çalışma sonucunda ölçeğin genel güvenilirliği SPSS 17.0 paket programı Cronbach Alfa tekniği ile değerlendirilmiştir ve $\alpha = 0,921$ bulunmuştur. Güvenilirlik analizinde Cronbach Alfa katsayısının pozitif ve 0.60’ın üstünde olması arzulanır (Nakip, 2006: 189). Ölçeğin güvenilirlik katsayısı kabul edilebilir sınırlar içinde yer aldığı için 27 maddenin de çalışmada kullanılmasına karar verilmiştir.

Ölçek iki kısımdan meydana gelmiştir. Ölçeğin ilk kısmında yerel halkın kişisel özelliklerine yönelik açık uçlu ve kapalı uçlu sorular yer almaktadır. Ölçeğin ikinci kısmında yerel halkın golf turizmi ve sürdürülebilirlik algılarını ölçmeye yönelik 27 madde yer almaktadır. Çalışmada 5’li likert ölçeği kullanılmıştır. Likert ölçeği 1932’de Rensis Likert tarafından geliştirildiği için bu şekilde isimlendirilmiştir. Araştırmanın likert ölçeği oluşturulurken bu ölçek dikkate alınarak Nilgün KÖKLÜ tarafından 1995’te yazılan “Tutumların Ölçülmesi Ve Likert Tipi Ölçeklerde Kullanılan Seçenekler” makalesinden yararlanılmıştır (Köklü,1995; 90). Anketin likert ölçekleri maddelere uygun olarak şu şekilde tanımlanmıştır. “1 Kesin Katılmıyorum”, “2 Katılmıyorum”, “3 Kararsızım”, “4 Katılıyorum”, “5 Kesinlikle Katılıyorum”.

4.3.2. Araştırmanın Evreni-Örnekleme ve Sınırlılıkları

Araştırmanın evreni Antalya İli Belek Bölgesi olarak belirlenmiştir. Bu bölge ülkemizde en fazla golf tesisine sahip olan yer olduğu için tercih edilmiştir. Araştırmaya 18 yaş ve üstü bireyler dahil edilmiştir. Bunun nedeni ise 18 yaş altı bireylerin reşit olmaması (ailelerinden izin alma zorunluluğunun olması) ve yaşları gereği konu hakkında bilgilerinin yeterli seviyede olmadığı düşünülmesidir.

Anket çalışmasına başlamadan önce Belek Bölgesindeki 18 yaş ve üstü nüfus sayısı araştırılmıştır. 2013 yılı adrese dayalı nüfus sayımı TÜİK verilerine göre Belek Bölgesinde ikamet eden 18 yaş ve üstü nüfus sayısı 5148 kişidir

(http://www.yzk.gov.tr/yzk/docs/2014MahalliIdareler/MuhtarlikTuru_Secmen_Sandik_Sayilari.pdf Erişim: 21.06.16).

Araştırmanın en önemli sınırlılığı Belek Bölgesinde ikamet eden tüm yerel halka ulaşılamayacağından olasılıklı olmayan örnekleme türlerinden olan elverişlilik örnekleme yönteminin kullanılmış olmasıdır. “Elverişlilik örnekleme yönteminde ögeler çalışma evreni içerisinde sadece araştırmacı için elverişli olduklarından örnekleme katıldıklarından, seçilme olasılıkları konusunda bir olasılık yapma imkânı yoktur” (Böke, 2009: 123). Yani araştırma için seçilen bireylerin görüşlerinin tam olarak evreni temsil etme olasılığının bilinmemesidir.

Örneklem alınmasında örneklemin alındığı evreni temsil etmesi önemlidir. Örneklem büyüklüğünü belirlemek amacı ile bazı formüller geliştirilmiştir. Örneklem büyüklüğünü saptamak için kullanılan formüle aşağıda yer verilmiştir (Özdamar, 2003, s.116-118).

N: Evren birim sayısı, n: Örneklem büyüklüğü

P: Evrendeki X'in gözlenme oranı, Q (1-P): X'in gözlenmeme oranı

Z_{α} : $\alpha = 0.05, 0.01, 0.001$ için 1.96, 2.58 ve 3.28 değerleri

d= Örneklem hatası

σ = Evren standart sapması

$t_{\alpha, sd}$ = sd serbestlik dereceli t dağılımı kritik değerleridir ($sd=n-1$). $t_{\alpha, sd}$ kritik değerleri $sd= n-1 \rightarrow 5000$ olduğunda Z_{α} değerlerine eşit alınabilir.

Evren standart sapması (σ) bilinmiyorsa Z_{α} yerine t dağılımının kritik değerleri olan $t_{\alpha, sd}$ değerleri alınarak örneklem büyüklüğü aşağıdaki formüle göre hesaplanır.

$$N = \frac{(n \cdot t^2 \cdot p \cdot q)}{(d^2(n-1) + t^2 \cdot p \cdot q)}$$

Formülü 0,05 hata payı 0,95 güvenilirliğe göre evrene uygularsak;

$$5148 \cdot (1.96)^2 \cdot (0.5) \cdot (0.5) / ((5148-1) \cdot (0.05)^2 + (1.96)^2 \cdot 0.5 \cdot 0.5) = 357.548 \text{ olarak}$$

bulunur. 358 kişilik bir anket uygulaması evreni temsil etmek için yeterlidir sonucuna ulaşılmıştır.

Muhtemel hatalar ve geri dönüşteki kayıp oranları da düşünülerek 400 adet anket hazırlanmıştır. Hazırlanan anketler birebir görüşme yöntemi ile uygulanmış ve 400 anketin tamamı doldurtulmuştur. Araştırmada birebir görüşme yöntemi uygulandığı için kayıp ve eksik ankete rastlanmamıştır bu nedenle 400 anketinde çalışmada

kullanılmasına karar verilmiştir. Bu durum geri dönüşün %100 olduğunu ifade etmektedir.

4.3.3. Verilerin Toplanması

Örnekleme kapsamında ilk olarak bölgede ikamet eden kişilere ulaşılmış bu kişilerden nüfusun yoğun olduğu yerler hakkında bilgi alınmıştır. Bu bilgiler doğrultusunda yerel halka ulaşılmış ve gönüllülük esasına dayalı olarak bire bir görüşme yöntemi ile anketler doldurtulmuştur. Katılımcıların farklı sektörlerden olmasına özen gösterilmiştir. Bu nedenle esnaflar, tarım sektörü çalışanları, golf turizmi işletmelerinde çalışanlar, ev hanımları, hayvancılık sektörü çalışanları ile irtibata geçilmiştir. Anketin ne amaçla yapıldığı ve ölçek maddelerinin içeriklerin bilgisi kişilerle paylaşılmıştır. Katılımcıların her ifadeyi eksiksiz olarak işaretlemesi sağlanmıştır. Çalışmaya katılmak istemeyen bireyler anlayışla karşılanmış yeterli kişi sayısına ulaşıncaya kadar çalışma devam ettirilmiştir.

4.3.4. Verilerin Analizi

Çalışmaya katılan yerel halkın vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda elde edilen veriler SPSS 17.0 paket programına girilmiştir. Araştırmanın istatistiksel analizlerine başlamadan önce güvenilirliği (Cronbach Alfa) test edilmiştir. İlk olarak yöre halkının kişisel özelliklerine yönelik frekans dağılımları yapılmış ve genel olarak golf turizminin sürdürülebilirliğine yönelik algılarının ortalamaları test edilmiştir.

Değişkenleri daha geçerli ve güvenli hale getirebilmek amacı ile faktör analizi uygulanmıştır. Faktör analizinden sonra araştırma için geliştirilen hipotezler test edilmiştir. Hipotezler test edilirken T testi, tek yönlü varyans analizi, korelasyon analizi ve basit doğrusal regresyon analizlerinden yararlanılmıştır.

4.4. Araştırmanın Bulguları

4.4.1. Araştırmaya Ait Tanımlayıcı İstatistikler

Tanımlayıcı istatistikler; Belirli bir gruba ait değişkenler hakkında bilgi veren istatistiklerdir. Değişkenin örnek ya da toplum özelliklerini yansıtan değerlerdir (<http://ailehekimii.medicine.ankara.edu.tr/files/2015/02/%C4%B0statistikKavramlar%C4%B1.pdf>, Erişim: 10.11.16).

4.4.1.1. Yerel Halkın Demografik Özelliklerine Yönelik İstatistikler

Araştırmaya katılan yerel halka kişisel özelliklerini belirlemek amacı ile cinsiyetlerine, yaşlarına, eğitim düzeylerine, mesleklerine ve bölgede ikamet etme yıllarına yönelik sorular yöneltilmiştir. Elde edilen istatistiksel verilere Tablo 4,1’de yer verilmiştir.

Tablo 4.1: Yerel Halkın Demografik Özelliklerine Yönelik İstatistiksel Veriler

Cinsiyet	n	%	Medeni Durum	n	%
Kadın	157	39,3	Evli	254	63,5
Erkek	243	60,8	Bekâr	146	36,5
Toplam	400	100,0	Toplam	400	100,0
Yaş	n	%	Eğitim Durumu	n	%
18-25	104	26,0	İlköğretim	82	20,5
26-35	119	29,8	Lise	144	36,0
36-45	112	28,0	Önlisans	39	9,8
46-55	47	11,8	Lisans	125	31,3
55+	18	4,5	Lisans Üstü	10	2,5
Toplam	400	100,0	Toplam	400	100,0
Meslek	n	%	İkamet Yılı	n	%
Turizm Sektörü Çalışanı	97	24,3	1-5	61	15,3
Tarım Sektörü Çalışanı	107	26,8	6-10	78	19,5
Esnaf	52	13,0	11-15	64	16,0
Diğer	144	36,0	16-20	68	17,0
Toplam	400	100,0	20+	129	32,3
			Toplam	400	100,0

Çalışmaya katılan yerel halkın %60,8’inin erkek, %39,3’ünün kadın olduğu tespit edilmiştir. Bu durum ankete katılanlar arasında erkeklerin oldukça fazla sayıda olduğunu göstermektedir.

Çalışmaya katılanların medeni durumlarına bakıldığında %63,5’inin evli, %36,5’inin bekâr olduğu tespit edilmiştir.

Çalışmaya katılanların yaşları incelendiğinde çoğunluğunun (%83,8) 18-45 yaş grubunda yer aldığı görülmektedir. Bu verilere göre katılımcıların çoğunluğunu genç ve orta yaşlı bireylerden oluşturduğu sonucuna varılabilir.

Çalışmaya katılan yerel halkın eğitim düzeylerine bakıldığında %20,5’inin ilköğretim, %36’sının lise, %9,8’inin önlisans, %33,8’inin ise lisans ve lisansüstü eğitim aldıkları görülmektedir. Katılımcıların çoğunlukla lise ve lisans düzeyinde eğitim aldıkları tespit edilmiştir.

Çalışmaya katılan yerel halkın meslek gruplarına bakıldığında %13'ünün esnaf olduğu, %24,3'ünün turizm sektöründe, %26,8'inin tarım sektöründe ve %36'sının diğer sektörlerde çalıştığı tespit edilmiştir.

Çalışmaya katılan yerel halkın %15,3'ünün 1-5 yıl, %19,5'inin 6-10 yıl, %16'sının 11-15 yıl, %17'sinin 16-20 yıl, %32,5'inin ise 20 yıldan fazla zamandır Belek Bölgesinde ikamet ettikleri görülmektedir.

4.4.1.2. Yerel Halkın Golf Turizmi Algıları

Yerel halkın golf turizmi algılarının ortalamalarına Tablo 4,2'de verilmiştir.

Tablo 4.2: Yerel Halkın Golf Turizmi Algılarının Ortalamaları

İfadeler	n	Ortalama
Belek Bölgesinde golf turizmi kontrolsüz ve hızlı bir yapılaşmaya neden olmaktadır.	400	3,77
Belek Bölgesi'ndeki golf turizmi faaliyetleri gerçekleştirilirken yöre halkının hassasiyetleri dikkate alınmaktadır	400	2,46
Yöre halkı golf turizmi gelirlerinden pay almaktadır.	400	2,38
Golf Turizmi faaliyetleri gerçekleştirilirken çevresel tahribatı önleyici tedbirler alınmaktadır.	400	2,50
Golf Turizmi tesisleri enerji verimliliğini artırıcı önlemler almaktadır.	400	2,37
Golf Turizmi tesislerinin atık su arıtma sistemleri su kaynaklarını ve çevreyi korumak için yetmektedir.	400	2,43
Golf turizmi tesisleri Belek bölgesinde yapılan tarım ve hayvancılık gibi ekonomik alanların korunmasına özen göstermektedir.	400	2,35
Golf tesislerinin faaliyetleri ormanda ve denizde yaşayan canlıların yaşam alanlarına müdahale etmektedir.	400	3,54
Belek Bölgesinde yerel yönetimler mevcut golf tesislerinin geleceğe taşınmasına yönelik projeler geliştirmektedir.	400	2,84
Yöre halkı ve golf turizmi için gelen turistler birbirleri ile iletişime geçmektedir.	400	2,90
Belek Bölgesindeki golf turizmine yönelik kaynakların geleceğe taşınması için yerel yönetimler koruyucu tedbirler almaktadır. (Deniz, plajlar, doğal alanlar, mevcut golf sahaları, vb.)	400	2,76
Belek Bölgesindeki golf turizmine yönelik kaynakların geleceğe taşınabilmesi için tesisler koruyucu tedbirler almaktadır. (Deniz, plajlar, mevcut golf sahaları, vb.)	400	2,72
Yerel yönetimler golf turizm tesislerindeki atık yönetimi ve geri dönüşüm faaliyetlerini takip etmektedir.	400	2,70
Golf Turizmi için yapılan çalışmalar yöre halkının yaşam alanını kısıtlamaktadır.	400	3,72
Golf Turizmi bölgeye diğer turizm çeşitlerine oranla daha fazla ekonomik katkı sağlamaktadır.	400	3,76
Belek bölgesindeki turizmin sürdürülebilir olması için golf turizmi dışında alternatif turizm çeşitleri geliştirilmemektedir.	400	3,59
Golf turizmi faaliyetlerine yönelik yapılaşmalar bölgenin doğal ve kültürel hayatında tahribata neden olmaktadır.	400	3,77
Belek Bölgesinde golf turizminin gelişmesi iş imkanlarını arttırmakta ve genç nüfusun göç etmesini engellemektedir.	400	3,73
Belek bölgesindeki golf turizm tesislerinin sayılarının artması bölgenin enerji ve su kaynaklarının hızla tükenmesine neden olmaktadır.	400	3,54
Belek bölgesindeki golf turizm tesislerinin sayılarının artması bölgenin taşıma kapasitesini aşmasına neden olmaktadır.	400	3,62
Belek bölgesindeki golf turizm işletmeleri sürdürülebilir turizm uygulamalarını dikkate almaktadır ve uygulamaktadır.	400	2,92
Belek bölgesinde golf turizminin gelişmesi tarım alanlarının azalmasına neden olmaktadır.	400	3,80
Belek bölgesinde gerçekleştirilen mevcut golf turizmi faaliyetleri bölgede çevre kirliliğine neden olmaktadır.	400	3,78
Belek bölgesindeki golf tesislerinin sayılarının artması bölgenin orman alanlarının azalmasına neden olmaktadır.	400	3,91

Belek bölgesinin ekonomik gelişmesine golf turizmi önemli katkı sağlamaktadır.	400	3,74
Golf turizmi Belek bölgesinin sosyo-kültürel yapısında etkin bir rol oynamaktadır.	400	3,79
Golf turizmi Belek bölgesinin çevresel değerlerinin korunmasına katkı sağlamaktadır.	400	3,16
Genel Ortalama	400	3,20

*1= Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Karsızım, 4= Katılıyorum, 5= Kesinlikle Katılıyorum

*X ortalama: 1-2,33 Düşük, 2,34-3,66 Orta, 3,67-5 Yüksek olarak belirlenmiştir.

Tablo 4.2 incelendiğinde golf turizmine yönelik en yüksek algı değerinin 3,91 ortalama ile “Belek bölgesindeki golf tesislerinin sayılarının artması bölgenin orman alanlarının azalmasına neden olmaktadır” ifadesinin olduğu gözlemlenmektedir. “Golf turizmi tesisleri Belek bölgesinde yapılan tarım ve hayvancılık gibi ekonomik alanların korunmasına özen göstermektedir” ifadesi ise 2,35 ortalama ile en düşük algı ortalamasını oluşturmaktadır. Yerel halkın golf turizmi algı ortalaması 3,20 olarak bulunmuştur. Bu durum yerel halkın golf turizmine yönelik algılarının orta düzeyde olduğunu göstermektedir.

4.4.2. Araştırmaya Ait Yorumlayıcı İstatistikler

Yorumlayıcı istatistikler; aralık tahminleri ve hipotez testlerinden oluşur. Örnekten elde edilen istatistikler kullanılarak, bilinmeyen parametreler hakkında tahminde bulunma, karar verme ve yorumlama aşamasında kullanılan istatistiklerdir (<http://kisi.deu.edu.tr/gokce.baysal/ist%201%20B%C3%B6l%20Tan%C4%B1mlar.pdf>, 10.11.16).

4.4.2.1. Güvenilirlik Analizi

Güvenilirlik değeri bir ölçme aracının tekrarlanan ölçümlerde aynı sonucu verme derecesinin göstergesidir (Eymen, 2007: 74). Güvenirlik, katsayısı (r) ile belirlenir ve sıfır ile bir arasında değişen değerler alır. Değer bir (1.00)'e yaklaştıkça güvenilirliğin yüksek olduğu kabul edilir (http://www.istatistikanaliz.com/guvenilirlik_analizi.asp, Erişim: 10.11.16). Ölçeklerin güvenilirlikleri Cronbach Alfa tekniği ile değerlendirilmiştir. Güvenilirlik analizinde Cronbach Alfa katsayısının pozitif ve 0.60'ın üstünde olması arzulanır (Nakip, 2006: 189).

Yerel halkın sürdürülebilir gelişim kapsamında golf turizmi algılarına yönelik tutum ölçeğinin Cronbach Alfa katsayısı $\alpha = 0,856$ bulunmuştur. Bu değer kabul edilebilir sınırlar içerisinde.

4.4.2.2. Faktör Analizi

Faktör analizi; birbiriyle ilişkili çok sayıdaki değişkeni az sayıda, anlamlı ve birbirinden bağımsız faktörler haline getiren ve yaygın olarak kullanılan istatistik tekniğidir. Faktör analizi yapılmadan önce uygunluk derecesine bakılır. KMO (Kaiser Meyer Olkin) Testi ve Barlett's Testi sonuçları veri setinin faktör analizine uygunluk derecelerini göstermektedir. KMO analizi, örneklem büyüklüğünün ölçütüdür ve 0,60'ın üzerinde olması arzulanır (Nakip, 2006:469). Ancak KMO katsayısının 0,50'nin altına düşmemiş olması da faktör analizinin uygunluğunu gösterir. KMO katsayısının 0,50-0,70 arasında ise orta derecede, 0,70- 0,80 arasında ise iyi derecede, 0,80- 0,90 arasında ise çok iyi derecede 0,90'dan büyükse süper derecede faktör analizi için uygunluğu gösterir. KMO katsayısının 0,50'nin üzerinde olması faktör analizi için uygunluğu söylememiz için yeterli değildir Barlett's testinin p (Sig=anlamlılık) değerinin 0,05'den düşük çıkmış olması gerekir. 0,95'in üzerindeki KMO katsayılarında ise Barlett's testi p değerinin 0,01'in altında olması gerekir (Field, 2005: 6).

Belek Bölgesinde yaşayan yerel halkın sürdürülebilir gelişim kapsamında golf turizmi algılarına yönelik tutum ölçeğinin KMO ve Barlett's testi sonucunda KMO oranı 0,906 ve Bartlett Küresellik Testi sonucunda sig anlamlılık değeri $p= 0,000$ bulunmuştur. Bu oran örneklem sayısının faktör analizi için yeterli olduğunu göstermektedir.

Faktör analizi yapılırken varimax yöntemi kullanılmıştır. "Varimax yönteminde basit yapıya ve anlamlı faktörlere ulaşmada faktör yükleri matrisinin sütunlarına öncelik verilir. Varimax yönteminde daha az değişkenle faktör varyanslarının maximum olması sağlanacak şekilde döndürme yapılır." Faktör yapısının kaç tane olacağına karar vermek için özdeğeri (eigenvalue) 1'den büyük olan bileşenlere bakılır ve bu bileşenlerin her birinin açıkladığı varyansların toplamının %60'ın üstünde olması beklenir. Sosyal bilimler için yapılan araştırmalarda %40'ın üstünde olanlarda kabul edilebilir (<http://www.istatistik.gen.tr> , Erişim: 10.05.2015).

Faktör analizi sonucunda toplam varyansın 62,651'ini açıklayan ve özdeğeri 1'in üstünde 5 faktörlü bir yapı ortaya çıkmıştır. Tablo 4,3'te yerel halkın golf turizmine yönelik algılarına ait faktör boyutlarına yer verilmiştir.

Tablo 4.3: Yerel Halkın Golf Turizmi Algularına Etki Eden Faktör Boyutları

Boyutlar	Faktör	Ortalama	Açıklanan Varyans %	Özdeğer	Güvenilirlik
Faktör 1: Golf Turizminin Olumsuz Etkileri		3,70	22,278	6,015	,907
Belek Bölgesinde golf turizmi kontrolsüz ve hızlı bir yapılaşmaya neden olmaktadır.	,680				
Golf tesislerinin faaliyetleri ormanda ve denizde yaşayan canlıların yaşam alanlarına müdahale etmektedir.	,696				
Golf Turizmi için yapılan çalışmalar yöre halkının yaşam alanını kısıtlamaktadır.	,787				
Belek bölgesindeki turizmin sürdürülebilir olması için golf turizmi dışında alternatif turizm çeşitleri geliştirilmemektedir.	,561				
Golf turizmi faaliyetlerine yönelik yapılaşmalar bölgenin doğal ve kültürel hayatında tahribata neden olmaktadır.	,733				
Belek bölgesindeki golf turizm tesislerinin sayılarının artması bölgenin enerji ve su kaynaklarının hızla tükenmesine neden olmaktadır.	,481				
Belek bölgesinde golf turizminin gelişmesi tarım alanlarının azalmasına neden olmaktadır.	,759				
Belek bölgesinde gerçekleştirilen mevcut golf turizmi faaliyetleri bölgede çevre kirliliğine neden olmaktadır.	,781				
Belek bölgesindeki golf tesislerinin sayılarının artması bölgenin orman alanlarının azalmasına neden olmaktadır.	,790				
Belek bölgesindeki golf turizm tesislerinin sayılarının artması bölgenin taşıma kapasitesini aşmasına neden olmaktadır.	,796				
Faktör 2: Sürdürülebilirlik Uygulamaları		2,62	19,762	5,336	,901
Golf Turizmi faaliyetleri gerçekleştirilirken çevresel tahribatı önleyici tedbirler alınmaktadır.	,670				
Golf Turizmi tesisleri enerji verimliliğini artırıcı önlemler almaktadır.	,682				
Golf Turizmi tesislerinin atık su arıtma sistemleri su kaynaklarını ve çevreyi korumaya yetmektedir.	,626				
Golf turizmi tesisleri Belek bölgesinde yapılan tarım ve hayvancılık gibi ekonomik alanların korunmasına özen göstermektedir.	,680				
Belek Bölgesinde yerel yönetimler mevcut tesislerin geleceğe taşınabilmesi için projeler geliştirmektedir.	586				
Belek Bölgesindeki golf turizmine yönelik kaynakların geleceğe taşınabilmesi için yerel yönetimler koruyucu tedbirler almaktadır. (Deniz, plajlar, doğal alanlar, mevcut golf sahaları, vb.)	,841				
Belek Bölgesindeki golf turizmine yönelik kaynakların geleceğe taşınabilmesi için tesisler koruyucu tedbirler almaktadır (Deniz, plajlar, mevcut golf sahaları, vb.).	,783				
Yerel yönetimler golf turizm tesislerindeki atık yönetimi ve geri dönüşüm faaliyetlerini takip etmektedir.	,819				
Belek bölgesindeki golf turizm işletmeleri sürdürülebilir turizm uygulamalarını dikkate almaktadır ve uygulamaktadır.	,497				

Faktör 3: Golf Turizmi İle Etkileşim	2,58	7,219	1,949	698
Belek Bölgesi'ndeki golf turizmi faaliyetleri gerçekleştirilirken yöre halkının hassasiyetleri dikkate alınmaktadır	,611			
Yöre halkı golf turizmi gelirlerinden pay almaktadır.	,624			
Yöre halkı ve golf turizmi için gelen turistler birbirleri ile iletişime geçmektedir.	,677			
Faktör 4: Golf Turizminin Olumlu Etkileri	3,56	7,075	1,910	,661
Belek bölgesinin ekonomik gelişmesine golf turizmi önemli katkı sağlamaktadır.	,651			
Golf turizmi Belek bölgesinin sosyo-kültürel yapısında etkin rol oynamaktadır.	,637			
Golf turizmi Belek bölgesinin çevresel değerlerinin korunmasına katkı sağlamaktadır.	,712			
Faktör 5: Golf Turizminin Ekonomik Etkileri	3,74	6,318	1,706	,598
Golf Turizmi bölgeye diğer turizm çeşitlerine oranla daha fazla ekonomik katkı sağlamaktadır.	,684			
Belek Bölgesinde golf turizminin gelişmesi iş imkânları arttırmakta ve genç nüfusun göç etmesini engellemektedir.	,668			
KMO =,906: Bartlett's test of sphericity=5775.8883(p=0,000<0,01)				

Birinci faktör toplam varyansın %22,278'ini'sini açıklamakta olup "Golf Turizminin Olumsuz Etkileri" olarak isimlendirilmiş ve 10 değişkenden oluşmuştur. Bu faktörü oluşturan değişkenlerin genel ortalaması 3,70 bulunmuştur. 10 değişkenin bir bütün olarak güvenilirlik katsayısı ise $\alpha=0,907$ bulunmuştur.

İkinci faktör toplam varyansın %19,762'sini açıklamakta olup "Sürdürülebilirlik Uygulamaları" olarak isimlendirilmiş ve 9 değişkenden oluşmuştur. Bu 9 değişkenin genel ortalaması 2,62 ve bir bütün olarak güvenilirlik katsayısı ise $\alpha=0,901$ bulunmuştur.

Üçüncü faktör toplam varyansın %7,219'unu açıklamakta olup "Golf Turizmi İle Etkileşim" olarak isimlendirilmiş ve 3 değişkenden oluşmuştur. 3 değişkenin genel ortalaması 2,58 ve bir bütün olarak güvenilirlik katsayısı $\alpha=0,698$ bulunmuştur.

Dördüncü faktör toplam varyansın %7,075'ini açıklamakta olup "Golf Turizminin Olumlu Etkileri" olarak isimlendirilmiş ve 3 değişkenden oluşmuştur. 3 değişkenin genel ortalaması 3,56 ve bir bütün olarak güvenilirlik katsayısı $\alpha=0,661$ bulunmuştur.

Beşinci faktör toplam varyansın %6,318'ini açıklamakta olup "Golf Turizminin Ekonomik Etkileri" olarak isimlendirilmiş ve 2 değişkenden oluşmuştur. 2 değişkenin genel ortalaması 3,74 ve bir bütün olarak güvenilirlik katsayısı $\alpha=0,598$ bulunmuştur.

4.4.2.3. Hipotez Testleri

Yerel halkın algılarını belirlemeye yönelik geliştirilen hipotez testleri T testi, varyans analizi ve regresyon analizi yöntemleri ile test edilmiştir.

4.4.2.3.1. Yerel Halkın Golf Turizmi Algıları İle Demografik Özelliklerine Yönelik Hipotez Testleri

Hipotez 1: Yerel halkın golf turizmi algıları ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Yerel halkın golf turizmi algıları ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığının karşılaştırılması bağımsız örneklem t testi yöntemi ile analiz edilmiştir. Bağımsız örneklem t testinde iki farklı grubun ortalamaları karşılaştırılır (Eymen, 2007: 109). Gruplar arasında anlamlı bir fark olması için sig anlamlılık değeri $p < 0,05$ olmalıdır. Yerel halkın golf turizmi algıları ile cinsiyetleri arasındaki farklılaşma analizi sonuçlarına Tablo 4.4'te yer verilmiştir.

Tablo 4.4: Yerel Halkın Golf Turizmi Algıları İle Cinsiyetleri Arasındaki Farklılaşma Analizi Verileri

Cinsiyet	Kadın			Erkek		
	n	Ort.	S.S.	n	Ort.	S.S.
Golf turizmi algıları	157	3,18	,517	243	3,22	,598
p=0,426>0,05						

Tablo 4.4 incelendiğinde yerel halkın golf turizmi algıları ile cinsiyetleri arasındaki sig anlamlılık değerinin $p=0,426 > 0,05$ olduğu görülmektedir. Bu da bize aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığını gösterir. “Hipotez 1: Yerel halkın golf turizmi algıları ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark vardır” hipotezi reddedilmiştir.

Hipotez 2: Yerel halkın golf turizmi algıları ile medeni durumları arasında anlamlı bir fark vardır.

Yerel halkın golf turizmi algıları ile medeni durumları arasında anlamlı bir fark olup olmadığının karşılaştırılması bağımsız örneklem T testi yöntemi ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına Tablo 4.5'te yer verilmiştir.

Tablo 4.5: Yerel Halkın Golf Turizmi Algıları İle Medeni Durumları Arasındaki Farklılaşma Analizi Verileri

Medeni Durum	Evli			Bekar		
	n	Ort.	S.S.	n	Ort.	S.S.
Golf turizmi algıları	254	3,22	,521	146	3,17	,640
p=0,346>0,05						

Tablo 4.5 incelendiğinde yerel halkın golf turizmi algıları ile medeni durumları arasındaki sig anlamlılık değerinin $p=0,346>0,05$ olduğu görülmektedir. Aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur. “Hipotez 2: Yerel halkın golf turizmi algıları ile medeni durumları arasında anlamlı bir fark vardır” hipotezi reddedilmiştir.

Hipotez 3: Yerel halkın golf turizmi algıları ile yaşları arasında anlamlı bir fark vardır.

Yerel halkın golf turizmi algıları ile yaşları arasında anlamlı bir fark olup olmadığının karşılaştırılması bağımsız örneklem tek yönlü varyans analizi yöntemi ile analiz edilmiştir.

Bağımsız örneklem tek yönü varyans analizi çoklu gruplar arasındaki farklılıkları bulmak için kullanılır. Gruplar arasında anlamlı bir farktan söz edebilmemiz için sig anlamlılık değerinin $p<0,05$ olmalıdır. Ancak varyans analizi hangi gruplar arasında farklılıklar olduğunu göstermez bunun için Tukey testi yapmak gerekir. Tukey testi hangi gruplar arasında anlamlı farklılıklar olduğunu gösterir. (Eymen, 2007: 117-119) Yerel halkın golf turizmi algıları ile yaşları arasındaki farklılaşma analizi sonuçlarına Tablo 4.6’da yer verilmiştir.

Tablo 4.6: Yerel Halkın Golf Turizmi Algıları İle Yaşları Arasındaki Farklılaşma Analizi Verileri

Yaş	18-25		26-35		36-45		46+	
Golf turizmi algıları	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.
	3,14	,635	3,23	,535	3,26	,500	3,16	,613
p= 0,342>0,05								

Bağımsız örneklem tek yönlü varyans analizi sonucunda sig anlamlılık değeri $p=0,342>0,05$ bulunmuştur. Yerel halkın golf turizmi algıları ile yaşları arasındaki farklılaşma anlamsızdır. “Hipotez 3: Yerel halkın sürdürülebilir gelişim kapsamında golf turizmi algıları ile yaşları arasında anlamlı bir fark vardır” hipotezi reddedilmiştir.

Hipotez 4: Yerel halkın golf turizmi algıları ile eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Yerel halkın golf turizmi algıları ile eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığının karşılaştırılması bağımsız örneklem tek yönlü varyans analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Yerel halkın golf turizmi algıları ile eğitim düzeyleri arasındaki farklılaşma analizi sonuçlarına Tablo 4.7’de yer verilmiştir.

Tablo 4.7: Yerel Halkın Golf Turizmi Algıları İle Eğitim Düzeyleri Arasındaki Farklılaşma Analizi Verileri

Eğitim Düzeyi	İlköğretim		Lise		Önlisans		Lisans ve Üstü	
	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.
Golf turizmi algıları	3,24	,506	3,16	,608	3,25	,527	3,21	,573
p= 0,738>0,05								

Bağımsız örneklem tek yönlü varyans analizi sonucunda sig anlamlılık değeri $p=0,738>0,05$ bulunmuştur. Yerel halkın golf turizmi algıları ile eğitim düzeyleri arasındaki farklılaşma anlamsızdır. “Hipotez 4: Yerel halkın golf turizmi algıları ile eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır” hipotezi reddedilmiştir.

Hipotez 5: Yerel halkın golf turizmi algıları ile meslekleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Yerel halkın golf turizmi algıları ile meslekleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığının karşılaştırılması bağımsız örneklem tek yönlü varyans analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Yerel halkın golf turizmi algıları ile meslekleri arasındaki farklılaşma analizi sonuçlarına Tablo 4.8’de yer verilmiştir.

Tablo 4.8: Yerel Halkın Golf Turizmi Algıları İle Meslekleri Arasındaki Farklılaşma Analizi Verileri

Meslek	Turizm sektörü		Tarım sektörü		Esnaf		Diğer	
	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.
Golf turizmi algıları	3,19	,605	3,20	,535	3,26	,470	3,20	,600
p= 0,895>0,05								

Bağımsız örneklem tek yönlü varyans analizi sonucunda sig anlamlılık değeri $p=0,895>0,05$ bulunmuştur. Yerel halkın golf turizmi algıları ile meslekleri arasındaki farklılaşma anlamsızdır. “Hipotez 5: Yerel halkın golf turizmi algıları ile meslekleri arasında anlamlı bir fark vardır” hipotezi reddedilmiştir.

Hipotez 6: Yerel halkın golf turizmi algıları ile bölgede ikamet etme yılları arasında anlamlı bir fark vardır.

Yerel halkın golf turizmi algıları ile bölgede ikamet etme yılları arasında anlamlı bir fark olup olmadığının karşılaştırılması bağımsız örneklem tek yönlü varyans analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Yerel halkın golf turizmi algıları ile bölgede ikamet etme yılları arasındaki farklılaşma analizi sonuçlarına Tablo 4.9’da yer verilmiştir.

Tablo 4.9: Yerel Halkın Golf Turizmi Algıları İle Bölgede İkamet Etme Yılları Arasındaki Farklılaşma Analizi Verileri

İkamet Yılı	1-5		6-10		11-15		16-20		20+	
	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.
Golf turizmi algıları	3,20	,555	3,19	,619	3,28	,636	3,09	,479	3,24	,567
p= 0,342>0,05										

Bağımsız örneklem tek yönlü varyans analizi sonucunda sig anlamlılık değeri $p=0,342>0,05$ bulunmuştur. Yerel halkın golf turizmi algıları ile bölgede ikamet etme yılları arasındaki farklılaşma anlamsızdır. “Hipotez 6: Yerel halkın golf turizmi algıları ile bölgede ikamet etme yılları arasında anlamlı bir fark vardır” hipotezi reddedilmiştir.

4.4.2.3.2. Yerel Halkın Golf Turizmi Algılarına Etki Eden Faktör Boyutları İle Demografik Özelliklerine Yönelik Hipotez Testleri

Hipotez 7: Yerel halkın golf turizmi algılarına etki eden faktör boyutları ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Yerel halkın golf turizmi algılarına etki eden faktör boyutları ile cinsiyetleri arasındaki farklılaşma bağımsız örneklem t testi yöntemi ile analiz edilmiştir. Bu test tüm faktör boyutlarına uygulandığı için her faktör boyutu için alt hipotezler geliştirilmiştir. Geliştirilen alt hipotezler şu şekildedir;

Hipotez 7₀: Yerel halkın golf turizminin olumsuz etkilerine yönelik düşünceleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 7₁: Yerel halkın sürdürülebilir turizm uygulamalarına yönelik düşünceleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 7₂: Yerel halkın golf turizmi ile etkileşim düzeyleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 7₃: Yerel halkın golf turizminin olumlu etkilerine yönelik düşünceleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 7₄: Yerel halkın golf turizminin ekonomik etkilerine yönelik düşünceleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Bu hipotezleri test etmek için yapılan t testi analizleri sonuçlarına Tablo 4.10’da yer verilmiştir.

Tablo 4.10: Yerel Halkın Golf Turizmi Algılarına Etki Eden Faktör Boyutları İle Cinsiyetleri Arasındaki Farklılaşma Analizi Verileri

Cinsiyet	Kadın		Erkek		p
	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	
Golf turizminin olumsuz etkileri	3,68	,953	3,72	,970	,671
Sürdürülebilirlik uygulamaları	2,57	,881	2,65	,924	,353
Golf Turizmi ile etkileşimleri	2,65	,887	2,55	1,008	,394
Golf turizminin olumlu etkileri	3,54	,874	3,58	,887	,652
Golf turizminin ekonomik etkileri	3,69	,984	3,78	,963	,353

Tablo 4.10 incelendiğinde golf turizminin olumsuz etkileri ($p=0,661>0,05$), sürdürülebilirlik uygulamaları ($p=0,353>0,05$), golf turizmi ile etkileşimleri ($0,394>0,05$), golf turizminin olumlu etkileri ($p=0,652>0,05$) ve golf turizminin ekonomik etkilerinin ($p=0,353>0,05$) sig anlamlılık değerlerinin 0,05'den büyük olduğu gözlemlenmektedir. Dolayısı ile $H7_0$, $H7_1$, $H7_2$, $H7_3$ ve $H7_4$ alt hipotezleri reddedilmiştir. Yerel halkın sürdürülebilir golf turizmi algılarına etki eden faktör boyutları ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Hipotez 8: Yerel halkın golf turizmi algılarına etki eden faktör boyutları ile medeni durumları arasında anlamlı bir fark vardır.

Yerel halkın sürdürülebilir golf turizmi algılarına etki eden faktör boyutları ile medeni durumları arasındaki farklılaşma bağımsız örneklem t testi yöntemi ile analiz edilmiştir. Bu test tüm faktör boyutlarına uygulandığı için her faktör boyutu için alt hipotezler geliştirilmiştir. Geliştirilen alt hipotezler şu şekildedir;

Hipotez 8₀: Yerel halkın golf turizminin olumsuz etkilerine yönelik düşünceleri ile medeni durumları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 8₁: Yerel halkın sürdürülebilir turizm uygulamalarına yönelik düşünceleri ile medeni durumları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 8₂: Yerel halkın golf turizmi ile etkileşim düzeyleri ile medeni durumları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 8₃: Yerel halkın golf turizminin olumlu etkilerine yönelik düşünceleri ile medeni durumları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 8₄: Yerel halkın golf turizminin ekonomik etkilerine yönelik düşünceleri ile medeni durumları arasında anlamlı bir fark vardır.

Bu hipotezleri test etmek için yapılan bağımsız örneklem t testi analizi sonuçlarına Tablo 4.11'de yer verilmiştir.

Tablo 4.11: Yerel Halkın Golf Turizmi Algılarına Etki Eden Faktör Boyutları İle Medeni Durumları Arasındaki Farklılaşma Analizi Verileri

Medeni Durum	Evli		Bekar		p
	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	
Golf turizminin olumsuz etkileri	3,85	,907	3,45	1,004	,000*
Sürdürülebilirlik uygulamaları	2,52	,851	2,79	,978	,005*
Golf turizmi ile etkileşimleri	2,45	,935	2,81	,967	,000*
Golf turizminin olumlu etkileri	3,61	,848	3,48	,933	,170
Golf turizminin ekonomik etkileri	3,85	,928	3,56	1,028	,005*
*p<0,05					

Tablo 4.11 incelendiğinde golf turizminin olumsuz etkileri ($p=0,000<0,05$), sürdürülebilirlik uygulamaları ($p=0,005<0,05$), golf turizmi ilişkileri ($0,00<0,05$), golf ve golf turizminin ekonomik etkilerinin ($p=0,005<0,05$) sig anlamlılık değerlerinin 0,05'den küçük olduğu gözlemlenmektedir. Dolayısı ile H_{80} , H_{81} , H_{82} ve H_{84} alt hipotezleri kabul edilirken H_{83} hipotezi reddedilmiştir.

Yerel halkın golf turizminin olumsuz etkilerine yönelik düşünceleri ile medeni durumları arasındaki farklılaşma anlamlıdır. Golf turizminin olumsuz etkilerine yönelik ortalamalar incelendiğinde; evli (3,85) bireylerin bekar (3,45) olan bireylere oranla ortalamaları daha yüksektir. Dolayısı ile evli olan bireyler bekar olan bireylere oranla golf turizminin bölge üzerinde daha çok olumsuz etki bıraktığını düşünmektedirler.

Yerel halkın sürdürülebilir turizm uygulamalarına yönelik düşünceleri ile medeni durumları arasında anlamlı bir farklılaşma vardır. Sürdürülebilir turizm uygulamalarına yönelik ortalamalar incelendiğinde bekar (2,79) bireylerin ortalaması evli (2,52) olan bireylere oranla daha yüksektir. Dolayısı ile bekar olan bireyler evli olan bireylere oranla bölgedeki sürdürülebilir turizm uygulamalarının daha yeterli olduğunu düşünmektedirler.

Yerel halkın golf turizmi ile etkileşim düzeyleri ile medeni durumları arasında anlamlı bir farklılaşma vardır. Golf turizmi ile etkileşimlerinin ortalamaları incelendiğinde bekâr (2,81) bireylerin ortalama evli (2,45) olanlara oranla yüksek olduğu görülmektedir. Dolayısı ile bekârlar evlilere olanlara oranla golf turizmi ile daha çok ilişkilidirler.

Yerel halkın golf turizminin ekonomik etkilerine yönelik düşünceleri ile medeni durumları arasında anlamlı bir farklılaşma vardır. Golf turizminin ekonomik etkilerin ortalamaları incelendiğinde evli (3,85) olan bireylerin ortalamalarının bekâr (3,56) olanlara oranla yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Dolayısı ile evli olan kişiler golf

turizminin ekonomik getirisinin bekar olanlara oranla daha fazla olduğunu düşünmektedirler.

Yerel halkın golf turizminin olumlu etkilerine yönelik düşünceleri ile medeni durumları arasında($p=0,170>0,05$) anlamlı bir farklılaşma yoktur. H_{83} hipotezi reddedilmiştir.

Hipotez 9: Yerel halkın golf turizmi algılarına etki eden faktör boyutları ile yaşları arasında anlamlı bir fark vardır.

Yerel halkın golf turizmi algılarına etki eden faktör boyutları ile yaşları arasındaki farklılaşma bağımsız örneklem tek yönlü varyans analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Hangi gruplar arasında anlamlı farklılaşma olduğunun tespitinde Tukey testi kullanılmıştır. Bu test tüm faktör boyutlarına uygulandığı için her faktör boyutu için alt hipotezler geliştirilmiştir. Geliştirilen alt hipotezler şu şekildedir:

Hipotez 9₀: Yerel halkın golf turizminin olumsuz etkilerine yönelik düşünceleri ile yaşları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 9₁: Yerel halkın sürdürülebilir turizm uygulamalarına yönelik düşünceleri ile yaşları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 9₂: Yerel halkın golf turizmi ile etkileşim düzeyleri ile yaşları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 9₃: Yerel halkın golf turizminin olumlu etkilerine yönelik düşünceleri ile yaşları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 9₄: Yerel halkın golf turizminin ekonomik etkilerine yönelik düşünceleri ile yaşları arasında anlamlı bir fark vardır.

Bu hipotezleri test etmek için yapılan bağımsız örneklem t testi analizi sonuçlarına Tablo 4.12’de yer verilmiştir.

Tablo 4.12: Yerel Halkın Golf Turizmi Algılarına Etki Eden Faktör Boyutları İle Yaşları Arasındaki Farklılaşma Analizi Verileri

Yaş	18-25		26-35		36-45		46+		p
	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	
Golf turizminin olumsuz etkileri	3,53	,983	3,66	,954	3,90	,918	3,71	,980	,044*
Sürdürülebilirlik uygulamaları	2,68	,941	2,72	,887	2,58	,920	2,41	,845	,125
Golf turizmi ile etkileşimleri	2,75	,892	2,62	,927	2,42	1,028	2,52	,987	,078
Golf turizminin olumlu etkileri	3,36	,909	3,71	,833	3,58	,871	3,59	,898	,029*
Golf turizminin ekonomik etkileri	3,53	1,007	3,77	,949	3,92	,903	3,73	1,038	,031*

* $p<0,05$

Tablo 4.12 incelendiğinde golf turizminin olumsuz etkileri ($p=0,044<0,05$), golf turizminin olumlu etkileri ($p=0,005<0,05$), golf ve golf turizminin ekonomik etkilerinin ($p=0,031<0,05$) sig anlamlılık değerlerinin 0,05'den küçük olduğu gözlemlenmektedir. Dolayısı ile H_{90} , H_{93} ve H_{94} alt hipotezleri kabul edilmiştir.

Yerel halkın golf turizminin olumsuz etkilerine yönelik düşünceleri ile yaşları arasındaki farklılaşma anlamlıdır. Golf turizminin olumsuz etkilerine yönelik ortalamalar 18-25 (3,53), 26-35(3,66), 36-45(3,90), 46+(3,71) bulunmuştur. Tukey testi sonucunda en yüksek ortalama 36-45 yaş grubuna en düşük ortalama ise 18-25 yaş grubuna aittir. 36-45 yaş grubunda olanlar diğer yaş gruplarına oranla golf turizminin bölge üzerinde olumsuz etkisinin daha çok olduğunu düşünmektedirler.

Yerel halkın golf turizminin olumlu etkilerine yönelik düşünceleri ile yaşları arasında anlamlı bir farklılaşma vardır. Sürdürülebilirlik uygulamaları ortalamaları incelendiğine en yüksek ortalamanın 26-35(3,71) yaş grubuna, en düşük ortalamanın ise 18-25(3,36) yaş grubuna ait olduğu gözlemlenmektedir. Tukey testi sonucuna göre 26-35 yaş grubundakiler diğer yaş grubundakilere oranla golf turizminin bölge üzerinde daha fazla olumlu etkisi olduğunu düşünmektedirler.

Yerel halkın golf turizminin ekonomik etkilerine yönelik düşünceleri ile yaşları arasında anlamlı bir farklılaşma vardır. Golf turizminin ekonomik etkilerin ortalamaları incelendiğinde; en yüksek ortalama 36-45(3,92) yaş grubuna, en düşük ortalamanın ise 18-25(3,53) yaş grubuna ait olduğu görülmektedir. Tukey testi sonucuna göre 36-45 yaş grubundakiler diğer yaş grubundakilere oranla golf turizminin bölge ekonomisine etkisinin daha fazla olduğunu düşünmektedirler.

Yerel yaşları ile sürdürülebilirlik uygulamalarına yönelik düşünceleri arasında ($p=0,78>0,05$) ve golf turizmi ile etkileşimleri arasında($p=0,125>0,05$) anlamlı farklılaşmaların olmadığı gözlemlenmiştir. Dolayısı ile H_{91} ve H_{92} hipotezleri reddedilmiştir.

Hipotez 10: Yerel halkın golf turizmi algılarına etki eden faktör boyutları ile eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Yerel halkın golf turizmi algılarına etki eden faktör boyutları ile eğitim düzeyleri arasındaki farklılaşma bağımsız örneklem tek yönlü varyans analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Hangi gruplar arasında anlamlı farklılaşma olduğunun tespitinde Tukey testi

kullanılmıştır. Bu test tüm faktör boyutlarına uygulandığı için her faktör boyutu için alt hipotezler geliştirilmiştir. Geliştirilen alt hipotezler şu şekildedir:

Hipotez 10₀: Yerel halkın golf turizminin olumsuz etkilerine yönelik düşünceleri ile eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 10₁: Yerel halkın sürdürülebilir turizm uygulamalarına yönelik düşünceleri ile eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 10₂: Yerel halkın golf turizmi ile etkileşim düzeyleri ile eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 10₃: Yerel halkın golf turizminin olumlu etkilerine yönelik düşünceleri ile eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 10₄: Yerel halkın golf turizminin ekonomik etkilerine yönelik düşünceleri ile eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Bu hipotezleri test etmek için yapılan bağımsız örneklem t testi analizi sonuçlarına Tablo 4.13'te yer verilmiştir.

Tablo 4.13: Yerel Halkın Golf Turizmi Algılarına Etki Eden Faktör Boyutları İle Eğitim Düzeyleri Arasındaki Farklılaşma Analizi Verileri

Eğitim Düzeyi	İlköğretim		Lise		Önlisans		Lisans ve Üstü		p
	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	
Golf turizminin olumsuz etkileri	3,91	,809	3,59	1,01	3,51	,753	3,75	1,029	,057
Sürdürülebilirlik uygulamaları	2,45	,858	2,60	,896	2,95	,770	2,64	,965	,047*
Golf turizmi ile etkileşimleri	2,49	,868	2,73	,881	2,45	1,021	2,52	1,067	,150
Golf turizminin olumlu etkileri	3,73	,838	3,53	,867	3,73	,806	3,44	,928	,067
Golf turizminin ekonomik etkileri	3,79	,888	3,65	,966	3,80	,936	3,80	1,044	,548
*p<0,05									

Tablo 4.13 incelendiğinde yerel halkın eğitim düzeyi ile golf turizminin olumsuz etkileri($p=0,057>0,05$), golf turizmi ile etkileşimleri ($p=150>0,05$), golf turizminin olumlu etkileri($p=0,067>0,05$) ve golf turizminin ekonomik etkileri($p=0,548>0,05$) arasında $p>0,05$ bulunmuştur. Dolayısı ile H10₀, H10₂, H10₃ ve H10₄ alt hipotezleri reddedilmiştir.

Yerel halkın eğitim düzeyi ile sürdürülebilirlik uygulamaları ($p=0,47<0,05$) arasında 0,05 düzeyinde anlamlı farklılaşmaya rastlanmıştır. Dolayısı ile H10₁ alt

hipotezi kabul edilmiştir. Önlisans mezunları diğer eğitim düzeyine sahip katılımcılara oranla golf turizminin daha sürdürülebilir olduğunu düşünmektedirler.

Hipotez 11: Yerel halkın golf turizmi algılarına etki eden faktör boyutları ile meslekleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Yerel halkın golf turizmi algılarına etki eden faktör boyutları ile meslekleri arasındaki farklılaşma bağımsız örneklem tek yönlü varyans analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Hangi gruplar arasında anlamlı farklılaşma olduğunun tespitinde Tukey testi kullanılmıştır. Bu test tüm faktör boyutlarına uygulandığı için her faktör boyutu için alt hipotezler geliştirilmiştir. Geliştirilen alt hipotezler şu şekildedir:

Hipotez 11₀: Yerel halkın golf turizminin olumsuz etkilerine yönelik düşünceleri ile meslekleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 11₁: Yerel halkın sürdürülebilir turizm uygulamalarına yönelik düşünceleri ile meslekleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 11₂: Yerel halkın golf turizmi ile etkileşim düzeyleri ile meslekleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 11₃: Yerel halkın golf turizminin olumlu etkilerine yönelik düşünceleri ile meslekleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 11₄: Yerel halkın golf turizminin ekonomik etkilerine yönelik düşünceleri ile meslekleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Bu hipotezleri test etmek için yapılan bağımsız örneklem t testi analizi sonuçlarına Tablo 4.14’de yer verilmiştir.

Tablo 4.14: Yerel Halkın Golf Turizmi Algılarına Etki Eden Faktör Boyutları İle Meslek Grupları Arasındaki Farklılaşma Analizi Verileri

Meslek	Turizm Sektörü		Tarım Sektörü		Esnaf		Diğer		p
	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	
Golf turizminin olumsuz etkileri	3,23	,953	3,76	,911	3,86	,836	3,91	,950	,895
Sürdürülebilirlik uygulamaları	3,03	,917	2,53	,809	2,52	,921	2,45	,891	,000*
Golf turizmi ilişkileri	2,74	,986	,2,56	,881	2,66	,952	2,46	,999	,000*
Golf turizminin olumlu etkileri	3,68	,929	3,62	,856	3,60	,811	3,43	,883	,147
Golf turizminin ekonomik etkileri	3,64	1,053	3,68	,957	3,98	,692	3,74	1,011	,142

*p<0,05

Tablo 4.14 incelendiğinde yerel halkın meslek grupları ile sürdürülebilirlik uygulamaları(p=0,000>0,01) ve golf turizmi ile etkileşimleri (p=0,000<0,01) arasında

0,01 düzeyinde anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmektedir. Dolayısı ile H11₁ ve H11₂ alt hipotezleri kabul edilmiştir.

Yerel halkın meslekleri ile sürdürülebilirlik uygulamalarına yönelik düşünceleri arasındaki Tukey testi sonucu incelendiğinde en yüksek ortalamanın turizm sektörü (3,03) grubu en düşük olanın ise diğer meslek (2,45) grupları olduğu gözlemlenmektedir. Turizm sektörü çalışanları diğer meslek gruplarına oranla sürdürülebilirlik uygulamalarının daha fazla dikkate alındığını ve uygulandığını düşünmektedirler.

Yerel halkın meslekleri ile golf turizmi ile etkileşimleri arasındaki Tukey testi sonucu incelendiğinde en yüksek ortalamanın turizm sektörü (2,74) grubu en düşük ortalamanın ise diğer meslek (2,46) gruplarına ait olduğu görülmektedir. Dolayısı ile turizm sektörü çalışanlarının golf turizmi ile etkileşimleri diğer meslek gruplarına oranla daha yüksektir.

Yerel halkın meslekleri ile golf turizminin olumsuz etkileri($p=,895>0,05$), golf turizminin olumlu etkileri($p=0,147>0,05$) ve golf turizminin ekonomik etkileri($p=0,142>0,05$) arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılaşmaya rastlanmamıştır. Dolayısı ile H11₀, H11₃ ve H11₄ alt hipotezleri reddedilmiştir.

Hipotez 12: Yerel halkın golf turizmi algılarına etki eden faktör boyutları ile ikamet yılları arasında anlamlı bir fark vardır.

Yerel halkın golf turizmi algılarına etki eden faktör boyutları ile ikamet yılları arasındaki farklılaşma bağımsız örneklem tek yönlü varyans analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Hangi gruplar arasında anlamlı farklılaşma olduğunun tespitinde Tukey testi kullanılmıştır. Bu test tüm faktör boyutlarına uygulandığı için her faktör boyutu için alt hipotezler geliştirilmiştir. Geliştirilen alt hipotezler şu şekildedir:

Hipotez 12₀: Yerel halkın golf turizminin olumsuz etkilerine yönelik düşünceleri ile ikamet yılları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 12₁: Yerel halkın sürdürülebilir turizm uygulamalarına yönelik düşünceleri ile ikamet yılları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 12₂: Yerel halkın golf turizmi ile etkileşim düzeyleri ile ikamet yılları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 12₃: Yerel halkın golf turizminin olumlu etkilerine yönelik düşünceleri ile ikamet yılları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 12₄: Yerel halkın golf turizminin ekonomik etkilerine yönelik düşünceleri ile ikamet yılları arasında anlamlı bir fark vardır.

Bu hipotezleri test etmek için yapılan bağımsız örneklem t testi analizi sonuçlarına Tablo 4.15’de yer verilmiştir.

Tablo 4.15: Yerel Halkın Golf Turizmi Algılarına Etki Eden Faktör Boyutları İle İkamet Yılları Arasındaki Farklılaşma Analizi Verileri

İkamet Yılı	1-5		6-10		11-15		16-20		20+		p
	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	
Golf turizminin olumsuz etkileri	3,59	1,017	3,56	,966	3,46	,894	3,59	1,037	4,03	,962	,000*
Sürdürülebilirlik uygulamaları	2,74	,979	2,74	,933	2,95	,961	2,47	,869	2,40	783	,000*
Golf turizmi ile etkileşimleri	2,72	,965	2,61	,888	2,94	,961	2,51	,887	2,35	,988	,001*
Golf turizminin olumlu etkileri	3,47	,966	3,57	,831	3,73	,828	3,50	,905	3,55	,838	,489
Golf turizminin ekonomik etkileri	3,65	,968	3,67	,928	3,65	,987	3,61	1,029	3,94	,951	,080

*p<0,05

Tablo 4.15 incelendiğinde; yerel halkın ikamet yılları ile golf turizminin olumsuz etkileri(p=0,000<0,01), sürdürülebilirlik uygulamaları(p=0,000<0,01) ve golf turizmi ile etkileşimleri(p=0,001<0,01) arasında 0,01 düzeyinde anlamlı farklılıklar olduğu gözlenmiştir. Dolayısı ile H12₀, H12₁ ve H12₂ alt hipotezleri kabul edilmiştir.

Yerel halkın ikamet yılları ile golf turizminin olumsuz etkilerine yönelik düşünceleri arasındaki Tukey testi sonucu incelendiğinde en yüksek ortalamanın 20+(4,03) yıl grubuna, en düşük ortalamanın ise 11- 15(3,46)yıl grubuna ait olduğu gözlemlenmektedir. 20 yıldan uzun süredir bölgede ikamet eden kişiler diğer kişilere oranla golf turizminin bölgeye olumsuz etkisinin daha fazla olduğunu düşünmektedirler.

Yerel halkın ikamet yılları ile sürdürülebilirlik uygulamalarına yönelik düşünceleri arasındaki Tukey testi sonucu incelendiğinde en yüksek ortalamanın 11-15(2,95) yıl grubuna en düşük ortalamanın ise 20+(2,40) yıl grubuna ait olduğu görülmektedir. Dolayısı ile 11-15 yıldır bölgede ikamet eden kişiler diğer kişilere oranla sürdürülebilirlik uygulamalarının bölgede dikkate alındığını ve uygulandığını düşünmektedirler.

Yerel halkın ikamet yılları ile golf turizmi ile etkileşimleri arasındaki Tukey testi sonucu incelendiğinde en yüksek ortalamanın 11-15(2,94) yıl grubuna, en düşük ortalamanın ise 20+(2,35) yıl grubuna ait olduğu gözlemlenmektedir. Dolayısı ile 11-15

yıldır bölgede ikamet eden kişilerin golf turizmi ile etkileşimleri 20 yıldan uzun zamandır bölgede ikamet eden kişilere oranla daha fazladır.

Yerel halkın ikamet yılları ile sürdürülebilirlik uygulamaları($p=,489>0,05$) ve golf turizminin ekonomik etkileri ($0,80>0,05$) arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılaşmaya rastlanmamıştır. Dolayısı ile H12₃ ve H12₄ alt hipotezleri reddedilmiştir.

4.4.2.3.3. Yerel Halkın Golf Turizmi Alguları İle Faktör Boyutları Arasındaki İlişkilere Yönelik Hipotez Testleri

Yerel halkın sürdürülebilir gelişim kapsamında golf turizmi alguları ile faktör boyutları arasındaki ilişkinin yönünü belirlemek amacıyla Pearson korelasyon analizi yapılmıştır.

Korelasyon analizinde ise iki değişkene arasındaki ilişkinin yönü ve şiddeti hesaplanır. Pearson korelasyon ifadesinin karşısındaki değer “r” ile ifade edilir ve - 1 ile + 1 arasında bir değer alır. Burada ilişkinin yönünü “r”nin işareti, derecesini ise katsayının büyüklüğü belirler. Eksi değerler bir değişken artarken diğerinin azaldığının, artı değerler ise her iki değişkenin aldığı değerlerin birlikte artış ve azalış gösterdiğinin göstergesidir (Eymen, 2007: 100).

Yerel halkın sürdürülebilir gelişim kapsamında golf turizmi alguları ile faktör boyutları arasındaki korelasyon analizi verilerine Tablo 4.16’da yer verilmiştir

Tablo 4.16: Yerel Halkın Golf Turizmi Alguları İle Faktör Boyutları Arasındaki Korelasyon Analizi Verileri

İfadeler		Golf turizmi alguları	Golf turizminin olumsuz etkileri	Sürdürülebilirlik uygulamaları	Golf turizmi ilişkileri	Golf turizminin olumlu etkileri	Golf turizminin ekonomik etkileri
Golf turizminin olumsuz etkileri	Pearson Cor.	,615**	1	-,203**	-,138**	,294**	,557**
Sürdürülebilir turizm uygulamaları	Pearson Cor.	,610**	-,203**	1	,656**	,417**	,072
Golf Turizmi İlişkileri	Pearson Cor.	,503**	-,138**	,656**	1	,256**	,060
Golf turizminin olumlu etkileri	Pearson Cor.	,683**	,294**	,417**	,256**	1	,432**
Golf turizminin ekonomik etkileri	Pearson Cor.	,601**	,557**	,072	,060	,432**	1

** Korelasyon 0,01 düzeyinde anlamlıdır.

Yerel halkın golf turizmi algıları ile faktör boyutları arasında pozitif yönlü ve 0,01 düzeyinde anlamlı ilişkiler vardır.

İlişkiler arasında neden-sonuç ilişkisinin olup olmadığını belirlemek amacıyla regresyon analizleri yapılmıştır. Regresyon analizi, değişkenler arasındaki neden-sonuç ilişkisini bulmamıza imkân veren bir analiz yöntemidir (www.istatistikmerkezi.com Erişim:28.01.16).

Hipotez 13: Yerel halkın golf turizmi algıları ile golf turizminin olumsuz etkilerine yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Yerel halkın golf turizmi algıları ile golf turizminin olumsuz etkilerine yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı basit doğrusal regresyon analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Regresyon analizi yapılırken Anova modeli kullanılmıştır.

Anova değeri bize regresyonun anlamlılık değerini verir. Anova anlamlılık değeri $p < 0,01$ ise regresyon 0,01 düzeyinde anlamlı, $p < 0,05$ ise regresyon 0,05 düzeyinde anlamlıdır. Eğer bu değerler 0,05'in üzerinde ise değişkenler arasındaki ilişki anlamsızdır (Eymen, 2007: 95).

Yerel halkın golf turizmi algıları ile golf turizminin olumsuz etkilerine yönelik düşünceleri arasındaki regresyon analizi verilerine Tablo 4.17'de yer verilmiştir.

Tablo 4.17: Yerel Halkın Golf Turizminin Olumsuz Etkilerine Yönelik Düşüncelerinin Golf Turizmi Algularına Etkileri

İfadeler	β	t	p*
Bağımsız Değişken: Golf turizminin olumsuz etkileri	,615	15,566	0,000
Bağımlı Değişken: Golf turizmi algıları			
*p<0,01	R ² =0,348	F=242,312	p=0,00

Tablo 4.17 incelediğinde sabit değer olan golf turizminin olumsuz etkileri ile bağımlı değişken olan golf turizmi algıları arasındaki değerler; $\beta = 0,615$ ve $p = 0,000 < 0,01$ olarak gerçekleşmiştir. Yani bağımlı değişken ve sabit değer arasında pozitif yönlü ve 0,01 düzeyinde anlamlı bir ilişki vardır. Bağımsız değişkenin bağımlı değişkenin %34,8'ini açıkladığı tespit edilmiştir. “Hipotez 13: Yerel halkın golf turizmi algıları ile golf turizminin olumsuz etkilerine yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki vardır” hipotezi kabul edilmiştir.

Hipotez 14: Yerel halkın golf turizmi algıları ile sürdürülebilirlik uygulamalarına yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Yerel halkın golf turizmi algıları ile sürdürülebilirlik uygulamalarına yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı basit doğrusal regresyon analizi

yöntemi ile çözümlenmiştir. Regresyon analizi yapılırken Anova modeli kullanılmıştır. Yerel halkın golf turizmi algıları ile sürdürülebilir turizm uygulamalarına yönelik düşünceleri arasındaki regresyon analizi verilerine Tablo 4.18’de yer verilmiştir.

Tablo 4.18: Yerel Halkın Sürdürülebilir Turizm Uygulamalarına Yönelik Düşüncelerinin Golf Turizmi Algularına Etkileri

İfadeler	β	t	p*
Bağımsız Değişken: Sürdürülebilirlik uygulamaları	,610	15,344	0,000
Bağımlı Değişken: Golf turizmi algıları			
*p<0,01	R ² =0,372	F=235,446	p=0,00

Tablo 4.18 incelediğinde sabit değer olan sürdürülebilirlik uygulamaları ile bağımlı değişken olan golf turizmi algıları arasındaki değerler; $\beta= 0,610$ ve $p= 0,000<0,01$ olarak gerçekleşmiştir. Yani bağımlı değişken ve sabit değer arasında pozitif yönlü ve 0,01 düzeyinde anlamlı bir ilişki vardır. Bağımsız değişkenin bağımlı değişkenin %37,2’sini açıkladığı tespit edilmiştir. “Hipotez 14: Yerel halkın golf turizmi algıları ile sürdürülebilirlik uygulamalarına yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.” hipotezi kabul edilmiştir.

Hipotez 15: Yerel halkın golf turizmi algıları ile golf turizmi ilişkileri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Yerel halkın golf turizmi algıları ile golf turizmi ilişkileri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı basit doğrusal regresyon analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Regresyon analizi yapılırken Anova modeli kullanılmıştır. Yerel halkın golf turizmi algıları ile golf turizmi ilişkileri regresyon analizi verilerine Tablo 4.19’da yer verilmiştir

Tablo 4.19: Yerel Halkın Golf Turizmi İle Etkileşim Düzeylerinin Golf Turizmi Algularına Etkileri

İfadeler	β	t	p*
Bağımsız Değişken: Golf turizmi ile Etkileşimleri	,503	11,610	0,000
Bağımlı Değişken: Golf turizmi algıları			
*p<0,01	R ² =0,251	F=134,288	p=0,00

Tablo 4.19 incelediğinde sabit değer olan golf turizmi ile etkileşimleri ile bağımlı değişken olan golf turizmi algıları arasındaki değerler; $\beta= 0,503$ ve $p= 0,000<0,01$ olarak gerçekleşmiştir. Yani bağımlı değişken ve sabit değer arasında pozitif yönlü ve 0,01 düzeyinde anlamlı bir ilişki vardır. Bağımsız değişkenin bağımlı değişkenin %25,1’ini açıkladığı tespit edilmiştir. “Hipotez 15: Yerel halkın golf turizmi

algıları ile golf turizmi ilişkileri arasında anlamlı bir ilişki vardır.” hipotezi kabul edilmiştir.

Hipotez 16: Yerel halkın golf turizmi algıları ile golf turizminin olumlu etkilerine yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Yerel halkın golf turizmi algıları ile golf turizminin olumlu etkilerine yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı basit doğrusal regresyon analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Regresyon analizi yapılırken Anova modeli kullanılmıştır. Yerel halkın golf turizmi algıları ile golf turizminin olumlu etkilerine yönelik düşünceleri arasındaki regresyon analizi verilerine Tablo 4.20’de yer verilmiştir.

Tablo 4.20: Yerel Halkın Golf Turizminin Olumlu Etkilerine Yönelik Düşüncelerinin Golf Turizmi Algılarına Etkileri

İfadeler	β	t	p*
Bağımsız Değişken: Golf turizminin olumlu etkileri	,683	18,644	0,000
Bağımlı Değişken: Golf turizmi algıları			
*p<0,01	R ² =0,466	F=347,590	p=0,00

Tablo 4.20 incelediğinde sabit değer olan golf turizminin olumlu etkileri ile bağımlı değişken olan golf turizmi algıları arasındaki değerler; $\beta= 0,683$ ve $p= 0,000<0,01$ olarak gerçekleşmiştir. Yani bağımlı değişken ve sabit değer arasında pozitif yönlü ve 0,01 düzeyinde anlamlı bir ilişki vardır. Bağımsız değişkenin bağımlı değişkenin %46,6’sını açıkladığı tespit edilmiştir. “Hipotez 16: Yerel halkın golf turizmi algıları ile golf turizminin olumlu etkilerine yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki vardır” hipotezi kabul edilmiştir.

Hipotez 17: Yerel halkın golf turizmi algıları ile golf turizminin ekonomik etkileri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Yerel halkın golf turizmi algıları ile golf turizminin ekonomik etkilerine yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı basit doğrusal regresyon analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Regresyon analizi yapılırken Anova modeli kullanılmıştır. Yerel halkın golf turizmi algıları ile golf turizminin ekonomik etkilerine yönelik düşünceleri arasındaki regresyon analizi verilerine Tablo 4.21’de yer verilmiştir.

Tablo 4.21: Yerel Halkın Golf Turizminin Ekonomik Etkilerine Yönelik Düşüncelerinin Golf Turizmi Algılarına Etkileri

İfadeler	β	t	p*
Bağımsız Değişken: Golf turizminin ekonomik etkileri	,601	14,994	0,000
Bağımlı Değişken: Golf turizmi algıları			
*p<0,01	R ² =0,361	F=224,809	p=0,00

Tablo 4.21 incelediğinde sabit değer olan golf turizminin ekonomik etkileri ile bağımlı değişken olan golf turizmi algıları arasındaki değerler; $\beta= 0,683$ ve $p= 0,000<0,01$ olarak gerçekleşmiştir. Yani bağımlı değişken ve sabit değer arasında pozitif yönlü ve 0,01 düzeyinde anlamlı bir ilişki vardır. Bağımsız değişkenin bağımlı değişkenin %36,1'ini açıkladığı tespit edilmiştir. “Hipotez 17: Yerel halkın golf turizmi algıları ile golf turizminin ekonomik etkileri arasında anlamlı bir ilişki vardır” hipotezi kabul edilmiştir.

SONUÇ

Her alanda olduğu gibi turizm sektörü içinde sürdürülebilirlik ön plana çıkmaktadır. Golf turizm sektörünün sürdürülebilirliği konusunda birçok tartışma vardır. Golf turizmi doğa ile iç içe olduğu için daha sürdürülebilirdir olduğu olgusunun yanı sıra golf turizm işletmelerinin golf alanları ve tesisler için büyük arazilere ihtiyacının olması, su ve enerji tüketim miktarlarının fazla olması, saha bakımlarında tarım ilaçlarının ve kimyasalların kullanılması, tarım alanları, flora, fauna ve ekosisteme zarar verdiğinin düşünülmesi, yerel halkın yaşam alanlarına etki etmesi vb. nedenlerden dolayı sürdürülebilir olmadığı konusunda görüşler de yaygındır.

Golf turizminin, sürdürülebilirlik algısındaki bu çelişkiden yola çıkılarak sürdürülebilir gelişmeye etkileri yerel halk bazında incelenmiştir. Yerel halk sürdürülebilir turizmin en önemli paydaşlarından biridir. Bu nedenle çalışmamızda yerel halkın golf turizmi ile ilgili algısı belirlenmeye çalışılmıştır.

Çalışmamızın uygulama kısmı için ülkemizin golf turizm merkezi olması dolayısıyla Antalya ili Belek bölgesi tercih edilmiştir. Belek bölgesinde ikamet eden yerel halkın golf turizmi algıları tespit edilmeye çalışılmıştır.

Yapılan analizler sonucunda yerel halkın golf turizmi algılarının orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte yerel halkın golf turizmi algısına etki eden 5 faktör boyutu olduğu tespit edilmiştir. Bu faktörler: golf turizminin olumsuz etkileri, sürdürülebilirlik uygulamaları, golf turizmi ile etkileşim, golf turizminin olumlu etkileri ve golf turizminin ekonomik etkileri olarak isimlendirilmiştir. Yerel halk golf turizminin bölge üzerindeki olumlu, olumsuz, ekonomik etkilerin fazla olduğunu ve sürdürülebilirlik uygulamalarının çok fazla dikkate alınmadığını düşünmektedir. Ayrıca yerel halkın golf turizmi ile etkileşim düzeylerinin orta seviyede olduğu tespit edilmiştir.

Yerel halkın demografik özelliklerine göre dağılımları incelenmiştir. Katılımcıların çoğunluğunu; erkek, evli, genç ve orta yaşlı, ilköğretim, lise ve lisans mezunu, tarım ve turizm sektöründe çalışan, 10 yıldan fazla zamandır bölgede ikamet eden bireyler oluşturmaktadır.

Yerel halkın golf turizmi algıları ile demografik özellikleri arasında yapılan fark analizleri sonucunda anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır. Dolayısıyla yerel halkın golf

turizmi algıları üzerinde cinsiyetlerinin, medeni durumlarının, yaşlarının, eğitim düzeylerinin, mesleklerinin ve ikamet yıllarının etkisinin olmadığı belirlenmiştir.

İnam (2009) tarafından yapılan çalışmada 15 yıldan fazla Belek Bölgesinde ikamet eden yerel halkın turizmin olumsuz etkilerinden rahatsız oldukları tespit edilmiştir. Bu tespit golf turizminin olumsuz etkilerine yönelik analiz sonuçları desteklemektedir. Yerel halkın golf turizminin olumsuz etkilerine yönelik düşünceleri ile demografik özellikleri arasında anlamlı fark olup olmadığı incelenmiştir. Yerel halkın golf turizminin olumsuz etkilerine yönelik düşünceleri ile cinsiyetleri, eğitim düzeyleri ve meslekleri arasında anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır. Yerel halkın golf turizminin olumsuz etkilerine yönelik düşünceleri ile medeni durumları, yaşları ve ikamet yılları arasında anlamlı farklılıklara rastlanmıştır. Evli olan bireyler, bekar olan bireylere oranla golf turizminin olumsuz anlamda bölgeyi etkilediğini düşünmektedirler. Orta yaşlı bireyler, genç bireylere oranla golf turizminin bölgede olumsuz etkisinin daha çok olduğunu düşünmektedirler. 20 yıldan uzun sürede bölgede ikamet edenler de 1-5 yıl bölgede ikamet edenlere oranla golf turizminin olumsuz etkilerinden daha çok rahatsızlardır.

Aslan (2009) tarafından yapılan bir çalışmada Akkaya yerel halkının turizmden yararlanma düzeyleri arttıkça turizme karşı olumlu tutum geliştirdikleri ve sürdürülebilir turizm ile yerel halkın olumlu tutumlarının artacağı belirlenmiştir. Bu tespit sürdürülebilirlik uygulamalarına yönelik analiz sonuçlarını desteklemektedir. Yerel halkın sürdürülebilirlik uygulamalarına yönelik düşünceleri ile demografik özellikleri arasında anlamlı farklılıklar olup olmadığı incelenmiştir. Yerel halkın sürdürülebilirlik uygulamalarına yönelik düşünceleri ile cinsiyetleri, yaşları ve meslekleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Yerel halkın sürdürülebilirlik uygulamalarına yönelik düşünceleri ile medeni durumları, eğitim düzeyleri ve ikamet yılları arasında anlamlı farklılıklara rastlanmıştır. Bekar olan bireyler, evli olan bireylere oranla sürdürülebilirlik uygulamalarının daha çok dikkate alındığını ve uygulandığını düşünmektedirler. Önlisans mezunları ilköğretim ve lise mezunlarına oranla sürdürülebilirlik uygulamalarının daha çok dikkate alındığını düşünmektedirler. Bunun nedeni ise önlisans mezunlarının daha çok turizm sektöründe çalışması ve bu amaçla bölgeye göç etmiş olmalarıdır. 1-5 yıl bölgede ikamet edenler 20 yıldan fazla bölgede

ikamet edenlere oranla sürdürülebilirlik uygulamaların daha çok dikkate alındığını ve uygulandığını düşünmektedirler.

Akova (2006) tarafından yapılan bir çalışmada turizm sektöründe çalışan ve turistlerle iletişime geçen yerel halkın turizme karşı tutumlarının olumlu yönde değiştiği tespit edilmiştir. Bu tespit yerel halkın golf turizmi ile etkileşim düzeylerine yönelik yapılan analiz sonuçlarını desteklemektedir. Yerel halkın golf turizmi ile etkileşimleri ve demografik özellikleri arasında anlamlı farklılıkların olup olmadığı incelenmiştir. Yerel halkın golf turizmiyle etkileşim düzeyleri ile cinsiyetleri, yaşları, eğitim düzeyleri arasında anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır. Yerel halkın golf turizmiyle etkileşim düzeyleri ile medeni durumları, meslekleri ve ikamet yılları arasında anlamlı farklılıklar saptanmıştır. Bekâr olan bireylerin golf turizmi ilişkileri evli olanlara oranla daha iyidir. Turizm sektörü çalışanlarının diğer sektör çalışanlarına oranla golf turizmi ilişkileri daha iyidir. 11-15 yıl bölgede ikamet eden bireylerin 20 yıldan fazla zamandır bölgede ikamet edenlere oranla golf turizmiyle etkileşimleri daha fazladır.

Özdemir ve Kevrankıran (2010) tarafından yapılan çalışmada Afyonkarahisar yerel halkın turizmden faydalanma düzeyleri arttıkça turizme karşı olumlu tepki geliştirdikleri ve turizmin bölgesel gelişmeyi olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Bu tespit yerel halkın golf turizminin olumlu etkilerine yönelik analiz sonuçlarını desteklemektedir. Yerel halkın golf turizminin olumlu etkilerine yönelik düşünceleri ile demografik özellikleri arasındaki farklılıklar incelenmiştir. Yerel halkın cinsiyetleri, medeni durumları, eğitim düzeyleri, meslekleri ve ikamet yılları arasında anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır. Yerel halkın golf turizminin olumlu etkilerine yönelik düşünceleri ile yaşları arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Orta yaşlı bireyler, genç bireylere oranla golf turizminin bölge üzerindeki olumlu etkilerinin daha fazla olduğunu düşünmektedirler. Bunun nedeni ise orta yaşlı bireylerin bölgenin turizmden önceki ve sonraki gelişmeleri konusunda genç bireylere oranla daha tecrübeli olmalarıdır.

Çetinkaya ve Dedemen (2012) tarafından yapılan bir çalışmada yerel halkın golf turizminin ekonomik etkilerini olumlu algıladıkları tespit edilmiştir. Bu tespit golf turizminin ekonomik etkilerine yönelik yapılan analiz sonuçlarını desteklemektedir. Yerel halkın golf turizminin ekonomik etkilerine yönelik düşünceleri ile demografik özellikleri arasındaki farklılıklar incelenmiştir. Yerel halkın golf

turizminin ekonomik etkilerine yönelik düşünceleri ile cinsiyetleri, eğitim düzeyleri, meslekleri ve ikamet yılları arasında anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır. Yerel halkın golf turizminin ekonomik etkilerine yönelik düşünceleri ile medeni durumları ve yaşları arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Evli olan bireyler, bekâr olan bireylere oranla golf turizminin bölge ekonomisine daha çok katkı sağladığını düşünmektedirler. Orta yaşlı bireyler, genç olan bireylere oranla golf turizminin bölge ekonomisine katkısının daha fazla olduğunu düşünmektedirler.

Yerel halkın golf turizmi algılarına faktör boyutlarının etkileri basit doğrusal regresyon analizi yöntemi ile incelenmiştir. Regresyon analizi yapılmadan önce aralarındaki ilişkinin yönünü ve şiddetini saptamak amacı ile korelasyon analizi yapılmıştır. Aralarında pozitif yönlü ve 0,01 düzeyinde anlamlı ilişkiler saptanmıştır.

Yerel halkın golf turizmi algısı ile golf turizminin olumsuz etkilerine yönelik düşünceleri arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

Yerel halkın golf turizmi algıları ile sürdürülebilirlik uygulamalarına yönelik düşünceleri arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Sürdürülebilirlik uygulamalarına olan inanışları artıkça golf turizmi algıları yükselmekte, inanışları azaldıkça algıları düşmektedir.

Yerel halkın golf turizmi ile etkileşim düzeyleri ile golf turizmi algıları arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Yerel halkın golf turizmi ile etkileşim düzeyi arttıkça golf turizmi algıları artmakta, azaldıkça algıları düşmektedir.

Yerel halkın golf turizmi algıları ile golf turizminin olumlu etkilerine yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Yerel halkın olumlu yöndeki düşünceleri arttıkça golf turizmi algıları artmakta, azaldıkça golf turizmi algıları düşmektedir.

Yerel halkın golf turizmi algıları ile golf turizminin ekonomik etkilerine yönelik düşünceleri arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Dolayısıyla golf turizminin ekonomik katkılarına yönelik düşünce artışı golf turizmi algısının yükselmesine neden olmakta azalışı ise algının düşmesine neden olmaktadır.

Özetle bireylerin kadın veya erkek olması golf turizmi algılarına yönelik düşüncelerini farklılaştırmamaktadır. Evli olan bireyler ise bölgenin geleceğe taşınabilmesi, sürdürülebilirliği konusunda kaygılıdır. Ancak golf turizminin bölge üzerindeki olumlu ve ekonomik etkilerini de göz ardı etmemektedirler. Orta yaşlı

bireyler, genç olan bireylere oranla golf turizmi bölge üzerinde daha çok olumsuz etkiye sahiptir düşüncelerine rağmen genç olanlara oranla golf turizminin ekonomik getirisinin daha fazla olduğunu düşünmektedirler. Önlisans mezunu olan bireyler diğer eğitim düzeylerinde olan bireylere oranla golf turizmi yapılırken sürdürülebilirlik uygulamalarının daha çok dikkate alındığını düşünmektedir. Turizm sektörü çalışanlarının meslekleri gereğince golf turizmi ilişkileri diğer sektör çalışanlarından daha fazladır. Bölgede 20 yıldan uzun süre ikamet edenler golf turizminin bölgeye olumsuz etkisinin daha fazla olduğunu ve sürdürülebilirlik uygulamalarının dikkate alınmadığını düşünmektedir. Yerel halkın golf turizmi algıları ve golf turizmi algılarına etki eden faktör boyutları arasında anlamlı ve pozitif yönlü ilişkiler saptanmıştır. Faktör boyutlarındaki artış golf turizmi algısının artmasına, düşüş ise algının azalmasına neden olmaktadır.

Yerel halkın golf turizmine yönelik pozitif tutum geliştirmelerine yönelik önerileri şu şekilde sıralayabiliriz;

- Bölgede golf turizmi çalışmaları yürütülürken yerel halkın hassasiyetleri dikkate alınmalı, ekonomik alanları (tarım, hayvancılık, vb.) korunmalıdır.
- Turizm gelirlerinden pay almaları sağlanmalıdır.
- Enerji ve su kaynaklarının kullanımına maksimum seviyede dikkat edilmelidir.
- Yerel halk golf turizminden ayrı düşünülmemelidir.
- Kontrolsüz ve hızlı yapılaşmadan kaçınılmalıdır.
- Doğal ve kültürel alanlar korunmalıdır.
- Golf turizmine yönelik istihdam yapılırken yerel halka öncelik tanınmalıdır.
- İşletmeler ve yerel yönetimler yerel halkın algılarını pozitif yönde etkileyecek politikalar geliştirmelidir.
- İşletmeler ve yerel yönetimler turizm, çevre ve sürdürülebilir gelişmeye yönelik yerel halka eğitim ve seminer vermelidir.
- Bunlar, vb. sebepler yerine getirilirse yerel halkın golf turizminin sürdürülebilir gelişmeye katkılarına olan inanışları artacaktır.

KAYNAKÇA

Kitaplar;

- Akış, S, (1999), *Sürdürülebilir Turizm ve Türkiye*, İstanbul: Anotolia Yayıncılık
- Barrow, C.J., (2006) *Environmental Management for Sustainable Development*, London & Newyork: Routledge(Taylor&Francais Group)
- Böke, K., (2009), *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.
- Cooper, C-Flect, J.-Fyall, A.-Wanhill, S., (2008), *Tourism Principles and Practice*, U.S.A: Prentice Financial Times
- Çevirgen, A.-Demir, C., (2006), *Turizm ve Çevre Yönetimi: "Sürdürülebilir Gelişme Yaklaşımı"*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Egemen, M.- Eyneban, M. E.- Markoç, G.-Ocakverdi, H.A.-Özkuş, M.M., (2012), *Sürdürülebilir Turizm Raporu*, İstanbul: SİS Matbaacılık Prom. Tanıtım Hiz. Tic.
- Emrealp, S., (2005), *Yerel Gündem 21 El Kitabı* İstanbul: IULA-EMME Yayınları
- Ergüven, E., (2008), *Spor Kitabı*, İstanbul: Ntv Yayınları
- Eymen, U.E., (2007), *SPSS 15.0 Veri Analizi Yöntemleri*, Ankara: İstatistik Yayın Merkezi
- Gee, C., (1997), *İnternational Tourism; "A Global Perspective*, WTO Yayınları
- Graves, R.M., (2002), CORNİSH, G, *Classic Golf Hole Design "Using the Greatest Holes as Inspiration for Modern Courses"*, Kanada: John Wiley & Sons, Inc.
- Gündüz, H., (2005), *Belek Mücadelesi*, Antalya: Türkiye Tabiatını Koruma Derneği Antalya Şubesi
- Hudson, S., (2003), *Sport and Adventure Tourism*, Newyork, Oxford, London: The Haworth Hospitality Press
- Hudson, S., (2009), *Golf Tourism*, Oxford: Goodfellow Publisher Limited
- İçöz, O., (2007), *Genel Turizm "Turizmde Temel Kavramlar ve İlkeler"*, Ankara: Turhan Kitapevi
- İçöz, O.-Var, T.-İlhan, İ., (2002), *Turizm Planlaması*, Ankara: Turhan Kitapevi
- Kahraman, N.-Türkay, O., (2004), *Turizm ve Çevre*, Ankara: Detay Yayıncılık
- Kahraman, N.-Türkay, O., (2012), *Turizm ve Çevre*, Ankara: Detay Yayıncılık
- Kasap, A.A.- Faiz, G., (2008), *Bir Endüstri Olarak Golf: "Ekonomik Analizi, Müşteri Portföy Analizi ve Dünyadaki Çevresel Yaklaşımlar"*, Ankara: Türkiye Golf Federasyonu Yayınları
- Lickorish, J.-Jenkins, C., (1997), *An Intraduction to Tourism*, Oxford: Butterworth-Heinman
- Nakip, M., (2006), *Pazarlama Araştırmaları: "Teknikler ve SPSS Destekli Uygulamalar"*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- M a s t n y, L., (2001), *Traveling Light: New Paths for International Tourism* Worldwatchpaper 159, Washington: Worldwatch Institute,

Makaleler;

- Akova, O., (2006), *Yerel Halkın Turizmin Etkilerini Algulamalarına Ve Tutumlarına Yönelik Bir Araştırma*, Akademik İncelemeler Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 2, ss. 1-34

Akpınar, E.-Bulut, Y., (2010), *Ülkemizde Altrenatif Bir Turizm Dalı Olarak Ekoturizm; "Çeşitliliğin Bölgelere Göre Dağılımı ve Uygulama Alanları"*, III. Karadeniz Ormancılık Kongresi, Cilt: 4, Sayı:1, ss.1575-1594

Altanlar, A.- Akıncı, G.K., (2011), *Sürdürülebilir Turizm Planlaması İçin Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Davranış ve Beklentilerini Anlamaya Yönelik Bir Araştırma: "Akçakoca Örneği"*, Ankara: Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi, Cilt: 3, Sayı: 2, ss. 1-20

Ambroz, M., (2008), *Attitudes of Local Residents Towards the Development of Tourism in Slovenia the Case of the Primaska, Dolenjaska, Garenjaska and Liubliana Regions*, Slovenia: Anthropological Notebooks, Cilt:14, Sayı:1, ss. 63-79

Aslan, A., (2008), *Turizm Planlamasına Yerel Toplumun Katılımı, "Saklı Bahçe Akkaya Üzerinde Bir İnceleme"*, Turizm Araştırmaları Dergisi, Cilt:19, Sayı: 1, ss.71-83

Aytuğ, H.K, (2014), *Sürdürülebilir Su Kullanımı Açısından Avrupa Birliği Çevre Politikalarına Türkiye'nin Uyumu*, Ankara: Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt: 10, Yıl: 10, Sayı: 2, ss. 1-18

Balcı, V., Gedikli, N., (2011), *Golf Sahalarında Kullanılan Kimyasal İlaçların ve Gübrelere Çevre ve Uygulayıcıları Üzerine Etkileri- Organik Yaklaşımlar*, Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi: Cilt: 14, Sayı: 9, ss. 141-148

Balcı, V., Gedikli, N., (2014), *Spor ve Regresyon Alanlarının Tasarımında ve Kullanımında Çevresel Sürdürülebilirlik*, Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi, Cilt: 5, Sayı: 2, ss. 46-58

Bozdoğan, R., (2005), *Sürdürülebilir Gelişme Düşüncesinin Tarihsel Arka Planı*, Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, İstanbul Üniversitesi: İktisat Fakültesi Yayını, 50. Kitap, ss. 1011-1028

Coşkun, A.A., (2009), *Orman Arazisinden Yararlanma Hakları: "Orman Kanunu ve Turizm Teşvik Kanununa Yönelik Hukuksal <Bir Analiz"*, Isparta: II. Ormancılıkta Sosyal Sorunlar Kongresi, ss. 225-256

Çavuş, Ş.-Tanrısevdi, A., (2000), *Sürdürülebilir Turizm ve Yerel Ölçekli Bir Sürdürülebilir Turizm Gelişme Modeli Önerisi*, Anotalia Turizm Araştırmaları Dergisi, Cilt :11, Sayı:2, ss. 149-159

Çetinkaya, G.-Dedemen, O, (2012), *Golf Turizmine Yönelik Yerel Halkın Algılarının Belirlenmesi: "Antalya/Belek Örneği"*, Akdeniz Üniversitesi: Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Çolak, E., (2010), *Avrupa Birliği Eko-Yönetim Ve Tetkik Programı(EMAS) ve Türkiye'de EMAS Uygulamasının İncelenmesi*, Ankara: Orman Genel Müdürlüğü, ss. 1-45

Çuhadar, M., (2013), *Türkiye'de Golf Turizminin Gelişimi ve Golf Turizmi Talebi Tahminleri: "Belek Bölgesine Yönelik Bir Çalışma"*, International Journal of Human Siences, Cilt: 10, Sayı: 1, ss. 1620-1639

Draper, J.-Woosnom, K.M.-Norman, W.C., (2011), *Tourism Use History: "Exploring a New Framework for Understanding Residents Attitudes Toward Tourism"*, Journal of Travel Research, Cilt: 50, Sayı: 1, ss. 64-77

Emekli, G., (2005), *Avrupa Birliğinde Turizm Politikaları ve Türkiye'de Kültürel Turizm*, Ege Coğrafya Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 14, ss. 99-107

Fields, A., (2005), *The Theory of Factor Analysis Was Described in Your Lecture*, C8057 (Research Methods II): Factor Analysis on SPSS, ss. 1-14

- Geray, C., (1998), *Yerel Yönetimler ve Çevre*, Çağdaş ve Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt: 7, Sayı: 3, ss. 57-61
- Gündüz, F., (2004), *Çevre ve Turizmin Sürdürülebilirliği*, İstanbul: Şişli Belediyesi Planlama Raporu, ss. 58-66
- Güneş, G., (2011), *Konaklama Sektöründe Çevre Dostu Yönetimin Önemi*, KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, Cilt: 10, Sayı:18, ss:45-51
- Karaman, S.-Avcıkurt, C., (2011), *Turizmin Halk Üzerindeki Etkileri*, Samsun Sempozyumu, ss. 1-11
- Koçaslan, G., *Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi Çerçevesinde Türkiye'nin Rüzgâr Enerjisi Potansiyelinin Yeri ve Önemi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, İktisat Fakültesi: İngilizce İktisat Bölümü, Sayı: 4, ss. 55-61
- Köklü, N., (1995), *Tutumların Ölçülmesi ve Likert Tipi Ölçeklerde Kullanılan Seçenekler*, Ankara: Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt: 28, Sayı: 2, ss. 81-90
- Kuter, N.-Ünal, H.E., (2009), *Sürdürülebilirlik Kapsamında Ekoturizmin Çevresel, Ekonomik Ve Sosyo-Kültürel Etkileri*, Kastamonu: Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, ss. 146-156
- Kuvan, Y., (2005), *Ormanların Turizm Yatırımlarına Tahsisi: "Antalya-Belek Örneği"*, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi: ss. 68-83
- Mercan, S.U.- Özkök, F., (2013), *Sürdürülebilir Turizmde Yerel Yönetimlerin Önemi*, Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi, Cilt: 5, Sayı: 1, ss. 409-418
- Mccoll, F. S.- Moisey, R. N., (2008), *Patways and Pitfalls in The Search for Sustainable Tourism*, U.S.A: Tourism Recreation and Sustainability 2nd Edition Linking Culture and The Environment, ss. 1-15
- Özdemir, M.A.-Kervankıran, İ., (2010), *Turizm Ve Turizmin Etkileri Konusunda Yerel Halkın Yaklaşımlarının Belirlenmesi: Afyonkarahisar Örneği*, Marmara Coğrafya Dergisi, Sayı: 24, ss. 1-25
- Özkök, F.-Gümüş, F., (2009), *Sürdürülebilir Turizmde Bilginin Önemi*, Çanakkale: Yönetim Bilimleri Dergisi, Cilt: 7, Sayı: 1, ss. 51-71
- Selvi, M.S.-Şahin, S, (2012), *Yerel Yönetimler Perspektifinden Sürdürülebilir Turizm: "Batı Kradeniz Örneği"*, Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi, Cilt:2, Sayı: 2, ss. 27-35
- Seyhan, G.-Yılmaz, S.B., (2010), *Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Konaklama İşletmelerinde Yeşil Pazarlama: "Calista Luxury Resort Hotel"*, İzmir: İşletme Fakültesi Dergisi, Cilt: 11, Sayı: 1, ss. 51-74
- Terman, M.R., (1997), *Natural Links: "Naturalistic Golf Courses Wild Life Habitat*, U.S.A: Landscape and Urban Planing 38, s.s: 183-197
- Tıraş, H.H., (2012), *Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre: "Teorik Bir İnceleme"*, Kayseri Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt: 2, Sayı: 5, ss. 57-73
- Turan, A-Güler, M., (2013), *Türkiye'de Sürdürülebilir Çevre Politikaları: "İklim Değişikliği Örneği"*, International Conference on Euroasion Economies Seision 40, ss. 953-960
- Yasatara, M.-Altıntay, L.- Burns, P.- Okumuş, F., (2010), *Politics and Sustiniable Tourism Dvelopment: "Can They Co-exist? Voices From North Cyprus"*, Tourism Management, Cilt: 31, Sayı: 3, ss. 345-356
- Yıldırım, N.-Gökpınar, R., (2012), *Bazı Normallik Testlerinin 1. Tip Hataları ve Gücü Bakımından Kıyaslanması*, Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, Cilt: 16, Sayı: 1, ss. 109-115

Weaver, D.B.-Lawton, L.J, (2007), *Twenty Years on the State of Contemporary Ecotourism Research*, U.S.A. School of Hotel, Restaurant and Tourism Management, University of North Carolina, Colimbia: SG29208

Tezler;

Camgöz, S., (2008), *Turizm Merkezlerinde Alan Yönetimi: “Belek Turizm Merkezi Örneği”*, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, Uzmanlık Alan Tezi

Castallani, V., (2010), *Development of Methodologies and Indicators to Assess Sustainability in Tourism and Agriculture*, İtalya: Üniversite of Milano-Bicocca

Çakıcı, I., (2002), *Golf Sahalarının Çevresel Etkilerinin Belek Örneğinde İrdelenmesi*, Ankara: Ankara Üniversitesi

Çankaya, A., (2011), *Halkla İlişkiler ve Spor Otellerinin Bir Pazarlama Stratejisi Olarak Kullanıldığı Golf Sporunun Halkla İlişkiler Açısından Yeri ve Önemi*, Konya: Selçuk Üniversitesi

Çetin, G., (2008), *Dünya’da Golf Turizmi ve Türkiye’de Golf Turizmi Potansiyelinin Değerlendirilmesi*, İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi

Eser, S., (2011), *Sürdürülebilir Turizm ve Efes Örneği*, Muğla: Muğla Üniversitesi

Güntan, Ö., (2009), *Golf Sahaları Tasarımı ve Bakımı Aşamalarına Ekolojik Yaklaşımlar*, Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi

Hacıoğlu, T., (2010), *Golf Sahaları Planlama ve Tasarım İlkelerinin Peyzaj Mimarlığı Açısından Değerlendirilmesi: “Gloria Golf Resort Saha Örneği”*, Ankara: Ankara Üniversitesi

İnam, E.A., (2009), *Sürdürülebilir Turizm Bağlamında Yöre İmgesi: “Belek Örneği”* İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi

İzgi, M.T., (2007), *Osmaniye İlinin Turizm Potansiyelinin Bölgesel Kalkınma Politikaları Açısından Değerlendirilmesi ve Sürdürülebilir Turizmin Gelişimi İçin Bir Model Önerisi*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi

Kılıçarslan, N., (2008), *Spor Turizmi ve Uluslararası Spor Organizasyonlarının Turizme Etkisi: “2011 Erzurum Üniversite Kış Oyunları”* Ankara: T.C. Kültür Ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü

Koch, A., (1998), *Development of Enviromental Performance Indicators for European Golf Club*, IIIIEE Master Thesis. M.S. Lund University

Tezcan, B., (2008), *Golf Turizmi: Belek Örneği*, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, Uzmanlık Alan Tezi

Diğer;

BAKA, (2011), *Golf Turizm Raporu*

Çevre ve Golf Konferansı, (2010), *1. Uluslararası Çevre ve Golf Konferansı Konuşmacı Sunumları*, İstanbul: Türkiye Golf Federasyonu

Golf Yatırımcı Kılavuzu (2004), *1. Uluslararası Golf Konferansı*, İstanbul: TGF Yayınları

IAGTO, (2013), *Golf Tourism Report 2013*, IAGTO Golf Tour Operator Survey Analysis

İstedığımız Gelecek (2012), *Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı: “Rio +20, Brezilya: Riode Jenerio, 20-22 Haziran Konferans Çıktısı*

KMPG, Golf Advisory Practice in EMA, (2008), *The Value of to Europe, Middle East and Africa: "A Study on The Golf Economy*, Hungary: Budapest, Hungarian Limited Liability Company

KMPG, Golf Benchmark Survey, (2010), Turkey: "The New Hot Spot for Golf in the Mediterranean Region

KMPG, Golf Advisory Practice in EMA, (2013), *Golf Travel Insights*, Hungary: Budapest, Hungarian Limited Liability Company

KMPG, Golf Advisory in EMA, (2015), *Turkey the Rissing Star of Golf*, Hungary: Budapest, Hungarian Limited Liability Company

T.C. Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, (2008), *2008 Yılı Kurumsal Mali Durum Beklentiler Raporu*, Ankara

Serik İlçesi 1/25.000 Ölçekli Nazım İmar Planı, (2015)

SRI International, (2008) The 2005 Golf Economy Report, The World Golf Foundation GOLF 20/20

SRI International, (2012), *The 2011 Golf Economy Report: "Executive Summary"*

TTYD, (2010), *Golf Turizm Raporu 2010*

USGA, (2007), *Golf Course Benefit People & Wildlife*, U.S.A

WTO, (1998), *Guide for Local Authorities on Developing Sustainable Tourism*

21.11.1984 Tarih ve 18582 Sayılı Resmî Gazete

05.03.1990 Tarih ve 20452 Sayılı Resmî Gazete

07.10.1997 Tarih ve 23133 Sayılı Resmî Gazete

08.12.2006 Tarih ve 26730 sayılı Resmî Gazete, 20.11.2006 Tarihli ve 2006/11264 Sayılı Kararname Eki

<http://www.mfa.gov.tr/birlesmis-milletler-cevre-programi.tr.mfa>, Erişim: 16.01.16

<http://www.turizmtrend.com/akademi/yayinlar/destinasyon-yonetim-orgutleri-degerlendirmesi-5064.html>, Erişim: 17.01.16

<http://www.blueflag.org/>, Erişim: 17.01.16

<http://www.mavibayrak.org.tr/>, Erişim: 17.01.16

<http://www.unwto.org/>, Erişim: 18.01.16

http://ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm, Erişim: 18.01.16

http://www.aycertkalite.com/iso14001_tarihi.htm, Erişim 18.01.16

<https://www.tse.org.tr/tr/icerikdetay/87/65/ts-en-iso-14001-cevre-yonetim-sistemi.aspxmi>, Erişim: 18.01.16

<http://www.novitas.com.tr/?p=4353>, Erişim: 19.01.16

<http://www.ktbyatirimisletmeler.gov.tr/TR,11596/cevreye-duyarlilik-kampanyasi-yesil-yildiz.html>, Erişim: 19.01.16

www.turofed.org.tr, Formlar, Yeşil Yıldız Formu, Erişim:19.01.16

http://www.normenerji.com.tr/menu_detay.asp?id=7812, Erişim:19.01.16

<http://dengemusavirlik.com/turizm-yesil-yildiz-basvuru-sureci.htm>, Erişim:

19.01.16

<http://www.csb.gov.tr/gm/ced/index.php?Sayfa=sayfaicerik&IcId=673>, Erişim:

19.01.16

<http://www.csb.gov.tr/db/ced/editordosya/TURIZM-KONAKLAMA-19062014.pdf>, Erişim: 19.01.16

<http://www.csb.gov.tr/gm/ced/index.php?Sayfa=sayfaicerik&IcId=664>, Erişim 19.01.16

- <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,50813/2015-yilinda-yapilmasi-planlanan-mali-yardimlar.html>, Erişim: 19.01.16
- https://en.wikipedia.org/wiki/Golf_World, Erişim: 20.01.16
- <http://www.diyadinnet.com/YararliBilgiler-1358&Bilgi=golf>, Erişim: 19.01.16
- <http://www.iagto.com/>, Erişim: 20.01.2016
- <http://www.igfgolf.org/about-golf/history/>, Erişim: 20.01.16
- <http://www.igfgolf.org/about-igf/nationalmembers/>, Erişim: 20.06.16
- <http://www.igfgolf.org/about-golf/rankings/>, Erişim: 20.01.16
- <https://en.wikipedia.org/wiki/Golf>, Erişim: 20.01.16
- https://en.wikipedia.org/wiki/Golf_World, Erişim: 20.01.16
- <https://www.igfgolf.org/about-golf/history/>, 20.01.16
- <http://worldgolfawards.com/winners/2015>, Erişim: 20.01.16
- <http://www.iagto.com/awards/index>, Erişim:21.01.16
- <http://www.tgf.org.tr/page.asp?id=10&lang=1>, Erişim: 21.01.16
- <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,10162/nerelerde-golf-oyunabilirsiniz.html>, Erişim: 21.01.16
- <http://betuyab.com.tr/tr/24/golf>, Erişim: 21.01.16
- <http://worldgolfawards.com/winners/2014>, Erişim: 21.01.16
- <http://www.tgf.org.tr/page.asp?lang=1&id=145>, Erişim: 21.01.16
- http://www.golfkulubu.com/turkey_golf_ve_cevre_sf2-26.html, Erişim: 21.06.16
- <http://worldgolfawards.com>, Erişim:21.01.16
- <http://www.strt.hacettepe.edu.tr/belek.htm>, Erişim: 22.01.16
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Belek_Serik, Erişim: 22.01.16
- <http://duzceteknopark.com.tr/dosyalar/cevrekanunu.pdf>, Erişim: 22.06.16
- <http://www.csb.gov.tr/projeler/ockb/index.php?Sayfa=sayfa&Tur=webmenu&Id=7796>, Erişim: 22.01.16
- <http://www.csb.gov.tr/projeler/ockb/index.php?Sayfa=sayfa&Tur=webmenu&Id=779>, Erişim: 22.01.16
- <http://www.csb.gov.tr/gm/tabiat/index.php?Sayfa=sayfa&Tur=webmenu&Id=189>, Erişim: 22.01.16
- <http://www.strt.hacettepe.edu.tr/yayinlar.htm#bBetuyap>, Erişim: 22.01.16
- <http://antalya.batiakdeniz.com/genelbilgi.php?gizlisayfaid=346>, Erişim: 22.01.16
- www.kisa-bilgi.com/kultur-turizmi-nedir, Erişim: 22.01.16
- <http://betuyab.com.tr/tr/15/istatistikler>, Erişim: 22.01.16
- <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=74&locale=tr>, Erişim: 25.01.16
- <http://nationalturkey.com/tr/national-hakkinda/kulup-tarihi/>, Erişim:26.01.16
- <http://www.regnumhotels.com/tr/golf/national-golf-club>, Erişim: 26.01.16
- <http://nationalturkey.com/tr/national-hakkinda/national-info/>, Erişim; 26.01.16
- http://www.antalyadestination.com/page/belek_golf_sahalari_217, Erişim:26.01.16
- <https://golfturkey.com/robinson-club-nobilis-golf-course>, Erişim 26.01.16
- <https://www.crystalhotels.com.tr/otel.html?id=4>, Erişim: 26.01.16
- <http://www.gloria.com.tr/tr/golf-club>, 26.01.16
- http://www.agc.com.tr/AGC-MENU/EN/3/THE_PASHA.aspx, Erişim: 27.01.16
- http://www.agc.com.tr/AGC-MENU/EN/2/PGA_SULTAN.aspx, Erişim: 27.01.16

<http://www.kayahotels.com/tr/oteller/kaya-palazzo-golf-club/saha-bilgileri>,
Erişim: 27.01.16

<http://golfclub.sueno.com.tr/>, Erişim:27.01.16

<http://www.caryagolf.com/tr/parkur-floodlight/>, Erişim: 27.01.16

<http://www.montgomeriemaxxroyal.com/Description>, Erişim: 27.01.16

<http://www.istatistik.gen.tr> , Erişim: 28.01.16

www.istatistikmerkezi.com , Erişim 28.01.16

<http://www.okul.selyam.net/docs/index-12394.html> , Erişim: 28.01.16

https://tr.wikipedia.org/wiki/Yerel_y%C3%B6netim , Erişim: 12.12.16

<http://www.bizimkulis.com/yerel-yonetim-birimleri-ve-gorevleri-nelerdir.html>,

Erişim: 12.12.16

<http://visitbelek.com/tr/betuyab>, Erişim: 22.01.17).

<http://visitbelek.com/tr/belek>, Erişim: 22.01.17

<http://visitbelek.com/tr/hotels/golf>, Erişim: 22.01.17

<http://visitbelek.com/tr/istatistikler>, Erişim: 22.01.17

https://www.academia.edu/26161610/Ta%C5%9F%C4%B1ma_Kapasitesi ,

Erişim: 19.02.17

<http://tr.climate-data.org/location/754258/>, Erişim: 22.02.17

<http://unesco.org.tr/dokumanlar/duyurular/skh.pdf>,

Erişim:

25.02.17

Ek. 1: Anket Formu**BELEK BÖLGESİNDEKİ YEREL HALKIN TURİZMİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİNE BAKIŞ AÇISINI BELİRLEMeye YÖNELİK ANKET FORMU**

Sayın Katılımcı;

Bu anket formu Antalya İli Belek Bölgesinde ikamet eden yerel halkın bölgenin golf turizminin sürdürülebilirliğine bakış açısını belirlemek amacıyla düzenlenmiştir. Bu ankette vermiş olduğunuz cevaplar tamamen bilimsel bir araştırmaya yönelik olup araştırma sonuçlarının yayınlanmasında hiçbir şekilde sizin adınız kullanılmayacaktır. Anket çalışmamız için bize birkaç dakikanızı ayırmanızı rica ederiz ve bilimsel araştırmamıza sağladığınız katkınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Hanife GÜNDÜZ
Süleyman Demirel Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İşletme Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi
hanifecelik86@hotmail.com

A. Demografik Sorular

1. Cinsiyetiniz? Kadın Erkek
2. Yaşınız? 18-25 26-35 36- 45 46- 55 55+
3. Medeni durumunuz? Evli Bekâr
4. Eğitim durumunuz?
 İlköğretim Lise Önlisans Lisans Lisans Üstü
5. Mesleğiniz?
 Turizm Sektörü Çalışanı Tarım Sektörü Çalışanı Esnaf Diğer
6. Kaç yıldır Belek bölgesinde ikamet etmektesiniz?
 1-5 yıl 6-10 yıl 11-15 yıl 16- 20 yıl 20 yıldan fazla

B. Yerel Halkın Golf Turizmi Algıları

Lütfen aşağıda belirtilen maddelere yönelik düşüncelerinizi en iyi ifade eden dereceye ait kutucuğu işaretleyiniz.	Kesinlikle Katılmıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Katılıyorum (4)	Kesinlikle Katılıyorum (5)
*** (1) Kesinlikle Katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Kararsızım, (4) Katılıyorum, (5) Kesinlikle Katılıyorum					
1. Belek Bölgesinde golf turizmi kontrolsüz ve hızlı bir yapılaşmaya neden olmaktadır.					
2. Belek Bölgesi'ndeki golf turizmi faaliyetleri gerçekleştirilirken yöre halkının hassasiyetleri dikkate alınmaktadır					
3. Yöre halkı golf turizmi gelirlerinden pay almaktadır.					
4. Golf Turizmi faaliyetleri gerçekleştirilirken çevresel tahribatı önleyici tedbirler alınmaktadır.					
5. Golf Turizmi tesisleri enerji verimliliğini artırıcı önlemler almaktadır.					
6. Golf Turizmi tesislerinin atık su arıtma sistemleri su kaynaklarını ve çevreyi korumak için yetmektedir.					
7. Golf turizmi tesisleri Belek bölgesinde yapılan tarım ve hayvancılık gibi ekonomik alanların korunmasına özen göstermektedir.					
8. Golf tesislerinin faaliyetleri ormanda ve denizde yaşayan canlıların yaşam alanlarına müdahale etmektedir.					
9. Belek Bölgesinde yerel yönetimler mevcut golf tesislerinin geleceğe taşınmasına yönelik projeler geliştirmektedir.					
10. Yöre halkı ve golf turizmi için gelen turistler birbirleri ile iletişime geçmektedir.					
11. Belek Bölgesindeki golf turizmine yönelik kaynakların geleceğe taşınması için yerel yönetimler koruyucu tedbirler almaktadır. (Deniz, plajlar, doğal alanlar, mevcut golf sahaları vb.)					
12. Belek Bölgesindeki golf turizmine yönelik kaynakların geleceğe taşınabilmesi için tesisler koruyucu tedbirler almaktadır. (Deniz, plajlar, mevcut golf sahaları vb.)					
13. Yerel yönetimler golf turizm tesislerindeki atık yönetimi ve geri dönüşüm faaliyetlerini takip etmektedir.					
14. Golf Turizmi için yapılan çalışmalar yöre halkının yaşam alanını kısıtlamaktadır.					
15. Golf Turizmi bölgeye diğer turizm çeşitlerine oranla daha fazla ekonomik katkı sağlamaktadır.					
16. Belek bölgesindeki turizmin sürdürülebilir olması için golf turizmi dışında alternatif turizm çeşitleri geliştirilmemektedir.					
17. Golf turizmi faaliyetlerine yönelik yapılaşmalar bölgenin doğal ve kültürel hayatında tahribata neden olmaktadır.					
18. Belek Bölgesinde golf turizminin gelişmesi iş imkanlarını arttırmakta ve genç nüfusun göç etmesini engellemektedir.					
19. Belek bölgesindeki golf turizm tesislerinin sayılarının artması bölgenin enerji ve su kaynaklarının hızla tükenmesine neden olmaktadır.					
20. Belek bölgesindeki golf turizm tesislerinin sayılarının artması bölgenin taşıma kapasitesini aşmasına neden olmaktadır.					
21. Belek bölgesindeki golf turizm işletmeleri sürdürülebilir turizm uygulamalarını dikkate almaktadır ve uygulamaktadır.					
22. Belek bölgesinde golf turizminin gelişmesi tarım alanlarının azalmasına neden olmaktadır.					
23. Belek bölgesinde gerçekleştirilen mevcut golf turizmi faaliyetleri bölgede çevre kirliliğine neden olmaktadır.					

Lütfen aşağıda belirtilen maddelere yönelik düşüncelerinizi en iyi ifade eden dereceye ait kutucuğu işaretleyiniz. *** (1) Kesinlikle Katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Kararsızım, (4) Katılıyorum, (5) Kesinlikle Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Katılıyorum (4)	Kesinlikle Katılıyorum (5)
24. Belek bölgesindeki golf tesislerinin sayılarının artması bölgenin orman alanlarının azalmasına neden olmaktadır.					
25. Belek bölgesinin ekonomik gelişmesine golf turizmi önemli katkı sağlamaktadır.					
26. Golf turizmi Belek bölgesinin sosyo-kültürel yapısında etkin bir rol oynamaktadır.					
27. Golf turizmi Belek bölgesinin çevresel değerlerinin korunmasına katkı sağlamaktadır.					

Ek. 2: Yeşil Yıldız Başvuru Dilekçesi

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
YATIRIM VE İŞLETMELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
KONTROLÖRLER KURULU BAŞKANLIĞINA

İsmet İnönü Bulvarı No:5
06100 Emek/ANKARA

Konu: Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisi
 Belgesi Talebi.

Bakanlığınızdan Turizm İşletme Belgesi konaklama tesisimize
 “Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisi Belgesi” talep ediyoruz.
 Gereğini saygılarımızla arz ederiz.

Adı Soyadı:

Tarih:

İmza ve Kaşe (*):

Tesisin Adı :

Adresi

Tür ve sınıfı :

Belge tarih ve no(**)

Telefon veya İrtibat Telefonu

(*) : Başvuru sahibi tüzel kişi değil ise zorunlu değildir.

(**) : Turizm İşletmesi Belgesi tarih ve numarası yazılır.

EKLER:

1) İşletmenin çevre politikası ve eylem planını, bu plana uygun olarak yaptığı tüm faaliyetleri içeren rapor,

2) Tesiste eylem planını uygulayacak özel bir yetkilinin olması durumunda, bu kişiye ait uzmanlık belgesi ve tesiste çalıştığına dair belge, bu hizmetin bir uzmandan veya uzman firmadan alınması durumunda, bu uzman veya firmaya ilişkin belgeler, sözleşme örneği,

3) İşletme tarafından, çevre bilincinin artırılması, çevresel tedbirlerin ve eylem planının uygulanmasını temin etmek için personele verilen eğitime ilişkin bilgi ve belgeler, eğitim programı, sertifikalar, personele dağıtılan ve ilan edilen doküman,

4) Çevreye duyarlı atık su planı, bu konuda ilgili idarenin yazısı,

5) Turizm konaklama işletmesinde kullanılan tüm tesisat, teçhizat ve donanımların koruyucu bakım ve onarımının periyodik olarak yaptırıldığına dair kayıtlar, bakım raporları,

6) İşletmenin, su tüketimi, ısıtma ve soğutma için enerji tüketimi, elektrik tüketimi ve genel enerji tüketimi konusunda verileri topladığına ve izlediğine ilişkin raporlar (Kapalı alan m² başına enerji tüketimi veya geceleme başına enerji tüketimi, aylık, üç aylık ve yıllık raporlar),

7) İşletmede kullanılan kimyasal maddelerin (hacim ve/veya ağırlık olarak) izlendiğine ve verilerin toplandığına ilişkin raporlar (Kapalı alan m² başına tüketim veya geceleme başına tüketim, aylık, üç aylık ve yıllık raporlar),

8) Tesiste ortaya çıkan atık miktarının (hacim ve/veya ağırlık) izlendiğine ve verilerin toplandığına ilişkin raporlar (Kapalı alan m² başına tüketim veya geceleme başına tüketim, aylık, üç aylık ve yıllık raporlar),

9) Bu Tebliğin ek-1'inde bulunan Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisleri İçin Sınıflandırma Formunda ayrıntılı olarak belirtilen, kullanılan tesisat, teçhizat ve malzemelerin çevreye duyarlı olduğuna, bakımlarının düzenli yapıldığına ve tesiste yapılan çevreye duyarlı çalışmalara ilişkin üretici firmanın faturası, raporu, tanıtım broşürü, bakım yapan firmanın faturası, raporu, ilgili kurum ve kuruluşların yazısı, mühendislik, mimarlık raporu, ilgili meslek kuruluşunun raporu vb. evrak,

10) Çevreye duyarlılık konusunda sivil toplum kuruluşları, ilgili kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği, koordinasyon çalışmalarına ilişkin evrak

BU BÖLÜM BAKANLIKÇA DOLDURULACAKTIR

Görevlendirilen personel

Gideceği şube

Daire Başkanlığı evrak kayıt bilgileri

Genel

evrak

kayıt

bilgileri

Ek. 3: Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisi Sınıflandırma Formu

T.C.

**KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
YATIRIM VE İŞLETMELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

**ÇEVREYE DUYARLI KONAKLAMA TESİSLERİ İÇİN SINIFLANDIRMA
FORMU**

(YEŞİL YILDIZ-ÇEVREYE DUYARLI TESİS SİMGESİ)

TESİSİN ADI : .....

TESİSİN ADRESİ : .....

TELEFON – FAKS : .....

E-POSTA, İNTERNET SİTESİ : .....

MEVCUT TÜRÜ VE SINIFI : .....

BELGE TARİH VE NO : .....

BELGE SAHİBİ : .....

MÜDÜR : .....

ALINAN PUAN : .....

SINIFLANDIRMA FORMUNUN AMAÇ VE KAPSAMI

Sürdürülebilir turizm kapsamında, çevrenin korunması, çevre bilincinin geliştirilmesi, turistik tesislerin çevreye olan olumlu katkılarının teşvik edilmesi ve özendirilmesi amacıyla, 1993 yılında Bakanlığımızca “Turizmde Çevreye Duyarlılık Kampanyası” başlatılmıştır.

Günümüzde, küresel ısınmanın artmasıyla birlikte, çevre bilinci ve çevreye duyarlılık çalışmaları da önem kazanmaktadır. Dünyada yaşanan söz konusu gelişmelere koşut olarak, uluslararası kabul gören kriterler ve diğer gelişmeler de dikkate alınmış ve çevreye duyarlı konaklama işletmeleri için mevcut olan sınıflandırma formu güncelleştirilerek bu form hazırlanmıştır.

Bu form turistik konaklama işletmelerindeki çevreye duyarlı yapılaşmanın, işletmecilik özelliklerinin ve diğer yönleriyle çevreye olan olumlu katkılarının teşvik edilmesi ve çevre bilincinin geliştirilmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Yatırım ve inşaat aşamasında aranılan nitelikler, konaklama işletmesinin inşaat aşamasından itibaren çevreye duyarlı olarak tasarlanmasını, planlanmasını ve işletmeye açılmasını sağlamayı amaçlamaktadır.

Form içeriğinde bulunan kriterler enerji, su, çevreye zararlı maddelerin tüketiminin ve atık miktarının azaltılmasını, enerji verimliliğinin arttırılmasını, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının teşvik edilmesini, konaklama işletmelerinin yatırım aşamasından itibaren çevreye duyarlı olarak planlanmalarını ve gerçekleştirilmelerini, tesisin çevreye uyumunu, çevreyi güzelleştirici düzenleme ve etkinlikleri, ekolojik mimariyi, çevreye duyarlılık konusunda bilinçlendirmeyi, eğitim sağlanmasını, ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılmasını kapsamaktadır.

Bu form çevreye duyarlılık konusunda çalışma yapan turistik işletmelerin talebi üzerine ve formun uygulama esaslarında belirlenen **temel kriterlere** sahip olan konaklama tesislerine uygulanacaktır. Asgari puanlar, konaklama işletmelerinin kapasiteleri ve çevreye olan etkileri dikkate alınarak, işletmelerin tür ve sınıflarına göre belirlenmiştir.

Konaklama işletmelerinin bu formda bulunan bütün kriterleri yerine getirmesinin uygulanabilir olmadığı düşüncesiyle, tesislerin tür ve sınıfları dikkate alınarak, asgari puanlar formda bulunan bütün kriterlerin puanlarının toplamı olan

azami puandan düşük tutulmuştur. Böylece, işletmelere temel kriterler dışında kalan, diğer kriterler arasında seçim yapma imkânı sağlanmıştır.

SINIFLANDIRMA FORMUNUN UYGULAMA ESASLARI

1- Bu form turistik işletmelerin talebi üzerine uygulanacaktır.

2- Formun uygulanmasında, puanlar sıfırdan başlamakta olup, her kriter için azami puanlar belirtilmiştir.

3-Yıldızlı konaklama tesislerinin bu formda belirlenen asgari puanları aşması durumunda plaketlerinde sınıfını gösteren yıldızlar yeşil renkli düzenlenecektir. Ayrıca plaket üzerinde “Çevreye Duyarlı Tesis” ibaresi yer alacaktır.

4- Temel Kriterler: (Formda * işareti ile belirtilmektedir)

Bu formda yer alan ve aşağıda belirtilen temel kriterlerin yerine getirilmesi durumunda tesis değerlendirmeye alınacaktır.

a) İşletmelerin çevre politikası ve eylem planının olması.

b) Tesiste eylem planını uygulayacak özel bir yetkilinin olması veya işletmede uygulamadan sorumlu bir yetkili ile birlikte, bu hizmetin bir uzmandan veya uzman firmadan alınması.

c) İşletme tarafından, çevre bilincinin artırılması, çevresel tedbirlerin ve eylem planının uygulanmasını temin etmek için personele eğitim verilmesi.

d) Çevreye duyarlı atık su planının bulunması.

e) Turizm konaklama işletmesinde kullanılan tüm tesisat, teçhizat ve donanımların koruyucu bakım ve onarımının periyodik olarak yaptırıldığına dair kayıtların tutulması.

f) İşletmenin, su tüketimi, ısıtma ve soğutma için enerji tüketimi, elektrik tüketimi ve genel enerji tüketimi konusunda verileri toplaması ve izlemesi (Kapalı alan m² başına veya geceleme başına enerji tüketimi, aylık, üç aylık ve yıllık raporların hazırlanması ve dosya halinde saklanması).

g) İşletmede kullanılan kimyasal maddelerin (hacim ve/veya ağırlık olarak) izlenmesi ve verilerin toplanması (Kapalı alan m² başına veya geceleme başına tüketim, aylık, üç aylık ve yıllık raporların hazırlanması ve dosya halinde saklanması).

h) Tesiste ortaya çıkan atık miktarının (hacim ve/veya ağırlık) izlenmesi ve verilerin toplanması (Kapalı alan m² başına veya geceleme başına tüketim, aylık, üç aylık ve yıllık raporların hazırlanması ve dosya halinde saklanması).

5- Çevreye duyarlı olarak faaliyet gösteren tesiste;

-İşletmenin çevre politikası ve eylem planına uygun olarak yaptığı tüm faaliyetlere ilişkin hazırlanan yıllık rapor,

-Bu formda ayrıntılı olarak belirtilen, kullanılan tesisat, teçhizat ve malzemelerin çevreye duyarlı olduğuna, bakımlarının düzenli yapıldığına ve tesiste yapılan çevreye duyarlı çalışmalara ilişkin üretici firmanın faturası, raporu, tanıtım broşürü, bakım yapan firmanın faturası, raporu, ilgili kurum ve kuruluşların yazısı, mühendislik, mimarlık raporu, ilgili meslek kuruluşunun raporu vb. evrak,

-Çalışan personelin çevreye duyarlılık konusunda eğitim programı, sertifikaları, personele ve müşterilere dağıtılan ve ilan edilen doküman,

-Çevreye duyarlılık konusunda sivil toplum kuruluşları, ilgili kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği, koordinasyon çalışmalarına ilişkin evrak, güncelleştirilerek bir dosya halinde tutulur (Bu formda aranılan nitelikleri kanıtlayacak tüm doküman bu dosyada bulundurulur. Gerekli görülmesi halinde değerlendirme çalışması sırasında ilave evrak istenebilir).

A- GENEL YÖNETİM

		PUAN	
1*	İşletmelerin çevre politikası ve eylem planının olması,	5 puan	
2*	Eylem planının uygulanması;		
	Uygulayacak özel bir yetkilinin olması (Konusunda eğitim almış, Çevre Mühendisi, Enerji Verimliliği Uzmanı, Biolog, Ziraat Mühendisi vb.),	10 puan	
	Bu hizmetin bir uzmandan veya uzman firmadan alınması (İşletmede uygulamadan sorumlu bir yetkili ile birlikte),	7 puan	
3*	İşletmenin, su tüketimi, ısıtma ve soğutma için enerji tüketimi, elektrik tüketimi ve genel enerji tüketimi konusunda verileri toplaması ve izlemesi (Kapalı alan m ² başına veya geceleme başına enerji tüketimi, aylık, üç aylık ve yıllık raporların hazırlanması ve dosya halinde saklanması),	5 puan	
4*	İşletmede kullanılan kimyasal maddelerin (hacim ve/veya ağırlık olarak) izlenmesi ve verilerin toplanması (Kapalı alan m ² başına veya geceleme başına tüketim, aylık, üç aylık ve yıllık raporların hazırlanması ve dosya halinde saklanması),	5 puan	
5*	Tesiste ortaya çıkan atık miktarının (hacim ve/veya ağırlık olarak) izlenmesi ve verilerin toplanması (Kapalı alan m ² başına veya geceleme başına tüketim, aylık, üç aylık ve yıllık raporların hazırlanması ve dosya halinde saklanması),	5 puan	
6	İşletmenin uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikalarına sahip olması (EMAS, ISO 14000, ISO 14001, Mavi Bayrak gibi),	Azami 9 puan	

	(Her sertifika 3 puan, toplam 9 puanı geçemez)		
7	Tesise hizmet veren veya mal tedarik eden ana firmaların en az bir tanesinin çevre yönetim sertifikasına sahip olması (EMAS, ISO 14001 gibi),	3 puan	
8	İşletmenin enerji ve su tüketimini hesaplamak ve izlemek için ilave sayaç ve ölçü aletleri kullanılması, (Mutfak, çamaşırhane, konaklama üniteleri, bahçe, teknik üniteler vb. her biri 2 puan, toplam 6 puanı geçemez)	Azami 6 puan	
9	İşletmenin çevreye duyarlılık çalışmalarının ödül kazanması,	(2 puan)	
10	Yerel yönetim veya idareler veya yörede bulunan diğer tesislerle çevreye duyarlılık konusunda ortak çalışma ve etkinlikler düzenlemek,	(5 puan)	
11	Çevre koruma organizasyonlarına düzenli olarak katkıda bulunmak veya bu organizasyonlara düzenli olarak katılmak (Dernek, vakıf, vb.), (Her biri 2 puan, toplam 6 puanı geçemez.)	Azami 6 puan	
12*	Turizm konaklama işletmesinde kullanılan tüm tesisat ve donanımların (enerji, ısıtma, havalandırma, iklimlendirme ekipmanları, bulaşık, çamaşır makineleri, buzdolapları, asansörler vb.) koruyucu bakım ve onarımının periyodik olarak yetkili servise veya konusunda eğitim almış uzman kişilere yaptırılması,	(5 puan)	
13	Isıtma kazanının ve brülörün yılda en az bir defa periyodik olarak bakımının yetkili kişilere yaptırılması ve kazan bacasından açığa çıkan emisyonların yetkili kuruluşlar tarafından ölçülüp raporlanması,	(5 puan)	

B- EĞİTİM

14*	İşletme tarafından, çevre bilincinin artırılması, çevresel tedbirlerin ve eylem planının uygulanmasını temin etmek için personele periyodik olarak eğitim verilmesi,	(5 puan)	
15	Personelin olası su sızıntılarının belirlenmesi ve hemen önlem alınması konusunda eğitilmesi,	(2 puan)	
16	İşletme personelinin, deterjan ve dezenfektanları kullanırken paketlerinde veya kutularında önerilen kullanım miktarlarını aşmaması ve kullanım yöntemleri konusunda eğitilmeleri,	(2 puan)	
17	Tesisin mutfak ve teknik bölümlerinde kullanılan cihazların tasarruflu ve verimli kullanılması konusunda personele eğitim verilmesi,	(2 puan)	
18	Misafirlere tesise gelişte, resepsiyonda çevreye duyarlılık politikası ve alınan önlemler hakkında bilgi verilmesi, çevresel politika için destek istenmesi ve müşterilerin katılımının sağlanması,	(3 puan)	
19	Çocuk misafirlere yönelik çevreye duyarlılık konusunda eğitim ve etkinliklerin yapılması,	(3 puan)	

C- TESİSİN YATAK ODALARINDAKİ DÜZENLEMELER

20	Misafirlere, odalarda kolayca görebilecekleri bir yerde çevreye duyarlılık çalışmalarının yazılı, görsel-ışitsel olarak duyurulması (Gazete, dergi, broşür, kapalı devre kanal vb.),	(2 puan)	
21	Misafirlerin, tesisin çevreye duyarlılık çalışmaları hakkında görüşlerinin alınması ve değerlendirilmesi (anket vb.),	(3 puan)	
22	Soğutma ve havalandırmanın (klima vb.), pencere ve kapıların açılması durumunda otomatik kapanması,	(4 puan)	
23	Soğutma ve havalandırma sistemlerinde otomatik kapatma bulunmayan tesislerde, müşterilere kapı ve pencerelerin açılması halinde, soğutma ve havalandırmanın kapatılmasını hatırlatan bilgilendirme,	(1 puan)	
24	Odalarda elektrik sisteminin, müşteri odadan ayrıldığında otomatik olarak kapanması(Enerji tasarruf sistemi),	(6 puan)	
25	Enerji tasarruf sistemi bulunmayan tesislerde, müşterilere odadan çıkarken elektrikli cihazların (televizyon, klima vb.) ve ışıkların kapatılmasını hatırlatan bilgilendirme,	(1 puan)	

26	Odalarda ısıtma ve soğutmanın kontrollü olması, Merkezi kontrollü sistem	(5 puan)	
	Bağımsız ayar sistemi (termostat)	(3 puan)	
27	Odada yer alan cihaz ve makinelerin(minibar, buzdolabı, tv, split klima vb.) yüksek verimli ve az elektrik tüketen teknolojiye olması, (Her biri 2 puan, toplam 6 puan)	Azami 6 puan	
28	Oda aydınlatılmasında az enerji tüketen aydınlatma elemanlarının kullanılması,	(2 puan)	
29	Odalarda kullanılan cihazların (buzdolabı, minibar, vb.) yüksek verimle ve az enerji harcayacak şekilde; güneş ışığı, ısı kaynakları gibi etkilerden uzak ve cihazın havalandırması sağlanacak şekilde yerleştirilmesi,	(2 puan)	
30	Misafir bulunmayan odalarda perde veya güneşliklerin kapalı tutulması,	(1 puan)	
31	Duş başlıkları ve musluklarda, akan suyun tasarrufuna yönelik özel armatürlerin kullanılması (Fotoselli, ayarlı, hava karışıklı başlıklı vb. su tüketimi dakikada 12 litreyi aşmayan),	(4 puan)	
32	Rezervuarların her kullanımda 6 litre veya daha az su harcaması (Farklı miktarda su akışını sağlayan veya su akışını durdurabilen ayarlı rezervuarlar),	(4 puan)	
33	Tüm banyolarda duş teknesi veya derinliği azaltılmış küvet kullanılması,	(2 puan)	
34	Banyo ve tuvaletlerde suyun tasarruflu kullanılması konusunda müşterilerin bilgilendirilmeleri,	(2 puan)	
35	Misafirlerden, olası su sızıntılarını işletmeye bildirmelerinin istenilmesi,	(2 puan)	
36	Odalarda tek kullanımlık (şampuan, sabun, duş bonesi, bardak, tabak, çatal bıçak takımları vb.) malzemelerin kullanılmaması,	(4 puan)	
37	Tuvaletlerde çöp kutularının bulunması ve müşterilerin çöplerini tuvalet yerine çöp kutularına atması yönünde bilgilendirilmeleri,	(2 puan)	
38	Tesiste sigara içilmeyen odalar; -Odaların en az %50 sinin sigara içilmez olması, - Odaların en az %20 sinin sigara içilmez olması,	(5 puan) (2 puan)	
39	Yatak odalarında, atıkların ayrılması hakkında bilgilendirmenin yapılması,	(2 puan)	
40	Aynı misafir için yastık kılıfı, çarşaf, nevresim ve havluların misafirlerin isteğiyle değiştirileceği konusunda bilgilendirilmeleri,	(6 puan)	
41	Misafirlerin, konaklama işletmesine ve diğer turistik yerlere toplu taşıma araçlarıyla en kolay nasıl ulaşabilecekleri konusunda bilgilendirilmeleri,	(2 puan)	
42	Misafirlerin, çevre koruma tedbirleri, bio-çeşitlilik ve çevre hakkında bilgilendirilmesi,	(2 puan)	

D-TESİSİN ÇEVREYE UYUMU, ÇEVREYİ GÜZELLEŞTİRİCİ DÜZENLEME VE ETKİNLİKLER

43	Tesisin emsalinin (Toplam inşaat alanının toplam arsa alanına oranı); 0,20 veya daha az olması, 0,30 olması, 0,40 olması, 0,50 olması,	(8 puan) (6 puan) (4 puan) (2 puan)	
44	Peyzaj düzenlemesi ve ağaçlandırma,	(5 puan)	
45	Tesisin oluşturan yapıların görsel olarak doğa ile uyumlu olması,	(5 puan)	
46	Tesisin çevrede bulunan tarihi, doğal ve kültürel değerlerin korunmasına katkıda bulunmasına yönelik etkinlikler,	(5 puan)	
47	Çevrede bulunan vahşi veya evcil hayvanların korunması, sağlık, bakım ve beslenmeleri ile ilgili çalışmaların yapılması,	(2 puan)	
48	Tesis bahçesinde, envanteri bulunan endemik bitkilerin korunması ve ekosistemin bozulmaması için özen gösterilmesi,	(2 puan)	

E-EKOLOJİK MİMARİ

49	Tesisin mimari tasarımının özel (çevreye duyarlı) olması,	(10 puan)	
50	Tesisin mimari yapısının, konumunun ve yapı elemanlarının doğal havalandırmayı sağlayacak şekilde olması,	(6 puan)	
51	Tesisin ısı yalıtımının iklim şartlarına uygun, minimum enerji ile yeterli soğutma ve ısıtma imkânı sağlayacak şekilde olması,	(5 puan)	
52	Tesis dış cephesinde kullanılan camlar;		
	Yazın ısının içeri girmesini engelleyecek geçirgenliği kontrol eden, kışın ise ısı kaybını azaltan özel cam,	(3 puan)	
	Çift cam,	(2 puan)	
53	Bina dış cephesinde güneşi kontrol eden yapı elemanlarının bulunması,	(2 puan)	
54	Tesisin inşaatının yapılacağı arazinin amenajman planının yaptırılması, inşaat sırasında çevreye zarar verilmemesi için önlemlerin alınması, tesisin inşasında kullanılan yapı elemanları, malzemelerin çevreye duyarlı olanlarının seçilmesi ve yapılan çalışmaların belgelendirilmesi (Amenajman planı, film, fotoğraf vb. belge),	(10 puan)	
55	Tesisin çevreye en az zarar verecek şekilde yapılmış olması (ÇED Raporu istenir.),	(2 puan)	
56	Çevreye duyarlı boya- cila, kurşunsuz cam vb. kullanılması (Çevre etiketli), (Her biri 2 puan, toplam 4 puan)	Azami 4 puan	

F- ENERJİ

a) Tesiste Enerji Verimliliği ve Tasarrufuna Yönelik Önlem ve Çalışmalar

57	Binaların giriş kapılarında rüzgârlık veya hava perdesi bulunması,	(2 puan)	
58	Tesisin genel mahallerinde ısıtma ve soğutmanın otomatik kontrollü (termostat) olması,	(4 puan)	
59	Tesiste kullanılan cihaz ve makinelerin (Isıtma kazanı (boiler), merkezi klima (Chiller vb), soğuk oda, dolap, çamaşır yıkama ve kurutma makinesi vb.) yüksek verimli ve az elektrik tüketen teknolojiye olması, (Her biri 2 puan, toplam 6 puanı geçemez)	Azami 6 puan	
60	Tesiste az enerji tüketen aydınlatma elemanlarının kullanılması,	(2 puan)	
61	Tesisin iç ve dış aydınlatmasının, konunun uzmanı kişilerce hazırlanan proje doğrultusunda, mahal ve alanların kullanım amacına göre, gereği kadar yapılması,	(4 puan)	
62	Tesiste (Koridorlar, bahçe, teknik üniteler, personel mahalleri vb.) harekete veya ışığa duyarlı aydınlatma sistemlerinin kullanılması,	(4 puan)	
63	Bahçe vb. açık alan aydınlatmalarında kullanılan aydınlatma elemanlarının, ışığın gökyüzüne gitmesini engelleyecek şekilde düzenlenmesi,	(2 puan)	
64	Tesisin mutfak ve teknik bölümlerinde kullanılan cihazların (soğuk oda, buzdolabı motorları, merkezi klima cihazları vb.) yüksek verimle ve az enerji harcayacak şekilde; güneş ışığı, ısı kaynakları gibi etkilerden uzak ve cihazın havalandırması sağlanacak şekilde yerleştirilmesi,	(5 puan)	
65	Tesisin bütünü dikkate alındığında önemli ölçüde enerji tasarrufu sağlayacak frekans invertörü, ısı geri kazanım sistemi veya ısı pompası gibi yeni teknolojilerin kullanılması, (Her biri 10 puan toplam 30 puan)	Azami 30 puan	
66	Tesisin sıcak su üretiminde eşanjör cihazının kullanılması,	(2 puan)	
67	Merkezi ısıtma sistemi olması,	(2 puan)	
68	Merkezi ısıtma sisteminin ihtiyaca uygun olarak kullanılabilmesi amacıyla, binanın bölümlere ayrılarak ısıtılabilmesi imkânı,	(2 puan)	
69	Tesiste elektrik, ısıtma ve soğutma sağlanmasında yeni teknolojilerin kullanılması;		
	Trijenerasyon sistemi,	(15 puan)	
	Kojenerasyon sistemi,	(10 puan)	

70	Tesiste enerji kullanımında hibrit sistem bulunması,	(5 puan)	
71	Saunada zaman kontrol paneli bulunması,	(2 puan)	
72	Çamaşırların doğal yollarla kurutulması (Kapalı mahalde veya görüntü kirliliği yaratmayacak şekilde açık alanda),	(2 puan)	
73	Genel mahallerde servis hazırlığı yapan personelin elektriği tasarruflu kullanmasını sağlayan aydınlatma donanımının bulunması,	(2 puan)	

b) Tesiste Güneş, Rüzgâr, Jeotermal, Hidro, Dalga Enerjisi, Biogaz vb. Yenilenebilir Enerji Kaynağı Kullanımı

74	Havaya fazla miktarda sera gazı veren kömür veya ağır petrol ürünleri (sülfür oranı %0,2'den fazla olan) gibi kaynakların enerji olarak kullanılmaması,	(5 puan)	
75	Yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik sağlanması; (Enerjiyi sağlayan firmadan yenilenebilir enerjini kaynağını ve oranını gösteren bir yazının alınması halinde değerlendirilir) (Yenilenebilir enerjinin tesis bünyesinde sağlanması halinde 2 puan ilave edilir)		
	Kullanılan toplam elektrik miktarının tamamının yenilenebilir enerji kaynağından sağlanması,	(20 puan)	
	Kullanılan toplam elektrik miktarının %50 sinin yenilenebilir enerji kaynağından sağlanması,	(10 puan)	
	Kullanılan toplam elektrik miktarının %20 sinin yenilenebilir enerji kaynağından sağlanması,	(4 puan)	
	Kullanılan toplam elektrik miktarının %10 unun yenilenebilir enerji kaynağından sağlanması,	(2 puan)	
76	Tesiste ısıtma sisteminde kullanılan enerjinin yenilenebilir enerji kaynaklarından sağlanması (Elektrik haricinde; Güneş paneli, jeotermal vb.);		
	Tamamının yenilenebilir enerji kaynağından sağlanması,	(20 puan)	
	%50 sinin yenilenebilir enerji kaynağından sağlanması,	(10 puan)	
	%20 sinin yenilenebilir enerji kaynağından sağlanması,	(4 puan)	
	%10 unun yenilenebilir enerji kaynağından sağlanması,	(2 puan)	
77	Tesiste soğutma sisteminde kullanılan enerjinin yenilenebilir enerji kaynaklarından sağlanması (Elektrik haricinde; Deniz suyu, güneş vb.);		
	Tamamının yenilenebilir enerji kaynağından sağlanması,	(20 puan)	
	%50 sinin yenilenebilir enerji kaynağından sağlanması,	(10 puan)	
	%20 sinin yenilenebilir enerji kaynağından sağlanması,	(4 puan)	
	%10 unun yenilenebilir enerji kaynağından sağlanması,	(2 puan)	
78	Tesisin temiz sıcak su ihtiyacının yenilenebilir enerji kaynaklarından sağlanması (Elektrik haricinde; Güneş paneli, jeotermal vb.);		
	Tamamının yenilenebilir enerji kaynağından sağlanması,	(20 puan)	
	%50 sinin yenilenebilir enerji kaynağından sağlanması,	(10 puan)	
	%20 sinin yenilenebilir enerji kaynağından sağlanması,	(4 puan)	
	%10 unun yenilenebilir enerji kaynağından sağlanması,	(2 puan)	

G-SU

79	İşletmelerin, yerel idareler tarafından hazırlanan su kullanma koruma planına uygun olarak su kullanması (Tesisin bu plana uygun olarak su kullandığına ilişkin ilgili idare yazısı aranır),	(5 puan)	
80	Genel ve personel duş ve tuvaletlerinde bulunan duş başlıkları ve musluklarında, akan suyun tasarrufuna yönelik özel armatürlerin kullanılması (Fotoselli, ayarlı, hava karışıklı başlıklı vb. su tüketimi dakikada 12 litreyi aşmayan),	(2 puan)	
81	Genel tuvaletler ve personel tuvaletlerinde rezervuarların her kullanımda 6 litre veya daha az su harcaması (Farklı miktarda su akışını sağlayan veya su akışını durdurabilen ayarlı rezervuarlar),	(2 puan)	
82	Genel duş ve tuvaletlerde suyun tasarruflu kullanılması konusunda misafirlerin ve personelin bilgilendirilmeleri,	(1 puan)	
83	Genel tuvaletlerde çöp kutularının bulunması ve müşterilerin çöplerini tuvalet yerine çöp kutularına atması yönünde bilgilendirilmeleri,	(1 puan)	
84	Pisuarlarda suyun aktıldığı sistemin otomatik (fotoselli) olması,	(2 puan)	
85	Su kaçaklarının izlenmesi ve giderilmesine özen gösterilmesi,	(2 puan)	
86	Yeşil alanların gün ışığı etkili olmadan önce veya gün ışığı etkisini kaybettikten sonra sulanması,	(2 puan)	
87	Atık suların iyileştirilmesi;		
	İşletmenin merkezi arıtma sistemine bağlı olması,	(4 puan)	
	İşletmenin kendine ait atık su arıtma sisteminin bulunması (Mevzuata uygun kriterlere sahip olması ve kriterlere uygun çalıştığıının belgelendirilmesi şartıyla),	(2 puan)	
88*	Atık su planı;		
	Konaklama işletmelerinin, yerel idarelerin hazırladığı çevreye duyarlı atık su planına uymaları,	(4 puan)	
	Yerel idare tarafından onaylanmış tesise ait çevreye duyarlı atık su planı olması (Yerel idarenin atık su planının olmaması halinde),	(2 puan)	
89	Yağmur sularının veya arıtılmış atık suların temizlik ve içme haricinde (bahçe sulaması ve/veya tuvalet rezervuarlarında) kullanılması, (Her biri 2 puan, toplam 4 puan)	Azami 4 puan	
90	Deniz suyundan içme veya kullanma suyu elde edilmesi (Yerel idarenin izni olması halinde),	(10 puan)	
91	Su tasarruflu çamaşır ve bulaşık makinelerinin (Çevre etiketli) kullanılması,	(4 puan)	
92	Mutfakta ve bahçede kullanılan suların otomatik olarak kapanmasını sağlayan zaman ayarlı sistem,	(2 puan)	
93	Bahçe sulamasında, gereksiz su tüketimini engelleyen damlama, fiske vb. teknolojilerin kullanılması,	(4 puan)	
94	Golf sahaları, ormanlık alanlar gibi sulanması gereken geniş alanları bulunan tesislerde bilgisayar kontrollü özel sulama sistemlerinin kullanılması,	(4 puan)	

H- DETERJANLAR, DEZENFEKTANLAR VE TEHLİKELİ KİMYASAL MADDELER

95	Dezenfektanların hijyen gerekliliği halinde kullanılmaları,	(2 puan)	
96	Çevreye duyarlı deterjan ve dezenfektanların kullanılması (Çevre etiketli),	(4 puan)	
97	Yüzme havuzlarında uygun hijyenik sonuç için minimum miktarda dezenfektan kullanan otomatik dozaj sisteminin kullanılması,	(4 puan)	
98	Uygun mahallerde kimyasal maddeler kullanılmaksızın temizlik yapılması (mekanik temizlik, mikrofiber vb.),	(2 puan)	
99	Bahçelerinin organik tarım esaslarına uygun olarak düzenlenmesi ve bakımının yapılması,	(2 puan)	
100	Haşere ile mücadelede insan sağlığına ve çevreye zarar vermeyen ilaçların kullanılması veya doğal tedbirlerin (Sinek tutucu, yapışkanlı kağıt, balık vb.) alınması	(2 puan)	

I- ATIKLAR

101	Artan sağlıklı günlük yiyeceklerin hayır kurumlarına (Bakım evleri, yurtlar, hayvan barınakları vb.) verilmesi, bu konuda ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılması,	(5 puan)	
102	Müşterilerin atıkları ayrabilmeleri için tesisin uygun yerlerinde yeterli kutu bidon sağlanması,	(2 puan)	
103	Personel tarafından zararlı atıkların (Yağ filtreleri, boya, florasan ampuller, toner, mürekkep, soğutma ekipmanları, piller, ilaçlar, tıbbi atıklar vb.) diğerlerinden ayrılması (Yerel idareden zararlı atıkların ayrıştırılması hizmetinin verildiğine ilişkin yazı alınır.), (Her biri 2 puan, toplam 10 puan)	Azami 10 puan	
104	Atıkların personel tarafından çeşitlerine (plastik, kağıt, cam vb.) ayrılması (Ayrıştırılan atıkların yerel idare veya firmalarca değerlendirildiğinin tespiti halinde puan verilir), (Her biri 3 puan, toplam 9 puan)	Azami 9 puan	
105	Organik atıkların ayrılması ve değerlendirilmesi(kompost, biogaz vb.),	(4 puan)	
106	Yerel idare tarafından atıkların ayrıştırılması hizmeti verilmemesi halinde, yerel idarelere bu hizmetin verilmesi amacıyla talepte bulunulması,	(2 puan)	
107	Yerel idarelerin atıkları toplama imkânının bulunmaması halinde atıkların yerel idare tarafından uygun bulunan yerlere taşınması (Yerel idarenin konuya ilişkin yazısının bulunması halinde değerlendirilir.),	(2 puan)	
108	Genel duş ve tuvaletlerde, ortak alanlarda tek kullanımlık (şampuan, sabun, duş bonesi, bardak, tabak, çatal bıçak takımları vb.) malzemelerin kullanılmaması,	(4 puan)	
109	Tek kullanımlık içecek kutularının (teneke vb.) sunulmaması, bunun yerine cam şişe, postmix, premix vb. ürünlerin kullanılması,	(4 puan)	
110	Tek kullanımlık paketlerin (tereyağ, reçel, bal, peynir vb.) kahvaltı için kullanılmaması,	(4 puan)	
111	Yağ ayrıştırıcılarının tutucularının kullanılması, kullanılan yağların toplanması, mevzuata uygun bir şekilde imhası veya değerlendirilmesi,	(5 puan)	
112	Kullanılmış eşyaların ve malzemelerin satılması veya hayır kurumlarına bağışlanması,	(2 puan)	

J- DİĞER HİZMETLER

113	Yerleşim alanı büyük olan golf, tatil köyü vb. tesisler içerisindeki ulaşımın çevreye sera gazı vermeyen araçlarla sağlanması,	(2 puan)	
114	Misafirlerin kullanımı için bisiklet imkanının sağlanması,	(2 puan)	
115	Tuvalet kağıtlarının ve/veya ofis kağıtlarının çevreye duyarlı tip kağıtlardan kullanılması,	(4 puan)	
116	Tesisin idari işlerinde kağıt tüketimini en aza indirecek elektronik yazışma, adisyon, fatura vb. sistemlerin kullanılması,	(3 puan)	
117	Tesiste çevre etiketli eşyaların kullanılması (yastık, çarşaf, masa örtüsü, mobilya, çamaşır makinesi, bulaşık makinesi, buzdolabı, elektrik süpürgesi, ampul, vb.), (Her biri 2 puan, toplam 10 puanı geçemez)	Azami 10 puan	
118	Menüde belirtilen yemeklerden, en az iki çeşit yemeğin ve bir çeşit içeceğin organik tarım metotlarıyla üretilen ürünlerden hazırlanması,	(2 puan)	
119	En az iki yerel yiyecek ürününün kahvaltı ve öğünlerde sunulması,	(2 puan)	
120	Tesisin orman içinde veya yanında olması durumunda yangın için gerekli önlemlerin alınması (Gözlem, alarm, ihbar, gerekli cihazlar teçhizat, personelin eğitimi, yerel idare ile işbirliği),	(5 puan)	
121	Açık ve kapalı mahallerde gürültü kirliliği konusunda alınacak önlemler;		
	Gürültüsüz cihazların kullanımı,	(2 puan)	
	Tesisat mahallerinin, müzik yayını yapılan mahallerin yalıtımının yapılması,	(4 puan)	
	İnsan sağlığına uygun desibellerde ses yayını yapılması,	(2 puan)	
	Gürültü kaynağının perdelenmesi,	(4 puan)	
122	Bu formda yer almayan, çevreye duyarlılık çalışmalarına ilave katkı sağlayan faaliyetler veya teknoloji, sistem veya cihazların kullanılması, (Her biri 3 puan, toplam 9 puanı geçemez)	Azami 9 puan	

ASGARİ PUAN TABLOLARI
TATİL TESİSLERİ

SINIFI	ASGARİ PUAN	ALDIĞI PUAN
5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	330	
5 YILDIZLI OTEL	300	
4 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	280	
4 YILDIZLI OTEL	230	
3 YILDIZLI OTEL	170	
1 -2 YILDIZLI OTEL-DİĞER KONAKLAMA TESİSLERİ	140	

ŞEHİR TESİSLERİ

SINIFI	ASGARİ PUAN	ALDIĞI PUAN
5 YILDIZLI OTEL	250	
4 YILDIZLI OTEL	200	
3 YILDIZLI OTEL	170	
1 -2 YILDIZLI OTEL-DİĞER KONAKLAMA TESİSLERİ	140	

.....
isimli tesis, ... tarihinde yapılan çevreye duyarlı konaklama işletmeleri için sınıflandırma formu uygulamasında, ... puan almıştır.

Arz olunur.

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı ve Soyadı: Hanife GÜNDÜZ

Doğum Yeri ve Yılı: Sütçüler- 13.06.1986

Medeni Hali: Evli

E-mail: hanifecelik86@hotmail.com

Eğitim Durumu

Yüksek Lisans: (2013-2017) Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
İşletme Anabilim Dalı, Pazarlama Bölümü

Lisans : (2006- 2010) Akdeniz Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik
Yüksekokulu, Konaklama İşletmeciliği

Lise : (2001- 2005) Yabancı Dil Ağırlıklı Eğirdir Lisesi

Yabancı Diller

İngilizce: Orta

Fransızca: Orta

İş Deneyimi

1. (2007) Renaissance Beach Resort & Spa, Stajer Bargirl
2. (2008) Club Jolly Tour Rehber
3. (2009) Amara Wing Resort & Spa, Bar Waitter
4. (2011-2013) Amara Wing Resort & Spa, Game Center Responsible